Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Сохтмон**

Касб: **Мошиначии булдозер**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **CI 8342**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **24**

Сатҳҳои Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **3,4**

Тафсир: **01/соли 2024**

Рамзи умумии касб: **CI 8342-24-3,4-01/2024**

Стандарти салоҳиятҳои мазкур дар доираи Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шудааст.

Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон

ҚАРОР

аз «15» 10 соли 2024 №11 ш. Душанбе

Дар бораи тасдиқи стандартҳои салоҳияти 20 касбу ихтисосҳо

Мутобиқи талаботи банди 3 қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб» Ҳайати мушовараи Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон қ а р о р м е к у н а д:

1. Стандартҳои салоҳияти касбу ихтисосҳои «Истеҳсоли маҳсулоти заргарӣ», «Занбӯриасалпарвар», «Мошиначии автокран», «Дӯзанда (либоси занона)», «Челонгар оид ба таъмири муҳаррики автомобил», «Кандакорӣ дар чӯб ва пӯсти чӯб», «Барқчӣ оид ба таъмири қисмҳои барқии автомобил (автомобилҳои барқӣ)», «Челонгар-таъмирчии кузови автомобил», «Оператори мошини бофандагӣ», «Мошиначии булдозер», «Турагент», «Дуредгар», «Системаи компютерӣ ва Интернет-технология», «Харрот», «Оператори мошини ресандагӣ», «Мошиначии кранҳои истеҳсолоти металлургӣ», «Гаҷкори ҷузъҳои меъморӣ», «Оператори мошини турбофӣ», «Оператори мошини рангкунӣ» ва «Челонгар - барқчии нерӯгоҳи барқии обӣ» тасдиқ карда шаванд (замима мегарданд).

2. Агентии меҳнат ва шуғли аҳолӣ, Муассисаи давлатии «Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим» ва Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» татбиқи стандартҳои салоҳиятро дар курсҳои кӯтоҳмуддат дар Муассисаи давлатии «Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон», корхонаҳои воҳиди давлатии назди Агентии меҳнат ва шуғли аҳолӣ ва Муасиссаҳои таълимии таҳсилоти ибтидоии касбӣ ба роҳ монанд.

3. Раёсати котибот ва Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вазифадор карда шаванд, ки нусхаҳои электронии стандартҳои салоҳиятро дар сомонаҳои вазорат, агентӣ, лоиҳа ва муассисаҳои таълимӣ ҷой намоянд.

4. Нашр ва дастрас намудани стандартҳои салоҳият ба зиммаи Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вогузор карда шавад.

5. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи муовини вазир – Давлатзода Қ. гузошта шавад.

Раиси Ҳайати мушовара,
вазир — Г. Ҳасанзода

ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОҶИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲОИ КАСБИ
«МОШИНАЧИИ БУЛДОЗЕР»

Стандарти салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер» дар ҷаласаи Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 07.10.2024, №31 баррасӣ гардидааст.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер» аз ташхис (экспертиза)-и корфармоён ва ассотсиатсияҳои соҳавии зерин гузаронида шудааст:

№	Ташкилот	Ному насаб	Вазифа	Ҳуҷҷат дар бораи ташхис
1.	Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон	Неъматзода Ф.	Муовини вазир	Хулоса аз 23.05.2024, №4 (6.2) 1017
2.	МД «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Рудакӣ»	Ҳалимзода И.	Сардор	Хулоса аз 27.04.2024, №44
3.	МД «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Айнӣ»	Азимзода Х.	Сардори муассиса	Хулоса аз 25.04.2024, №46
4.	ҶДММ «Маданият-75»	Зайдуллоев Ш.	Раис	Хулоса аз 30.04.2024, №06
5.	Корхонаи воҳиди давлатии «Ободонӣ»	Шарипов Б.	Сардори шуъбаи кадрҳо	Хулоса аз 24.04.2024, №86

Стандарти салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер»-ро таҳия намуданд:

№	Ному насаб	Вазифа	Ташкилот
1.	Назарзода Ҷамолиддин	Муовини директор	Муассисаи давлатии «Маркази таълимӣ – методӣ ва мониторинги сифати таълим»
2.	Норбобоев Тоштемир	Омӯзгори фанҳои тахассусӣ	Муассисаи давлатии таълимии «Литсейи касбии техникии шаҳри Вахдат»
3.	Одинаев Аюбхон	Мошиначии булдозер	МД «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Рудакӣ»

Модераторҳо (миёнҷиҳо):

Данило Анишенко – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

Бахтиёров Озар – супервайзер оид ба методологияи таълим дар асоси салоҳият.

Мундарича

Ихтисорот 7
Муқаддима........ 8
Мафҳумҳои асосӣ........ 9
Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳо кӣ кор мекунад........ 11
Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа........ 12
Тавзеҳоти умумии касби «Мошиначии булдозер» 13
Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер» сатҳи 3-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон 16
Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Мошиначии булдозер», сатҳи 3-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон 17
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)........ 19
Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ (базавӣ) 40
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ 46
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ........ 71
Талабот ба довталабон........ 73
Талабот ба омӯзгорон 73
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ 73
Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер» сатҳи 4-уми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон 76
Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Мошиначии булдозер», сатҳи 4-уми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон 76
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ 77
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ........ 90
Талабот ба довталабон........ 92
Талабот ба омӯзгорон 92
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ 92
Рӯйхати адабиёт 94
Замимаи 1: Харитаи функсионалии касби «Мошиначии булдозер»........ 95
Замимаи 2: Хулосаҳои соҳа (экспертиза) 100

Ихтисорот

ТАС	Таълим дар асоси салоҳият
ТИКТО	Таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш
DACUM	Усули таҳлили функсионалӣ (аз ихтисороти «**D**eveloping **a** **c**urricul**um**», яъне «таҳияи барномаҳои таълимӣ»)
ТМТ ҶТ	Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
СС	Стандарти салоҳиятҳо
ВС	Воҳиди салоҳият
ЭС	Элементи салоҳият
МИ	Меъёрҳои иҷро
МБ	Малакаҳои бокортаъминкунӣ
СБТМ-08/ISCO-08	Стандарти байналмилалии таснифоти машғулиятҳо-2008 **(**International Standard Classification of Occupations-2008)
ТМҶТ	Таснифоти машғулиятҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
МТММСТ	Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим
МТКТ	Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон
ТИК/ICT	Технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ (Information and communication technologies (ICT))
ҲМТБ	Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
ТС	Салоҳиятҳои фароумумӣ (Transversial Competencies)
СВ	Салоҳиятҳои заминавии соҳаи сохтмон (Construction basic)
CI	Салоҳиятҳои касбии соҳаи сохтмон (Construction Industry)

Муқаддима

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҳоло сохтмони иморат ва иншоот, нақбҳо, роҳҳо ва дигар намудҳои сохтмон босуръат идома доранд, талабот ба касби «Мошиначии булдозер» дар бозори меҳнат хеле зиёд аст. Бо мақсади баланд бардоштани сифати омодасозии мутахассисони касбҳои коргарӣ, ки ба талаботи корфармоён ҷавобгӯй бошанд, стандарти салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер» таҳия карда шудааст.

Стандарти мазкур талаботи асосиро ба салоҳияти касби мутахассиси «Мошиначии булдозер» бо таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ муқаррар мекунад.

Дар таҳияи стандарти салоҳиятҳои мазкур кормандони Муассисаи давлатии «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Рудакӣ», «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Айнӣ» ва ҶДММ «Маданият» иштирок карданд.

Стандарти салоҳияти касби «Мошиначии булдозер» дар ҳамаи муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ, ки мувофиқи қонунгузорӣ ҳуқуқи роҳандозӣ намудани фаъолияти таълимӣ барои амаликунии барномаи таълимӣ доранд, истифода карда мешавад.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер» дар асоси Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тайёр намудани мутахассисон бо назардошти талаботи бозори меҳнат», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти ибтидоии касбӣ», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти калонсолон», Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб, Тартиби таъмини сифати тахассусҳо ва тасдиққунии тахассусҳо, Барномаи миёнамуҳлати омода кардани касбҳои коргарии зинаи таҳсилоти ибтидои ва миёнаи касбиро барои солҳои 2023-2027 ва «Барномаи касбомӯзии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025» таҳия карда шудааст.

Стандарти салоҳиятҳо талаботи тахассусиро нисбат ба касби «Мошиначии булдозер», ки ҷавобгӯи талаботи байналмилалӣ мебошанд, дар мувофиқа бо Стандарти байналмилалии таснифоти машғулиятҳо СБТМ-08 (ISCO-08) таъмин менамояд.

Стандарти салоҳиятҳои мазкур баробарии имкониятҳои касбиро барои духтарон/ҷавонписарон, занон/мардон пешбинӣ намуда, барои тағйир додани қолабҳо ҳангоми интихоби касб ва дар оянда бакортаъминкунии онҳо равона гардидааст.

Мафҳумҳои асосӣ

Бозори меҳнат – низоми ташаккулёбии талабот ва пешниҳодот ба қувваи корӣ.

Баҳодиҳӣ (салоҳиятҳо) – маҷмӯи усул ва равандҳо, ки барои баҳодиҳии дастовардҳои шахс (дониш, маҳорат, малака ва муносибати ӯ, яъне салоҳиятҳо), ки одатан бо шаҳодатномадиҳӣ анҷом меёбанд.

Воҳидҳои салоҳияти фароумумӣ (трансверсалӣ) – ин салоҳиятҳои умумӣ мебошанд, ки барои бештари касбҳо ва амалан барои ҳамаи соҳаҳо заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ) – ин чунин салоҳиятҳое мебошанд, ки дар доираи муайяни ин ва ё он соҳа талабот доранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ – ин салоҳиятҳое мебошанд, ки барои иҷро намудани фаъолияти касбии мушаххас заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои махсус – ин салоҳиятҳое мебошанд, ки барои иҷрои фаъолияти хоси касбӣ истифода карда мешаванд.

Воҳиди салоҳият – ин баёноти кӯтоҳи натиҷаи вазифаҳои салоҳият мебошад, ки маълумот дар бораи дониш, маҳорат, малака ва муносибатро дорад (дар бораи мақсадҳои воҳиди салоҳият ва доираи малакаҳое, ки ба онҳо тааллуқ дорад, васеъ маълумот медиҳад).

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо – барои гузаронидани баҳодиҳӣ маълумоти зарурӣро пешниҳод менамояд, усулҳои муносиб, захираҳои амиқ ва шароитро, ки барои гузаронидани баҳодиҳии воҳиди салоҳияти мушаххас заруранд, тавсиф менамояд. Номзад дар баҳодиҳӣ далелҳои мушаххасро пешниҳод менамояд, ки ба баҳодиҳандагон барои муайян кардан ва қабули қарор, ки оё салоҳияти муайян аз худ карда шудааст ва ё шахси мазкур корро дар ҷойи корӣ мувофиқи Стандарти салоҳиятҳои касбии тасдиқшуда иҷро карда метавонад, кӯмак мерасонад.

Дескриптор – (аз лотинӣ «descriptor» – тавсифкунанда) – воҳиди лексикӣ, ки барои шарҳ додани мазмуну моҳияти асосии ҳуҷҷат, истифода карда мешавад.

Касб – тарзи машғулият, намуди фаъолияти меҳнатие, ки тайёрии муайян, мавҷудияти донишҳои зарурӣ, маҳорат, малака ва салоҳиятнокиро талаб менамояд ва дар натиҷаи омӯзиши махсус ё таҷриба ба даст оварда мешавад.

Маҳорат – фаъолияте, ки дар инсон дар натиҷаи таълим ва такрори бисёркарата ҳосил шуда, баъд ба раванди бошуурона табдил меёбад ва имкон медиҳад, ки шахс натанҳо дар шароити муқаррарӣ, балки дар шароити тағйирёбанда низ амал кунад.

Малакаҳои бакортаъминкунӣ – ин амалҳои бошууронаи мутахассис, ки ба мутобиқшавии бомуваффақият дар бозори меҳнат равона карда шудаанд. Маҳорати ташкил карда тавонистани донишу малакаҳои банақшагирӣ ва пешравии касбӣ, баланд бардоштани сатҳи салоҳиятҳо барои пешравии бомуваффақият дар бозори меҳнат, дар ҳамаи бахшҳо ва зинаҳои шуғлро дар бар мегирад.

Навсонӣ (вариативӣ) муайян мекунад:

– аҳамияти истилоҳоти асосӣ, ки дар меъёрҳои иҷро истифода мешаванд;

– навсонӣ дар вазъияти корӣ ва ҳолатҳо, ки метавонанд ба фаъолият таъсир расонанд;

– фарқияти мазмунӣ дар вобастагӣ аз воҳидҳои салоҳият ва матни муайян (чун мизоҷони меҳмонхона аз мизоҷони барои таъмири кондитсионер фарқ мекунанд);

танҳо ба воҳиди салоҳияти мушаххас дахл доранд, на ба ҳамаи воҳидҳои салоҳиятҳо дар умум.

Стандарт (standard) – ҳуҷҷати меъёрӣ, ки аз ҷониби мақомоти ваколатдор таҳия ва тасдиқ шудааст, дар он талаботи меъёрӣ, қоидаҳо, тавсифот ё принсипҳои умумие, ки ба намудҳои гуногуни фаъолият ё натиҷаи онҳо дахл доранд, муайян карда мешаванд. Ҳадафи ин ҳуҷҷат расидан ба сатҳи беҳтарини низоми соҳаи мазкур мебошад.

Стандарти салоҳиятҳои касб – ин ҳуҷҷатест, ки талаботи меъёрии ҳадди ақҷали дониш, маҳорат, малака ва муносибат (яъне салоҳиятҳо), ки барои сатҳи муайяни тахассуси касбӣ заруранд, муайян мекунад ва шахс онҳоро бояд дар ҷойи кор дар ҳолатҳои стандартӣ ё тағйирёбанда нишон диҳад. Ҳар як кор мумкин аст, аз стандарти муқарраргардида баландтар иҷро карда шавад, дар ҳеҷ сурат на пасттар аз он. Стандарти салоҳият ба корфармо барои муайян намудани мутобиқатии сатҳи тахассуснокӣ ба талаботи истеҳсолот ёрӣ мерасонад ва маҳорати касбии намоишдодаи шахсро эътироф намуда, доимӣ нигоҳ доштани стандарти олии касбии ӯро тасдиқ менамояд.

Сатҳи таснифоти тахассусҳо – ин сатҳи нишондоди мураккабии кори иҷрошаванда, мустақилият ва масъулиятнокии коргар, мувофиқ ба ҳар як сатҳ мебошад. Гузаштан аз як сатҳ ба сатҳи дигар маънии онро надорад, ки ҳамаи нишондодҳои сатҳи тахассусиро тавсифкунанда бояд фарқ кунанд: ҳар як сатҳи навбатӣ ба муносиби дараҷаи пешин мувофиқ кунонида мешавад ва воридкунии ниҳоии ҳамаи тавсифоти сатҳи пешинаро дар назар мегирад.

СБТШ-08 (ISCO-08) – Стандарти байналмилалии таснифоти машғулиятҳо (International Standart Classification of Occupations) соли 2008 низоми таснифот ва ҷамъбасти маълумотро дар бораи шуғли касбӣ, ки дар асоси барӯйхатгирии оморӣ ва тадқиқот гирифта шудааст, ҳамчунин истифодабарии захираҳои маъмуриро ифода мекунад.

Салоҳият – қобилияти истифода карда тавонистани дониш, маҳорат, малака ва муносибат барои иҷрои супориш ё ҳалли масъалаҳо дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳияти касбӣ – қобилияти истифода карда тавонистани дониш, маҳорат ва малакаҳо барои иҷрои вазифаҳои касбӣ дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳиятҳои умумифарҳангӣ – ин маҷмӯи дониш, малака, элементҳои таҷрибаи фарҳангӣ, ки ба шахс имкон медиҳанд дар муҳити иҷтимоӣ-иқтисодӣ озодона мавқеи худро муайян кунад, элементҳои онро истифода барад ва муносибати онро барои иҷрои вазифаҳои касбӣ ташаккул диҳад. Салоҳиятҳои умумифарҳангӣ аз воҳидҳои салоҳиятҳои трансверсалӣ (фароумумӣ) ва малакаҳои бокортаъминкунӣ иборат мебошад.

Салоҳиятнокӣ – соҳиб будан ба дониш, малакаву маҳорат ва муносибат, ки барои фаъолияти пурсамар дар соҳаи муайян зарур аст.

Таҳлили функсионалӣ – ин тавсифи фаъолияти меҳнатӣ тавассути амалкард (функсия) ва натиҷаҳо мебошад. Бартарии чунин муносибат дар он аст, ки он имкон медиҳад тағйирот дар технология ва ташкили меҳнат дар бозори меҳнат фавран ба назар гирифта шавад.

Талаботи бозори меҳнат – эҳтиёҷоти корфармоён ба қувваи корӣ аз рӯи гурӯҳҳои мушаххаси касб ва намудҳои машғулият.

Тахассус (квалификатсия) – камолоти касбии шахс ва дараҷаи омодагии он барои иҷрои намудҳои корҳои мушаххас, ки бо мавҷудияти салоҳиятҳои аз ҷониби корфармоён эътирофшуда муайян гардида, бо ҳуҷҷати намунаи давлатӣ тасдиқ карда мешавад.

Таснифоти миллии тахассусҳо (ТМТ) – ҳуҷҷати меъёрие, ки чаҳорчӯбаҳоро муайян ва ҳамаи ихтисосҳои дар сатҳи миллӣ эътирофшударо идора менамояд. Таснифоти миллии тахассусҳо дорои чаҳорчӯбаҳое мебошад, ки аз якчанд сатҳ иборат буда, ҳар яки онҳо дар нишондиҳандаҳо (дискрипторҳо)-и салоҳиятҳо, ки алоқаҳои тахассусии байнибахширо дар бар мегиранд, тасвиф карда шуда, ҳамчунин додани ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи соҳиб шудан ба ихтисос дар он роҳандозӣ карда мешавад.

Таълим дар асоси салоҳият – муносибат ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш, ки ба чӣ тавр дар ҷойи кор шахс корро иҷро карда метавонад, такя мекунад.

Харитаи функсионалии касб – ин инъикоси амалкард (функсия)-ҳои асосӣ, ки касби мазкурро ташкил медиҳанд, вазифаҳои ба ин амалкард (функсия)-ҳо дохилгардида ва амалҳои воқеӣ барои иҷро намудани супориш ва ҳалли масъалаҳо дар ҷойи кор, дар шароитҳои тағйирёбанда равона карда шудаанд.

Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳо кӣ кор мекунад

– Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои муайян кардани самаранокии амалиёти сохтори ТИКТО ҶТ, таъсиррасонии он ба болоравии иқтисодии давлат, яъне алоқа бо бозори меҳнат;

– мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳр, ноҳия барои рушди минтақаи худ;

– дар бахши таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

– омӯзгорон барои донистани он, ки чиро ба таълимгирандагон омӯзонанд;

– таълимгирандагон, барои донистани он, ки чӣ хел ва чиро меомӯзанд;

– маъмурияти муассисаҳои таълимӣ барои донистани он, ки оё сатҳи тайёрии омӯзгорон ва хатмкунандагон ба талаботи бозори меҳнат мувофиқат мекунад ё не;

– корфармоён, ки стандартҳои салоҳиятҳоро барои такмили тахассуси касбии кормандон истифода мекунанд, то ин ки ба кормандон дар самти мутобиқшавӣ ба малакаву маҳорат ва донишҳои тағйирёбанда ва салоҳиятнокии онҳо бо сабаби дигаргуниҳои дар технологияи истеҳсолот бамиёномада тавсияҳо диҳанд;

– шаҳрвандони алоҳида, ки мехоҳанд маълумоти касбӣ гиранд ё сатҳи тахассусии касбии худро ба таври инфиродӣ такмил диҳанд;

– шаҳрвандоне, ки мустақилона таълим гирифтаанд ва мехоҳанд ҳуҷҷати намунаи давлатӣ (сертификат ё шаҳодатнома) гиранд;

– оила, волидони таълимгирандагон, ки мехоҳанд фаҳманд, чиро ва чӣ хел фарзандони онҳо таълим мегиранд, пас аз хатми таълим онҳо ба чӣ кор машғул мешаванд;

– шаҳрвандоне, ки мехоҳанд ба ҷойи кории дигар гузаранд;

– шаҳрвандоне, ки мехоҳанд норасоиҳои худро дар дониш, малака, маҳорат ва муносибат, яъне салоҳиятҳои худ бартараф намоянд;

– шаҳрвандоне, ки фаъолияти соҳибкории худро васеъ кардан мехоҳанд;

– шаҳрвандоне, ки коргарони беҳтарин шудан мехоҳанд ва ғайра.

Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа

Дар соҳаи сохтмон айни замон стандартҳо ва ҳуҷҷатҳои меъёрии зерин қабул шудаанд ва амал мекунанд:

- 13.020.10 СТАД ҶТ СД 14031-2010. Идоракунии экологӣ. Арзёбии таъсир ба муҳити зист. Талаботи умумӣ;
- 13.020.50 СТАД ҶТ СД Р 14020-2010. Тамғакоғазҳо ва эъломияҳои экологӣ. Принсипҳои асосӣ;
- 91.100.30 СТАД ҶТ СД Р 51263-2011. Бетони полистиролӣ (полистиролбетон). Талаботи техникӣ;
- РТ ҶТ 003-2014. Регламенти техникии масолеҳ ва маснуоти сохтмонӣ;
- СТАД Р 51998-2002. Дизелҳои мошинҳои боркаш. Ташхиси умумии техникӣ;
- СТАД 27.001-95. Системаи стандартҳо “Эътимоднокӣ дар техника”. Нуқтаҳои асосӣ;
- СТАД 27.202-83. “Эътимоднокӣ дар техника”. Системаҳои технологӣ. Усулҳои баҳодиҳии эътимоднокӣ аз рӯи нишондодҳои сифати маҳсулоти истеҳсолшуда;
- СТАД Р 27.004-2009. “Боварӣ ба техника.”. Моделҳои ноком;
- СТАД 24451-80. Нақбҳои роҳҳои автомобилӣ. Андомаҳои (габариты) наздикшавии сохтмон ва таҷҳизот;
- СТАД 25176-82. Ташхиси техникӣ. Асбобҳои ташхисӣ барои автомобилҳо, тракторҳо, мошинҳои сохтмонӣ ва роҳсозӣ. Гурӯҳбандӣ. Талаботи умумии техникӣ;
- Ҳуҷҷатҳои роҳнамоии системаи санадҳои меъёрӣ дар сохтмони Ҷумҳурии Тоҷикистон (РС С ҶТ 81-225-2015) “Дастур оид ба истифодаи меъёрҳои ибтидоии ҳисобшудаи корҳои таъмиру сохтмон (ESNr-RT-2005)”.

Тавзеҳоти умумии касби «Мошиначии булдозер»

Дар соҳаи сохтмон, дар қатори дигар касбҳои техникӣ барои иҷро намудани корҳои заминковӣ касби мошиначии булдозер зарур аст.

Мошиначии булдозер функсияи гуногунро вобаста ба идоракунӣ ва истифодаи булдозер дар корҳои сохтмонӣ ва заминиро иҷро менамояд. Вазифаи асосӣ ва функсияи мошиначии булдозер аз инҳо иборат аст:

- **идоракунии булдозер:** мошиначӣ оид ба идоракунии булдозер бо истифодаи кашаки (рычаг) махсус ва педал барои ҳаракат ба пеш, ақиб, гардиш ва бардоштану фаровардани таҷҳизоти корӣ масъул аст;
- **корҳои заминканӣ**: вазифаи асосии мошиначии булдозер иҷрои корҳои заминканӣ мебошад. Корҳои мазкур теладиҳӣ ва ҳамворкунии замин, сохтани буришҳо, шаклдиҳии чуқуриҳо, болопӯшӣ ва дигар вазифаҳо вобаста ба тағирдиҳии сохтори заминро дар бар мегирад;
- **кор бо партовҳо ва маводҳо:** булдозерҳо барои теладиҳӣ ва коркарди маводҳои сохтмонӣ, аз ҷумла хок, санг ва дигар партовҳо истифода мешавад;
- **таъмини бехатарӣ:** мошиначии булдозер оид ба риоя кардани техникаи бехатарӣ ҳангоми кор бо мошинҳо ва гирду атрофи он бо бартарафкунии садама ва осебҳои эҳтимолӣ вазифадор аст;
- **ҳамкорӣ бо бригада:** мошиначии булдозер бояд бо дигар аъзоёни бригадаи сохтмонӣ, муҳандисон ва саркорон бо назардошти дастурҳо ва иҷрои вазифа тибқи лоиҳа ва нақшаи корӣ ҳамкории самаранок намояд;
- **хизматрасонии техникӣ**: хизматрасонии мунтазам ва санҷиши ҳолати техникии булдозер, инчунин иҷрои корҳои таъмири хурдҳаҷм/ҳаррӯза вақте, ки зарурият пайдо шавад;
- **истифодаи асбобҳои гуногуни корӣ:** мошиначии булдозер метавонад асбобҳо ва таҷҳизотҳое, ки ба булдозер вобаста аст, вобаста аз вазифаҳои додашуда (мисол теғи оҳанин, отвалҳо ва дигарҳо) иваз карда тавонад.

Рӯйхати
умумии воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер»

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯйи воҳидҳои салоҳиятҳо
3	Воҳидҳои салоҳиятҳои трансверсалӣ (фароумумӣ)	
	ТС-01-1/01	Гузаштан аз муоинаи тиббӣ
	ТС 03-1/01	Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/ фармоишгарон
	ТС 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
	ТС 05-2/01	Истифода бурдани технологияи иттилоотӣ-компютерӣ
	ТС 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои мунокишавӣ
	ТС 07-3/01	Такмил додани тахассуси касбӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
	СВ 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
	СВ 02-3/01	Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи миёна
	Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
	СI 8342-01-3/01	Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ
	СI 8342-02-3/01	Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ
	СI 8342-03-3/01	Қабул намудани супориш
	СI 8342-04-3/01	Омода намудани булдозер барои иҷрои кор
	СI 8342-05-3/01	Ба ҳаракат даровардани булдозер
	СI 8342-06-3/01	Бартараф кардани носозиҳо дар вақти истифодабарии булдозер
	СI 8342-07-3/01	Аз назар гузаронидани ҳолати коршоямии системаи барқӣ
	СI 8342-08-3/01	Иваз намудани равғани муҳаррик ва системаҳо
	СI 8342-09-3/01	Иваз намудани моеъи сардкунанда
	СI 8342-10-3/01	Иваз намудани полояҳо
4	Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
	СI 8342-11-4/01	Иваз намудани қисми корношоями техникаи барқии булдозер
	СI 8342-12-4/01	Иваз намудани қисмҳои корношоями кории булдозер
	СI 8342-13-4/01	Интиқол додани булдозер тавассути трайлер
	СI 8342-14-4/01	Иҷро намудани кор аз рӯи ишораҳои шахси масъул
	СI 8342-15-4/01	Идора кардани булдозер дар шароитҳои гуногуни ҳаракат
	СI 8342-16-4/01	Супоридани булдозер ба шахси масъул барои азназаргузаронии техникӣ

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Сохтмон**

Касб: **Мошиначии булдозер**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **CI 8342**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **18**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **3**

Тафсир: **01/соли 2024**

Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер» сатҳи 3-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯйи воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои трансверсалӣ (фароумумӣ)	
ТС-01-1/01	Гузаштан аз муоинаи тиббӣ
ТС 03-1/01	Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/ фармоишгарон
ТС 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
ТС 05-2/01	Истифода бурдани технологияи иттилоотӣ-компютерӣ
ТС 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои мунокишавӣ
ТС 07-3/01	Такмил додани тахассуси касбӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
СВ 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
СВ 02-3/01	Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи миёна
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
CI 8342-01-3/01	Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ
CI 8342-02-3/01	Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ
CI 8342-03-3/01	Қабул намудани супориш
CI 8342-04-3/01	Омода намудани булдозер барои иҷрои кор
CI 8342-05-3/01	Ба ҳаракат даровардани булдозер
CI 8342-06-3/01	Бартараф кардани носозиҳо дар вақти истифодабарии булдозер
CI 8342-07-3/01	Аз назар гузаронидани ҳолати коршоямии системаи барқӣ
CI 8342-08-3/01	Иваз намудани равғани муҳаррик ва системаҳо
CI 8342-09-3/01	Иваз намудани моеъи сардкунанда
CI 8342-10-3/01	Иваз намудани полояҳо

Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Мошиначии булдозер», сатҳи 3-юми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Малакаҳои бокортаъминкунӣ	Малакаҳое, ки корфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунанд
Муоширате, ки ба самаранок ва мутаносиб будани муносибатҳо байни ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон мусоидат менамояд	- гӯш кардан ва шунидан; - бо забони модарӣ ва дигар забонҳо сухан рондан ва навиштан; - мубодилаи иттилоот кардан; - риоя кардани одоб дар муносибат бо ҳамкорон/мизоҷон; - бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна муошират кардан.
Кор дар даста, ки ба муносибатҳои кории самаранок ва дастоварди натиҷаҳо мусоидат менамояд	- муайян кардани нақши худ дар ҳайати даста; - муайян кардани тарафҳои қавии аъзоёни даста; - дар даста дар ҳолатҳои гуногун кор кардан, мисол дар ҳалли масъалаҳои буҳронӣ; - суботкор (настойчивый) будан.
Маҳорати ҳал намудани мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок мусоидат менамояд	- зоҳир намудани мустақилият ва ташаббускорӣ дар ошкор ва ҳал кардани мушкилот; - қарорҳои эҷодкорона ва инноватсионӣ таҳия кардан; - истифодаи як қатор стратегия барои ҳалли мушкилот; - фавран ва самаранок ҳал намудани мушкилоти мизоҷон.
Ташаббус ва уҳдабароӣ, ки барои бадастоварии натиҷаҳои инноватсионӣ мусоидат менамояд	- эҷодкорӣ ва идроки эҷодӣ; - зоҳир намудани ташаббускорӣ ва уҳдабароӣ; - омода будан ба инноватсия; - дастгирӣ кардани қарорҳои инноватсионӣ.
Банақшагирӣ ва ташкили фаъолияте, ки банақшагирии стратегии дарозмуҳлат ва кӯтоҳмуддатро таъмин менамояд.	- гузоштани мақсадҳои мушаххас ва натиҷаҳои лоиҳа/кор; - таҳияи нақша/барномаҳои стратегӣ, дарозмуддат ва ҷорӣ; - банақшагирии кор ва истифодаи захираҳо; - идоракунии вақт ва афзалиятҳо; - ҳамоҳангсозии вазифаҳо барои худ ва дигарон; - пешбурди баҳисобгирӣ.
Худидоракуние, ки ба қаноатмандӣ ва рушди кормандон мусоидат менамояд	- мавҷудияти диди шахсӣ ва мақсадҳо; - боварии қатъӣ ба ғояҳо ва диди шахсӣ; - масъулиятнокӣ; - устувории ахлоқӣ; - риояи этика ва эстетика.
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти кормандон/ширкатҳо ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ мусоидат менамояд	- эътирофи зарурияти таълим бо назардошти тағйиротҳо; - омода будан ба сарфи вақт ва сайю кӯшиш ба омӯхтани малакаҳои нав; - хоҳиши таълим дар ҷойи кор ва берун аз он; - самимӣ барои ғояҳо ва усулҳои нав; - идоракунии худомӯзӣ; - истифодаи таълим ба масъалаҳои «техникӣ» (масалан, омӯзиши маҳсулот) ва «мушкилоти одамон» (масалан, ҷанбаҳои байнишахсиятӣ ва фарҳангии кор); - иштирок дар равандҳои ташаккулёбии пайваста.
Технологияе, ки барои ҳалли самараноки	- доштани малакаҳои заминавии технологияи иттилоотӣ; - хоҳиши аз худ кардани малакаҳои нави технологияи иттилоотӣ;

вазифаҳо мусоидат менамояд	- доштани донишҳо оид ба ҳифзи меҳнат, санитарияи истеҳсолӣ ва беҳдошт барои истифодабарии технологияҳо; - доштани тавоноии ҷисмонии мувофиқ; - риояи техникаи бехатарӣ; - интихоб ва истифодабарии воситаҳои ҳимоявӣ барои бехатарии шахсӣ ва коллектив дар ҷойи корӣ; - қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва чорабиниҳои зиддисӯхтор ҳангоми кор бо дастгоҳҳои барқӣ; - қоидаҳои ҷудокунӣ ва коркарди пасмондаҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	**ТС 01-1/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омодагӣ ва гузаштан аз муоинаи тиббиро бо мақсади таъмин намудани саломатӣ барои иҷрои уҳдадориҳои вазифавӣ, ошкор ва табобати саривақтии беморӣ ва пешгирӣ аз онро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: ҳангоми ба кор қабул шудан; гузаштани муоинаи тиббии нақшавӣ ва ғайринақшавӣ тибқи ҷадвали ташкилот.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - маҳорати баён кардани мақсади худ; - маҳорати гӯш кардан ва шунидан; - маҳорати таҳлили тавсияҳои хаттӣ.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Шиносоӣ бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ	1.1. Шиносоӣ бо ҳуҷҷатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ. 1.2. Шиносоӣ бо ***намудҳои муоинаи тиббӣ*** тибқи ҷадвали тасдиқшуда.
2. Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	2.1. Гузаштани муоинаи тиббии муқаддимавӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда. 2.2. Пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкилот.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани беҳдошт (гигиена)-и шахсӣ; - гирифтани маълумот оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ; - гузаштани муоинаи тиббии муқаддимавӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда; - пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкилот.
Донишҳои талабшаванда:	- муқарраротоид ба қонунгузории меҳнат; - маълумотнома/ дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) ва вазифаи он; - қоидаҳои гузаштан аз муоинаи тиббӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - боинтизом; - бомасъул; - бовиҷдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1. Шиносоӣ бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
1.1. Шиносоӣ бо ҳуҷҷатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ				√							
1.2. Шиносоӣ бо намудҳои муоинаи тиббӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда				√							
Элементи 2: Гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
2.1. Гузаштани муоинаи тиббии муқаддимавӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда											√
2.2. Пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкилот											√

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Намудҳои муоинаи тиббӣ:	- муқаддимавӣ; - ҳатмӣ; - даврӣ; - ғайринавбатӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон	**ТС 03-1/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур корҳои умумии мақсадноки даста, ки вазифаи умумиро бо қоидаҳои муқаррарнамудаи ташкилот ҳал мекунад, тавсиф менамояд. Коргарон дар комёбиҳои даста манфиати шахсӣ доранд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми кор дар коллективи ҳар ташкилот/корхона.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - вуҷуд надоранд.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ)-и ВС
1. Муайян кардани мақсад	1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо

ва вазифаҳо	ҳамкорон. 1.2. Муайян кардани ҷойкунонии афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда. 1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани уҳдадориҳои инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузошташуда.
2. Кор кардан дар даста	2.1. Изҳори боварӣ кардан, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза. 2.2. Эътирофи ***фарқиятҳои фарҳангӣ*** дар даста. 2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста. 2.4. Эътино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот аз ҷониби дигар аъзоёни даста.
3. Риоя кардани одоб ва зебоӣ (этика ва эстетика)	3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон боадабона, хушмуомила. 3.2. Истифода бурдани забон ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хаттӣ ва ҳам шифоҳӣ. 3.3. Истифода бурдани ***муошрати ғайришифоҳии*** мувофиқ. 3.4. Таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ. 3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан. 3.6. Интихоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян. 3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- муошират, алоқаманд ба шунидан (гӯшдиҳӣ); - савол додан; - муошрати хаттӣ, возеҳ ва кӯтоҳ навиштани паём, қайдҳо, мактубҳо; - ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан; - ба дарккунӣ кӯшиш кардан; - бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан; - ошкор ва воқиф шудан ба вазъияти мунoқишавӣ, шикоятҳо дар доираи масъулият; - дар даста кор кардан; - гӯш додан ва шунавидан; - малакаҳои заминавии босаводона хондан; - малакаҳои худидоракунӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон; - бартариҳои кор дар даста; - воситаҳои робитавӣ; - принсипҳои кори даста; - тавсифот, усул ва меъёрҳои истифодаи воситаҳои гуногуни муошират; - намудҳои қабул ва қоидаҳои рафтор дар онҳо; - мафҳуми этика ва ахлоқ; - одоби сӯҳбат ва маданияти нутқ; - симои зоҳирӣ; - ҳусни рафтори расмӣ ва сиёсӣ; - тарзи рафтор дар ҷойҳои ҷамъияти, ҷойи кор; - одоби сӯҳбатҳои телефонӣ бо мизоҷон ва ҳамкорон; - калима, ибора ва услуби сӯҳбати телефонӣ.

Муносибати талабшаванда ба кор:	- ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан; - ба дарккунӣ кӯшиш кардан; - бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан. Чунин бояд буд: - бодиққат; - покизакор; - масъул; - уҳдабаро; - меҳрубон; - ташаббускор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян кардани мақсад ва вазифаҳо											
1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон.											√
1.2. Муайян кардани ҷойкунонии афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда.											√
1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани уҳдадориҳои инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузошташуда.											√
Элементи 2. Кор кардан дар даста											
2.1. Изҳори боварӣ кардан, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза.											√
2.2. Эътирофи ***фарқиятҳои фарҳангӣ*** дар даста											√
2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста.											√
2.4. Эътино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот											√

аз ҷониби дигар аъзоёни даста.											
Элементи 3: Риоя кардани одоб ва зебоӣ (этика ва эстетика)											
3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон, боадабона, хушмуомила.	√										
3.2. Истифода бурдани забон ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хаттӣ ва ҳам шифоҳӣ.	√										
3.3. Истифода бурдани муоширати ғайришифоҳии мувофиқ.	√										
3.4. Изҳори таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ.	√										
3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан.	√										
3.6. Интихоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян.	√										
3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита, тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ.	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Фарқиятҳои фарҳангӣ – ин:	- намудҳои саломдиҳӣ, хайрбод ва гуфтугӯ; - забони имову ишораҳо; - махсусияти услубҳои миллии муомилаи корӣ; - махсусияти муносибати байнифарҳангӣ.
Муошират ғайришифоҳӣ:	- забони имову ишора; - риоя кардани фосилаи муайян байни шарикон.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Расонидани ёрии аввалия	**ТС 04 – 2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур малака ва донишҳои заруриро барои расонидани ёрии аввалия ва нигаҳдории ҳаёт дар давраи то расонидани ёрии тиббӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми арзёбии ҳолатҳои рухдода, бартараф кардани таваккалҳои мушаххас, хавф ва захмҳои ба он алоқаманд.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03 – 1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Арзёбии ҳолати рухдода	1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани ***хатар,*** ба вуҷуд оварандаи таваккали захмгирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон. 1.2. Ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм, беморӣ ва арзёбии

	ҳолати ҷабрдида. 1.3. Даъват намудани ёрии таъҷилӣ. 1.4. Оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан. 1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида. 1.6. Бо ҷабрдида босаброна муоширaт карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан.
2. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидан аз барқ ва раъд	2.1. Бартараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири ҷараёни барқӣ озод кардан, хомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани ҷабрдида ва ғайра). 2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабрдида бештар таҳдидкунанда. 2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида.
3. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ	3.1. Расонидани ёрӣ дар боздошти хунравӣ. 3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба ҷароҳат.
4. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон	4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст. 4.2. Карахт кардани қитъаи шикаст. 4.3. Тахтачабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан.
5. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ	5.1. Додани нафаси сунъӣ. 5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина.
6. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми нафасгиршавӣ	6.1. Истифода бурдани усули Геймлих. 6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа.
7. Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан	7.1. Баровардан ба ҷойи бехатар. 7.2. Коркарди ҷойи сӯхта.
8. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна	8.1. Санҷидани нишонаҳои зарбхӯрӣ. 8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азҳушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарчархзанӣ, дилбеҳузурӣ).
9. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидани сутунмуҳра	9.1. Иҷрои амали дуруст ҳангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра. 9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ҳангоми додани нафаси сунъӣ.
10. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ	10.1. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил. 10.2. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб. 10.3. Расонидани ёрӣ ҳангоми заҳролудшавӣ.
11. Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрӣ	11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва чораҳои андешида. 11.2. Иттилоъ додан оид ба доруворинҳои истифодашуда.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарии барқӣ; - муайян намудани хатарҳои барқӣ; - бартараф намудани хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидкунанда; - истифода намудани дастурамалҳо оид ба истифодабарии асбобу таҷҳизоти барқӣ; - арзёбии вазъият ва кам кардани хунравӣ; - ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм, ва арзёбии ҳолати ҷабрдида; - даъват намудани ёрии таъҷилӣ;

	- иттилоъ додан оид ба доруворихои истифодашуда; - оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан; - истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида; - бо ҷабрдида босаброна муошират кардан, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан; - истифода намудани тахтача/чӯбча барои мустаҳкам кардани шикаст; - додани нафаси сунъӣ; - масҳ кардани дил ва қафаси сина; - хондан, фаҳмидани дастурамал ва истифода бурдани он; - истифодаи воситаҳои сӯхторхомӯшкунӣ; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб; - расонидани ёрӣ ҳангоми заҳролудшавӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарии барқӣ; - хатарҳои барқии ҳангоми кор руҳдода; - қоидаҳои бартарафкунии хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидкунанда; - амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида; - дастури Ҳилоли Аҳмар оид ба принсипҳои расонидани ёрии аввалия; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ ва нафасгиршавӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна ва осеб дидани сутунмуҳра; - монеашавии роҳҳои нафасгирӣ/нафастангӣ; - сӯхтан (ҳароратӣ, кимиёвӣ, барқӣ, соишхӯрӣ); - қоида ва тартиби додани нафаси сунъӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - покизакор; - масъул; - уҳдабаро; - мушфиқ; - раҳмдил.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Арзёбии ҳолати рухдода											
1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани ***хатар,*** ба вуҷуд оварандаи таваккали захмгирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон				√							
1.2. Ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм, беморӣ ва арзёбии ҳолати ҷабрдида				√							
1.3. Даъват намудани ёрии таъҷилӣ				√							
1.4. Оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан									√		
1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида									√		
1.6. Бо ҷабрдида босаброна муошират кардан, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан									√		
Элементи 2: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидан аз барқ ва раъд											
2.1. Бартараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири ҷараёни барқӣ озод кардан, хомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани ҷабрдида ва ғайра)									√		
2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабрдида бештар таҳдидкунанда									√		
2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида									√		
Элементи 3: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ											
3.1. Расонидани ёрӣ дар боздошти хунравӣ									√		

3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба ҷароҳат									√		
Элементи 4: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон											
4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст									√		
4.2. Карахт кардани қитъаи шикаст									√		
4.3. Тахтачабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан									√		
Элементи 5: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ											
5.1. Додани нафаси сунъӣ.									√		
5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина									√		
Элементи 6: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми нафасгиршавӣ											
6.1. Истифода бурдани ***усули Геймлих.***									√		
6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа									√		
Элементи 7: Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан											
7.1. Баровардан ба ҷойи бехатар									√		
7.2. Коркарди ҷойи сӯхта									√		
Элементи 8: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна											
8.1. Санҷидани нишонаҳои зарбхӯрӣ									√		
8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азҳушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарчархзанӣ, дилбеҳузурӣ)									√		
Элементи 9: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидани сутунмуҳра											
9.1. Иҷрои амали дуруст ҳангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра									√		
9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ҳангоми додани нафаси сунъӣ									√		
Элементи 10: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ											
10.1. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил									√		
10.2. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб									√		
10.3. Расонидани ёрӣ ҳангоми заҳролудшавӣ									√		
Элементи 11: Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрӣ											
11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва чораҳои андешида									√		

11.2. Иттилоъ додан оид ба доруворихҳои истифодашуда									√		

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Хатар –	- ҷисмонӣ; - биологӣ; - кимиёвӣ; - марбут ба омили инсонӣ.
Усули Геймлих –	Тартиби амал ҳангоми расонидани ёрӣ ба нафасгиршуда: - бояд аз паси ҷабрдида истода (агар ҳанӯз рост истода ва ба ҳуш бошад), бо дастон ӯро дар бар гирифтан; - як дастро мушт карда, бо он тарафе, ки ангушти калон дорад, ба шиками ҷабрдида дар сатҳи байни нофу қавсакҳои тахта (қабурға)-ҳо гузоштан; - кафи дигар дастро ба болои мушт гузоштан, бо тапишдиҳии зуд ба боло бо мушт ба шикам зер мекунанд; - дастонро баробари ин якбора аз оринҷ қатъ мекунанд, лекин қафаси синаи ҷабрдидаро зер кардан лозим нест; - ин усулро ҳангоми зарурат чанд маротиба такрор мекунанд, то роҳи нафас кушода нашавад; - агар роҳи нафас кушода шавад, нафасгирии одам барқарор мешавад ва рангу рӯяш муътадил мегардад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ	**ТС 05-2/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди шиносоӣ бо технологияи иттилоотиро дар сатҳи заминавӣ - кор бо муҳаррири матнӣ ва графикӣ, почтаҳои электронӣ, ҷустуҷӯ ва бозкашии (скачивание) иттилоотро аз Интернет тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - қобили истифода ба ҳар корманд.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - тавонистани хондан ва навистан.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Шиносоӣ бо сохти компютер	1.1. Шиносоӣ бо функсияҳо (амалкардҳо)-и ***қисмҳои асосии компютери фардӣ***. 1.2. Кор кардан бо ***қисмҳои иловагии компютер.***
2. Кор кардан дар барномаи «WINDOWS»	2.1. Омода намудани компютер ба кор. 2.2. Истифода намудани ***гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура).*** 2.3. Кор кардан бо файлҳо. 2.4. Кор кардан бо ***лавҳаи идоракунӣ.***
3. Кор кардан дар барномаи офисӣ	3.1. Кор кардан дар барномаи «WORD». 3.2. Кор кардан дар барномаи «POWER POINT». 3.3. Кор кардан бо муҳаррири матнӣ. 3.4. Кор кардан бо муҳаррири графикӣ.
4. Пайваст ва истифода намудани «Интернет»	4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет.

	4.2. Кор кардан бо ***хадамоти ҷустуҷӯӣ***, ҷиҳати дарёфти маълумот/иттилоот. 4.3. Кор кардан бо ***браузерҳо.***
5. Кор кардан бо почтаҳои электронӣ	5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабакаҳои иҷтимоӣ). 5.2. Ирсол ва қабул намудани мактубҳо тариқи почтаи электронӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- пайваст кардани таҷҳизоти компютерӣ; - муайян намудани наслҳои компютерҳо; - кор кардан бо қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер, манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - истифода намудани компютерҳо ва барномаҳои он; - кор кардан бо ҳомили файлҳо; - кор кардан бо барномаҳои зиддивирусӣ; - сохтани файлҳо ва сабт кардани онҳо дар компютер; - сохтани файли «WORD» дар компютер ва сабт кардани он; - сохтани файли барномаи «POWER POINT» ва сабт кардани он; - чоп кардани ҳуҷҷатҳо дар компютер; - ворид намудани расм ва графикҳо дар барномаҳои офисӣ; - ҷӯрсозии параметрҳои Интернет; - боргирии маълумот аз Интернет; - кор кардан бо ҷустуҷӯгарҳо (браузерҳо)-и Интернет; - кор кардан бо мессенҷерон; - қабул, ирсол ва эътинои (игнорировать) мактубҳои почтаи электронӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- наслҳои компютерҳо; - қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер; - гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо); - функсияҳои қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер), манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - системаи амалиётии компютер; - драйверҳои қисмҳои иловагӣ; - лавҳаи идоракунӣ ва дохилшавӣ ба он; - намудҳои барномаҳои офисӣ; - тарзи насб кардани барномаҳои офисӣ дар компютер; - тартиби кори барномаҳои офисбӣ; - дастрас намудани барномаҳои офисӣ аз Интернет ва ширкати истеҳсолкунанда; - таҷҳизот ва дастгоҳ барои пайвастшавӣ ба хатти Интернет; - тарзи бехатар кор кардан дар шабакаи Интернет; - хадамоти ҷустуҷӯӣ ва шабакаҳои иҷтимоӣ; - кибернетика ва кибертерроризм ва пешгирӣ аз онҳо; - намудҳои мессенҷерон ва тарзи кори онҳо; - почтаи электронӣ ва тарзи дурусти истифода он; - бехатарӣ ва ҳифзи маълумот, ҳангоми кор бо почтаҳои электронӣ ва шабакаҳои иҷтимоӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - покизакор; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Шиносоӣ бо сохти компютер											
1.1. Шиносоӣ бо функсияҳои қисмҳои асосии компютери фардӣ			√								
1.2. Кор кардан бо қисмҳои иловагии компютер	√		√								
Элементи 2: Кор кардан дар барномаи «WINDOWS»											
2.1. Омода намудани компютер ба кор	√										
2.2. Истифода намудани гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура)	√										
2.3. Кор кардан бо файлҳо	√										
2.4. Кор кардан бо лавҳаи идоракунӣ	√										
6. Элементи 3: Кор кардан дар барномаи офисӣ											
3.1. Кор дар барномаи «WORD»		√									
3.2. Кор дар барномаи «POWER POINT»								√			
3.3. Кор бо муҳаррири матнӣ		√									
3.4. Кор бо муҳаррири графикӣ		√									
Элементи 4: Пайваст ва истифода намудани «Интернет»											
4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет	√										
4.2. Кор кардан бо хадамоти ҷустуҷӯӣ, ҷиҳати дарёфти маълумот/иттилоот	√										
4.3. Кор кардан бо браузерҳо	√										
Элементи 5: Кор кардан бо почтаҳои электронӣ											

5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабакаҳои иҷтимоӣ)	√										
5.2. Ирсол ва қабул намудани мактубҳо тариқи почтаи электронӣ	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Компютери фардӣ (КФ) –	- компютере, ки онро танҳо як одам истифода мебарад (ё соҳибӣ мекунад) (аз калимаи «personal», яъне барои як фард)
Қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер:	*қисмҳои асосии компютер:* - монитор; - блоки системавӣ; - ҳарфкалид (клавиатура); - мушак. *қисмҳои иловагии компютер:* - принтер; - УПС; - овозбарор; - гӯшмонак (наушник); - сканер; - ёдгора//флеш-захирасоз (накопител); - модем.
Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) ***дар ҳарфкалид (клавиатура)*** –	- тақсимоти тугмачаҳо (клавишҳо)-и ҳарфкалид (клавиатура) дар асоси функсия ва ҷойгиршавии онҳо. Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура) тақсим мешавад: - ба иловагӣ, алифбоӣ – рақамӣ, хизматӣ, фунсионалӣ, барои кор бо курсор муқарраргардида.
Лавҳаи идоракунӣ –	- қисмати истифодашавандаи интерфейс Microsoft Windows, ки иҷрои амалҳои асосӣ оид ба ҷурсозии система, чун иловакунӣ ва ҷӯрсозии дастгоҳ, насб ва деинсталлятсияи (интисоби)-и барномаҳо, идоракунии баҳисобгирии сабтҳо, воридкунии имконоти махсус ва инчунин, якчанд амалҳои дигари марбут ба идоракунии системаро имкон медиҳад.
Хадамоти ҷустуҷӯии Интернет -	- yandex; - google; - yahoo; - bing ва ғайра.
Браузер ин:	- барномае, ки бо ёрии он веб-саҳифаҳо аз назар гузаронида мешаванд. Новобаста аз оне, ки намудҳои гуногуни браузер зиёданд, мазмуни кори онҳо ин - кушодани сомонаҳо мебошад. Барои ин, дар ҳар браузер сатри нишонагӣ вуҷуд дорад: - майдоне, ки дар он номгӯйи сомона барои кушодашавии он чоп/навишта мешавад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Ҳалли ҳолатҳои мунокишавӣ	**ТС 06–3/01**

Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ҳал ва батанзимории мунокишаҳоро, ки метавонад дар ҳолатҳои рӯзмарраи корӣ рух диҳад, тавсиф менамояд.

Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:
- дар ҷойи кор.

Шартҳои қаблӣ (пешакӣ):
- ТС 03–1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон.

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муайян намудани ҳолатҳои мунокишавӣ	1.1. Муайян намудани эҳтимоли ***ҳолатҳои рухдиҳии мунокиша*** ва андешидани чораҳои пешгирии он. 1.2. Муайян намудани ***ҳолатҳо, ки дар он метавонад ба бехатарии шахсии мизоҷон, ҳамкорон*** ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ таҳдид кунад.
2. Ҳал намудани ҳолатҳои мунокишавӣ	2.1. Ба уҳда гирифтани масъулияти ҳалли мунокиша дар доираи ваколатҳои хеш. 2.2. Эҳтиёткорона идора кардани ҳолати мунокишавӣ ва андешидани чораҳо ҷиҳати бартараф кардани онҳо. 2.3. Истифода намудани ***малакаҳои самараноки иртибот*** барои батанзимории мунокиша. 2.4. Пешниҳод намудани вариантҳои эҳтимолии ҳалли мунокиша. 2.5. Истифода намудани ***усулҳои*** маъқули ***батанзимории мунокишаҳо*** барои идоракунии ҳолати мунокишавӣ ва қабули қарори дуруст.
3. Арзёбӣ намудани ҳолатҳои мунокишавӣ	3.1. Тартиб даровардани ҳуҷҷат оид ба батанзимории мунокиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор. 3.2. Муайян намудани ***сабабҳои эҳтимолии мунокишаҳо*** ва пешниҳоди дастур барои беҳтар кардани вазъият дар ҷойи корӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- муайян намудани тафсилот ва сабабҳои мунокиша бо роҳи мушоҳида, пурсуҷӯ ва фаъолона гӯш додан; - пайдо намудани ҳалли мушкилиҳои ошкоршуда; - ҳал намудани масъалаҳое, ки сабаби мунокиша мегарданд; - додани тавсияҳо, ҷиҳати бартараф кардани мунокишаҳо; - истифода намудани малакаҳои муносиби муошират; - амал кардан тибқи тартиби баррасии шикоятҳо; - шинос шудан бо ҳуҷҷатҳо ва дастурҳо оид ба батанзимории мунокиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор; - амал кардан тибқи тартиби баррасии шикоятҳо.
Донишҳои талабшаванда:	- назарияи мунокиша: намуд ва нишонаҳои мунокиша, сабабҳои рухдиҳии онҳо ва ғайра; - равандҳои гурӯҳӣ ва нақшҳое, ки одамон дар мунокиша мебозанд; - назарияи мунокиша: намуд ва нишонаҳои мунокиша, сабабҳои рухдиҳии онҳо ва ғ.; - сохти ташкилӣ, маданият ва принсипҳои рафтор дар ҷойи корӣ; - усулҳои маъқули батанзимории мунокишаҳо;

	- талаботи меъёрӣ, истеҳсолӣ ва қонунгузории мувофиқ, марбут ба ҳалли баҳсу мунозира; - қоидаҳо ва тартиби батанзимории мунокиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор; - қоидаҳои одоби муоширати касбӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - покизакор; - бовиҷдон; - адолатхоҳ; - мутмаин.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯйи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян намудани ҳолатҳои мунокишавӣ											
Муайян намудани эҳтимоли ***ҳолатҳои рухдиҳии мунокиша*** ва андешидани чораҳои пешгирии он									√		
Муайян намудани ***ҳолатҳо, ки дар он метавонад ба бехатарии шахсии мизоҷон, ҳамкорон*** ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ таҳдид кунад									√		
Элементи 2: Ҳал намудани ҳолатҳои мунокишавӣ											
2.1. Ба уҳда гирифтани масъулияти ҳалли мунокиша дар доираи ваколатҳои хеш									√		
2.2. Эҳтиёткорона идора кардани ҳолати мунокишавӣ ва андешидани чораҳо, ҷиҳати бартараф кардани онҳо									√		
2.3. Истифода намудани ***малакаҳои самараноки иртибот*** барои батанзимории									√		

мунокиша											
2.4. Пешниҳод намудани вариантҳои эҳтимолии ҳалли мунокиша									√		
2.5. Истифода намудани ***усулҳои*** маъқули ***батанзимории мунокишаҳо*** барои идоракунии ҳолати мунокишавӣ ва қабули қарори дуруст									√		
Элементи 3: Арзёбӣ намудани ҳолатҳои мунокишавӣ											
3.1. Тартиб даровардани ҳуҷҷат оид ба батанзимории мунокиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор									√		
3.2. Муайян намудани ***сабабҳои эҳтимолии мунокишаҳо*** ва пешниҳоди дастур барои беҳтар кардани вазъият дар ҷойи корӣ									√		

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ба ***"ҳолатҳои рухдиҳии мунокиша"*** марбут аст:	- шикояти мизоҷон/фармоишгарон; - беэҳтиромӣ нисбат ба ҳамкорон/ мизоҷон; - мушкилот ё сифати пасти маҳсулот; - андармонӣ ё иштибоҳ дар таъмини мол; - нофаҳмӣ ё монеаҳои иртиботӣ.
Ҳолатҳое, ки дар он метавонад ба бехатарии шахсии мизоҷ ва ҳамкорон таҳдид намояд:	- шарикони таҳти таъсири моводи наъшаовар ва машрубот; - ашхоси изҳоркунандаи зуроварӣ ё таҳдиди хатар; - ашхоси мусаллаҳ ё беярок; - ҳолате, ки одам дигар шахсро меранҷонад; - шариконе, ки риояи оромиро инкор мекунанд.
Ба малакаҳои самараноки иртибот марбут аст:	- бодиққат гӯшдиҳӣ; - методикаи пурсупоси боназокат; - савол додан, аниқ кардани нофаҳмиҳо барои қабули иттилоот ва дарки фаҳмиши мувофиқ; - дигар хел баён ё такрор кардани саволҳо, хоҳиш ва аризаҳо барои мутмаин шудан, дуруст фаҳмидан; - боваринокӣ; - иртиботи ғайришифоҳӣ; - қобилияти возеҳ гуфтан барои фаҳмида шудан.
Ба усули батанзимории мунокишаҳо марбут аст:	- ҳалли мушкилот; - бурдани музокирот; - истифодаи малакаҳои муносиби муошират.
Сабабҳои эҳтимолии бавуҷудоии	- муошират дурушт; - набудани иттилоот;

мунокишаҳо	- нофаҳмиҳои фарҳангӣ; - набудани ҳамдардӣ; - шикоятҳо; - мушкилот ва вазнинӣ дар ҷойи корӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Такмил додани тахассуси касбӣ	**ТС 07–3/01**
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур натиҷаи малакаҳо, дониш ва муносибатҳои заруриро ҷиҳати рушди тафаккури таҳлилӣ ва эҷодӣ, такмили тахассуси касбӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - зарурияти такмили ихтисоси касбӣ барои азхудкунии технологияҳои инноватсионӣ ва таҷҳизоти муосир.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 05-2/01 Истифода намудани технологияи иттилоотӣ-компютерӣ.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Инкишоф додани малакаҳои чӣ гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва пайдо кардани ғояҳои нав	1.1. Инкишоф додани малакаҳои ***савол*** додан аз ҳар нуқтаи назар. 1.2. Муайян намудани саволҳои асосӣ/мушкилот бо воситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо. 1.3. Савол додан ва зери шубҳа гузоштани посуххои яккқолаба. 1.4. Пайдо кардани алоқамандии ашё ва падидаҳое, ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд. 1.5. Маҳорати бовар ва маъқул кунонидани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назар.
2. Дарёфт намудани роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошташуда ва эҷоди ғояҳои нав	2.1. Мушоҳида, таҳлил, пурсуҷӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳо ҷой гирифтаанд. 2.2. Истифода намудани манбаи мухталифи иттилоот барои посуххо, зуд ҷудо намудан ва аз худ кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот. 2.3. Бошуурона ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ. 2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда. 2.5. ***Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикона фикру андеша намудан.*** 2.6. Ҳал намудани масъалаҳои гузошта бо ***усули эвристикӣ.*** 2.7. Дарёфт намудани ғояҳои нав бо роҳи санҷиш, гузаронидани тадқиқот, таҳлили камбудиҳо, омӯзиши вариантҳои зиёди гуногуни қабули қарорҳо.
3. Инкишоф додани малакаҳои тафаккури эҷодӣ	3.1. Омӯхтан ва истифодаи ***усулҳои тафаккури эҷодӣ*** барои ғояҳои нав ва ноилшавӣ бо мақсадҳо. 3.2. Муайян намудани ***масдудкунанда*** (блокатор***)-ҳои тафаккури эҷодӣ.*** 3.3. Пайдо кардани имкони корбарӣ ва озмоишдиҳӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаётӣ дар ҷойҳои шинос ва ношинос. 3.4. Муоширaт кардан бо дигарон, гӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба чигуна ғояҳои нав ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ

	ва инкишоф додан, беҳтар кардани тафаккури эҷодӣ.
4. Инкишоф додани тахассуси касбӣ	4.1. Омӯхтани ***технологияҳои нав.*** 4.2. Омода будан ба тағйирёбии ***муносибатҳои бозоргонӣ***. 4.3. Омӯхтани ***тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ.***

Малакаҳои талабшаванда:	- инкишоф додани малакаҳои муошират, дар рафти муошират; - ошкор кардани фикру ғояҳои нав; - муайянсозии саволи асосӣ ва моҳияти мушкилот; - маҳорати саволгузорӣ аз нуқтаҳои мухталиф; - истифода бурдани намудҳои мухталифи тафаккури эҷодӣ; - омӯхтан ва таҳлили доираи васеи иттилоот; - таҳлили моҳияти мавзӯъ; - боадабона ва возеҳ нуқтаи назари хешро баён кардан; - омӯзиш ва худбаамалбарории ошкорсозӣ ва бартараф кардани норасоиҳо дар вазъияти муҳити ношинос; - мунтазам такмил додани сифати салоҳиятнокии худ дар муносибати бозоргонӣ; - истифода бурдани ҳам тафаккури эҷодӣ ва ҳам таҳлилӣ; - мунтазам ба пешрафти тамоюлот дар соҳа ва ба касб таваҷҷуҳ кардан; - мутобиқ будан ба муҳити ивазшаванда; - такмил додани сифати донишҳои худ; - беҳтар кардани на танҳо фаъолияти касбӣ, аз ҷумла муносибати шахсӣ; - самаранок кор кардан; - муайян намудани технологияи нав дар самти фаъолият; - кор кардан дар даста ва бо ҳамкорон.
Донишҳои талабшаванда:	- усулҳои тафаккури эҷодӣ ва истифодабарии онҳо; - муайянсозии масдудкунандаҳои (блокатор) тафаккури эҷодӣ; - таъсири тафаккури эҷодӣ ва таҳлилӣ ба одамон, ташкилот, ҷамъият; - усулҳои таровиш (фильтрация) барои коркарди иттилооти гуногун; - тарзҳои васеъкунӣ ва рушди малакаҳои инфиродии тафаккури эҷодӣ; - тарзҳои васеъкунӣ ва пурра намудани дониш ва маҳорати хеш; - усулҳои амаликунии ғояҳои нав; - роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошташудаи роҳбарияти корхона/ташкилот; - муносибатҳои инноватсионӣ ба омӯзиш ва тарзи тафаккур; - технологияи инноватсионӣ дар истеҳсолот; - тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаётӣ дар ҷойҳои шинос ва ношинос; - технологияи инноватсионӣ ва истифодаи онҳо истеҳсолот; - роҳҳои такмил додани тахассуси касбӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - мушоҳидакор; - суботкор;

	- бодиққат; - боирода; - фаъол; - боадабона ва возеҳ нуқтаи назари хешро баён кардан; - аз мушкилот наҳаросидан.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯйи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Инкишоф додани малакаҳои чӣ гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва пайдо кардани ғояҳои нав											
1.1. Инкишоф додани малакаҳои ***савол*** додан аз ҳар нуқтаи назар											√
1.2. Муайян намудани саволҳои асосӣ/мушкилот бо воситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо											√
1.3. Савол додан ва зери шубҳа гузоштани посухҳои яққолаба											√
1.4. Пайдо кардани алоқамандии ашё ва падидаҳое, ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд											√
1.5. Маҳорати бовар ва маъқул кунонидани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назар											√
Элементи 2: Дарёфт намудани роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошташуда ва эҷоди ғояҳои нав											
2.1. Мушоҳида, таҳлил, пурсуҷӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳо ҷой гирифтаанд											√

2.2. Истифода намудани манбаи мухталифи иттилоот барои посуххо, зуд ҷудо намудан ва аз худ кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот											√
2.3. Бошуурона ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ											√
2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда											√
2.5. ***Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикона фикру андеша намудан***											√
2.6. Ҳал намудани масъалаҳои гузошта бо ***усули эвристикӣ***											√
2.7. Дарёфт намудани ғояҳои нав бо роҳи санҷиш, гузаронидани тадқиқот, таҳлили камбудиҳо, омӯзиши вариантҳои зиёди гуногуни қабули қарорҳо											√
Элементи 3: Инкишоф додани малакаҳои тафаккури эҷодӣ											
3.1. Омӯхтан ва истифодаи ***усулҳои тафаккури эҷодӣ*** барои ғояҳои нав ва ноилшавӣ бо мақсадҳо											√
3.2. Муайян намудани ***масдудкунанда*** (блокатор***)-ҳои тафаккури эҷодӣ***											√
3.3. Пайдо кардани имкони корбарӣ ва озмоишдиҳӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаётӣ дар ҷойҳои шинос ва ношинос											√
3.4. Муоширaт кардан бо дигарон, гӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба чигуна ғояҳои нав ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ ва инкишоф додан, беҳтар кардани тафаккури эҷодӣ											√

Элементи 4: Инкишоф додани тахассуси касбӣ											
4.1. Омӯхтани технологияҳои нав											√
4.2. Омода будан ба тағйирёбии муносибатҳои бозоргонӣ											√
4.3. Омӯхтани тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ											√

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Саволҳо метавонанд бошанд:	- Оё кадом ҳудудҳое вуҷуд доранд, ки онро бояд ба назар гирифт? - Оё ғояи нав вуҷуд дорад, ки метавонад ба ин ҳолат орад? - Чӣ тавр ман метавонистам ин масъаларо ҳал кунам? - Оё дигар тарзи иҷрои он вуҷуд дорад? - Дигарон дар ин ҳолат чӣ тарз кӯшиш мекунанд? - Барои ман чӣ лозим аст, то ки онро беҳтар анҷом диҳам? - Ба ман кадом иттилооти иловагӣ зарур аст? - Ба ман чӣ намерасад? Боз чӣ тақозо карда мешавад? - Бо кӣ онро баррасӣ кунам? - Барои чӣ чунин рух дода истодааст?
Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикона фикру андеша намудан *–ифода мекунад*:	- тафаккури индуктивӣ- вақте, ки дар асоси як ё якчанд далелҳои хусусӣ ва мушоҳида ҷамъбаст мекунем, қоидаҳои умумӣ мебарорем; - тафаккури дедуктивӣ –усули тафаккур, ки натиҷаи он хулосаи мантиқӣ буда, дар он хулосаи ҷузъӣ аз умумӣ бароварда мешавад; - тафаккури диалектикӣ - кӯшиши якҷояшавии ақидаҳо/ мушоҳидаҳои ба ҳам муқобил ё ихтилофиро тавсиф менамояд.
Усули эвристикӣ–ин:	- эҳтимоли нисбатан беҳтари стратегия ва тактикаи фаъолияти инсон - ҳалкунандаи масъалаҳои эҷодӣ, яъне дар раванди ҳал намудани масъалаҳои муайян чӣ кор кунад ва дар ин сурат чӣ тавр амал кардан зарур аст.
Ба ***усули тафаккури эҷодӣ-*** марбутанд:	- ҳуҷуми зеҳнӣ; - пайдарҳамии амал; - ёрии шабакаи иҷтимоӣ; - ҳаматарафа тасаввур ва андешаронӣ кардан; - бозиҳои зеҳнӣ; - инъикоси мутобиқатӣ; - истифодаи маҷоз ва қиёс (аналог)-ҳо; - доираи назар; - - визуаликунонӣ.
Масдудкунанда- ҳои тафаккури эҷодӣ мешаванд:	- фарҳангӣ; - эҳсосотӣ; - зеҳнӣ; - атрофиён; - оила;

	- ғоя ва тасаввуроти мо он аст, ки мо чӣ гуна бояд рафтор намоем; - фишороварии ҳамсолон; - пешгирии таваккал; - - андешаи «Дар ин ҷо чӣ гуна онро кардан қабул аст?»
Мафҳуми ***технологияи нав*** – ин:	- тағйирёбии технологияи истеҳсолоти таҷҳизот, яъне пешрафти техникии истифодаи технологияи иттилоотӣ, мавод ва ашёи нави таъминкунандаи сатҳи баланди маҳсулоти истеҳсолшаванда, дигаргуншавии муносибати корманд ба кори худ.
Муносибатҳои бозоргонӣ – ин:	- муносибатҳои ташаккулёфтаи иқтисодии байни истеҳсолкунанда, савдогар, харидор, истифодабарандагони мол ва хизматрасонӣ, мақомоти идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ оид ба мубодила, тақсимоти мол ва хизматрасонӣ, ҳавасмандӣ ба рушди рақобат.
Тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ –ин:	- муносибати навгонии на танҳо тағйирдиҳандаи симои тафаккури шахсӣ, балки муносибат ба таълим, ба ҳар гуна кор дар ҷомеа, қобилияти фавран арзёбии ҳолат дар ҳар гуна муҳит, интихоби варианти беҳтарини амалкунӣ дар асоси таҷрибаи донишҳои нав мебошад.

Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ (базавӣ)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	**СВ 01 – 1/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди қатъиян риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва бехатарии барқиро дар ҳама қитъаҳои корӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама қитъаҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 01-1/01 Гузаштан аз муоинаи тиббӣ; - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста ва мизоҷон/фармоишгарон; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат	1.1. Риоя намудани талаботи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат. 1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои кор. 1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/корхона. 1.4. Пӯшидани либосҳои махсуси корӣ.
2. Риоя намудани ***қоидаҳои техникаи бехатарӣ***	2.1. ***Гузаштани дастурдиҳӣ*** (муқаддимавӣ, ибтидоӣ, такрорӣ, ғайринақшавӣ, мақсаднок) оид ба техникаи бехатарӣ. 2.2. Истифода намудани либосҳои махсус. 2.3. Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ, ҳангоми истифодаи асбобу таҷҳизоти корӣ. 2.4. Риоя намудани талаботи бехатарӣ, ҳангоми иҷрои корҳо. 2.5. Истифода намудани аломат ва овезаҳои огоҳикунанда.
3. Риоя намудани ***қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор***	3.1. Гузаштани дастурдиҳии муқаддимавӣ оид ба бехатарӣ аз сӯхтор.

	3.2. Истифода намудани ***воситаҳои оташнишонӣ,*** тибқи дастурамал ва таъйинот. 3.3. Кӯчонидан (тахлия)-и одамон аз қитъаи сӯхтор**.**

Малакаҳои талабшаванда:	- кор кардан мувофиқи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат дар ҷойи кор; - истифодаи либоси махсуси корӣ ва воситаҳои ҳимоявӣ; - шинос шудан бо санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ оид ба ҳифзи меҳнат; - пайдо намудани маълумот оид ба тартиботи дохилии ташкилот/корхона; - истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои муҳофизатӣ, тибқи талаботи муассиса/ташкилот; - санҷидани ҳолати коршоямии воситаҳои ҳимоявӣ; - истифода бурдани системаи эҳтиётӣ; - истифодаи воситаҳои оташнишонӣ тибқи дастурамал ва таъйинот.
Донишҳои талабшаванда:	- дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ оид ба ҳифзи меҳнат; - тартиботи дохилии ташкилот/корхона оид ба ҳифзи меҳнат; - намудҳои дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти корӣ; - қоидаҳои истифода бурдани воситаҳои ҳимояи эҳтиётӣ; - қоидаҳои бехатарии сӯхтори ташкилот; - қоидаҳои тахлияи одамон (кӯчонидан) ҳангоми вазъиятҳои фавқулода; - сабабҳои сар задани сӯхтор ва пешгирӣ аз онҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - ташаббускор; - бодиққат; - покизакор; - бомасъулият; - вазифашинос; - меҳрубон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/сӯҳбат	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯйи тадқиқот/case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи хонанда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат											
1.1. Риоя намудани талаботи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат			√								

1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои кор			√								
1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/корхона				√							
1.4. Пӯшидани либосҳои махсуси корӣ	√										
Элементи 2: Риоя намудани ***қоидаҳои техникаи бехатарӣ***											
2.1. ***Гузаштани дастурдиҳӣ*** (муқаддимавӣ, ибтидоӣ, такрорӣ, ғайринақшавӣ, мақсаднок) оид ба техникаи бехатарӣ	√		√								
2.2. Истифода намудани либосҳои махсус	√		√								
2.3. Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ, ҳангоми истифодаи асбобу таҷҳизоти корӣ	√		√								
2.4. Риоя намудани талаботи бехатарӣ, ҳангоми иҷрои корҳо	√		√								
2.5. Истифода намудани аломат ва овезаҳои огоҳикунанда				√							
Элементи 3: Риоя намудани ***қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор***											
3.1. Гузаштани дастурдиҳии муқаддимавӣ оид ба бехатарӣ аз сӯхтор	√			√							
3.2. Истифода намудани воситаҳои оташнишонӣ, тибқи дастурамал ва таъйинот	√			√							
3.3. Кӯчонидан (тахлия)-и одамон аз қитъаи сӯхтор	√							√			

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Қоидаҳои техникаи бехатарӣ ин:	- системаи чорабиниҳои муташаккилона, санадҳои меъёрӣ, воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи таъсири омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргар.
Гузаштани дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ:	- қабл аз иҷозатдиҳии коргар ба иҷрои вазифаи худ сардор ва шахсони масъул оид ба бехатарӣ уҳдадоранд ба корманд дастурдиҳии техникаи бехатариро гузаронанд. Қоидаи мазкур - шарти ҳатмии муносибатҳои меҳнатӣ, батартибдаровардашудаи Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Гузаштани он ҳатто ба роҳбари ширкат ҳатмист. Танҳо баъди шиносоӣ бо дастур оид ба техникаи бехатарӣ кормандро метавон ба ҷойи кори худ иҷозат дод.
Қоидаҳои бехатарӣ аз сӯхтор ин:	- системаи тадбирҳои муташаккилона, воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи ҳолати хатари оташ, барҳамдиҳии он ва таъсиррасонии омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргарон.

Воситаҳои оташнишонӣ:	- воситаи махсуси дар ихтиёрдошта ва инчунин, асбобу сомонабзори (асбобу анҷом) истифодашаванда барои оташнишонӣ (гидрант, рӯдаҳои оташнишонӣ, оташнишонак, рег (қум), об, чангаки сухторнишонӣ, мисрон (лом), бел, сатил ва ғайра).

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна	**СВ 02-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муошырати шифоҳӣ ва хаттиро ҳангоми иҷрои корҳо тавсиф менамояд. Ҳангоми муошират бо мизоҷон/фармоишгарон одоби муошират риоя карда мешавад.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама минтақаҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/фармоишгарон.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муошират кардан бо ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон	1.1. Истифодаи изҳори хушмуомилагии мувофиқ, ҳангоми муошират бо ҳамкорон. 1.2. Пешниҳоди иттилооти заминавӣ, воқеӣ, шарҳи мушкилот, сабабҳои он ва маъзаратхоҳӣ ҳангоми зарурат. 1.3. Истифода бурдани ибораҳои оддӣ, ҳангоми гуфтугӯ бо ҳамкорон. 1.4. Пешниҳоди тавсияҳо, дастурҳои оддӣ, дар ҷойи кор оид ба масъалаҳои ҷорӣ.
2. ***Муошират*** кардан бо ҳамкорон ***барои иҷрои корҳои рӯзмарра*** дар ҷойи кор	2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳо, хитобҳо барои нигоҳдории муошират. 2.2. Истифодаи истинод (ссылки), эзоҳот, маводи мушаххас ва усулҳои дидорӣ (визуалӣ) барои нигоҳдории муошират. 2.3. Номбар кардани номгӯи асбоб ва таҷҳизот.
3. Маслиҳат ва дастурдиҳӣ ба ҳамкорон ва зертобеон	3.1. Таъмини ***иттилоот ва дастурдиҳии*** возеҳ, мухтасар ва пайдарҳам. 3.2. Нигоҳ доштани муошират бо истифодаи ибора ва саволҳои мантиқан алоқаманд. 3.3. Фаҳмидан ва фаҳмондани аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишораткунанда ба ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон.

Малакаҳои талабшаванда:	- малакаҳои робитавӣ ва байнишахсӣ барои таъмини муносибати мусбат ва хушмуомилагӣ бо ҳамкорон; - муошират кардан шифоҳӣ ва хаттӣ дар мавзӯи касбӣ ва рӯзмарра; - тарҷумаи матнҳои самти касбидошта (бо истифодаи луғат); - мунтазам мукаммал додани захираи луғавӣ барои такмил додани нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ; - истифода бурдани калимаҳои асосӣ, ибора, пешниҳод, захираҳои луғавии барои интиқоли маълумот, вақт, ҷой, фосила, хоҳишмандӣ, дастурҳо барои қонеъ гардонидани талаботи умумии ҳамкорон; - риоя кардани ишора ва аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда.
Донишҳои талабшаванда:	- воҳидҳои лексикии самти касбидошта; - грамматика барои хондани тарҷумаи (бо луғат) матнҳои хориҷии

	самти касбидошта; - аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишорадиҳанда.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - боадаб; - ташаббускор; - меҳнатдӯст.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо/тест ҷавоб додан	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯйи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи хонанда/худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи1: Муошират кардан бо ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон											
1.1. Истифодаи изҳори хушмуомилагии мувофиқ ҳангоми муошират бо ҳамкорон				√							
1.2. Пешниҳоди иттилооти заминавӣ, воқеӣ, шарҳи мушкилот, сабабҳои он ва маъзаратхоҳӣ, ҳангоми зарурат				√							
1.3. Истифода бурдани иборaҳои оддӣ, ҳангоми гуфтугӯ бо ҳамкорон				√							
1.4. Пешниҳоди тавсияҳо, дастурҳои оддӣ дар ҷойи кор оид ба масъалаҳои ҷорӣ				√							
Элементи 2: ***Муошират*** кардан бо ҳамкорон ***барои иҷрои корҳои рӯзмарра*** дар ҷойи кор											
2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, иборaҳо, хитобҳо барои нигоҳдории муошират				√							
2.2. Истифодаи истинод (ссылки), эзоҳот, маводи мушаххас ва усулҳои дидорӣ (визуалӣ) барои нигоҳдории муошират				√							
2.3. Номбар кардани номгӯи асбоб ва таҷҳизот				√							
Элементи 3: Маслиҳат ва дастурдиҳӣ ба ҳамкорон ва зертобеон											
3.1. Таъмини ***иттилоот ва***				√							

дастурдиҳии возеҳ, мухтасар ва пайдарҳам											
3.2. Нигоҳ доштани муошират бо истифодаи ибора ва саволҳои мантиқан алоқаманд				√							
3.3. Фаҳмидан ва фаҳмондани аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишораткунанда ба ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон				√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Муошират барои иҷрои корҳои рӯзмарра:	- гуфтугӯ бо телефон; - қабули иттилоот; - мукотиба; - пешниҳоди иттилоот оддӣ, ҷиҳати иҷрои кор; - посух додан ба саволҳои оддии ба кор алоқаманд.
Иттилоот:	- нақшаҳо, аломатҳо, диаграммаҳо, намудҳои таҷҳизот; - аломатҳои иттилоотӣ барои расонидани ёрӣ; - брошураҳо бо забони муайян навишташуда; - лавҳаҳои байналхалқӣ, овезаҳо.
Д*астурамалҳо*:	- дастурамали вазифавӣ бо забони хориҷӣ; - дастурамал оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - дастурамал оид ба истифодабарии таҷҳизот ва асбобҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ		**CI 8342-01-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур бо муқаррароти қоидаҳои ҳаракат дар роҳ, қоидаи умумии ҳаракат дар тамоми ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистонро тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми ҳаракат дар роҳ.		
Шартҳои қаблӣ: - ТС-01-1/01 Гузаштан аз муоинаи тиббӣ.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС	
1. Омӯхтани қоидаҳои ҳаракат дар роҳ	1.1. Гузаштани дастур оид ба қоидаҳои ҳаракат дар роҳ, ҳангоми идора кардани булдозер. 1.2. Омӯхтани вазифаҳои умумии мошиначии булдозер, ҳангоми ҳаракат дар роҳ. 1.3. Омӯхтани хусусиятҳои қоидаи ҳаракат дар роҳ ва идоракунии булдозер.	
2. Риоя намудани қоидаҳои ҳаракат дар роҳ	2.1. Риоя намудани қоидаи истифодабарии сигналдиҳии садамавӣ ва аломатҳои таваққуфи садамавӣ. 2.2. Риоя намудани қоидаҳои гузоштани булдозери тасмачарх (гусеничный бульдозер) дар роҳ. 2.3. Риоя намудани қоидаҳои гузариш, пеш гузаштан, роҳ додан ба воситаҳои аз пешомада. 2.4. Риоя намудани қоидаҳои нигоҳдорӣ, истгоҳ ва гузаштани чорраҳа. 2.5. Риоя намудани қоидаҳои ҳаракт, ҳангоми гузаштан аз роҳҳои оҳан. 2.6. Риоя намудани қоидаи ҳаракат дар минтақаи истиқоматӣ. 2.7. Риоя намудани қоидаҳои истифодаи асбобҳои берунаи равшанидиҳанда ва сигнали садоҳо. 2.8. Риоя намудани қоидаҳои интиқоли булдозер бо тасмачарх.	
3. Иҷро намудани талаботи аломатҳои роҳ	3.1. Иҷро намудани талаботи аломатҳои огоҳкунанда ва афзалиятнок. 3.2. Ичро намудани талаботи аломатҳои маънкунанда ва амрдиҳанда. 3.3. Ичро намудани талаботи аломатҳои махсуси амрдиҳанда ва иттилоотӣ. 3.4. Ичро намудани талаботи аломатҳои иттилоотии иловагӣ (лавҳачаҳо). 3.5. Истифода бурдани аломатҳои сервисӣ (хизматрасонӣ).	
4. Риоя намудани қоидаҳои суръати бехатар	4.1. Интихоб кардани ***реҷаи суръати мувофиқ***. 4.2. Интихоб кардани суръати бехатар, ҳангоми тағйир додани самти ҳаракат дар анбуҳи нақлиёт. 4.3. Пешбинӣ намудани вусъатёбии ҳолатҳои роҳию нақлиётӣ.	

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя кардани реҷа ва тартиби аломатҳои уфуқӣ; - фаҳмидани ишораи аломатҳои амудӣ; - риоя кардани қоидаҳои ҳаракат дар роҳ; - интихоб намудани реҷаи суръат, тибқи дастур; - тағйир додани самти ҳаракати бехатар дар анбӯҳи нақлиёт;

	- иҷро намудани талаботи экологӣ; - истифода намудани усулҳои бехатари идоракунии булдозер дар шароити номусоиди метериологӣ ва роҳӣ; - иҷро намудани реҷа ва тартиби аломатҳои уфуқӣ; - назорати ишораи аломатҳои амудӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳаракат дар роҳ; - аломатҳои роҳ ва таъиноти онҳо; - чароғаки роҳ (светофор) ва танзимгари роҳ; - қоидаҳои ҳаракат дар роҳ ҳангоми идора кардани булдозер; - вазифаҳои умумии мошиначии булдозер ҳангоми ҳаракат дар роҳ; - хусусиятҳои қоидаи ҳаракат дар роҳ ва идоракунии булдозер; - сигналдиҳии садамавӣ ва аломатҳои таваққуфи садамавӣ; - қоидаи ҳаракат дар минтақаи истиқоматӣ; - қоидаҳои интиқоли булдозер бо тасмачарх; - аломатҳои маънкунанда ва амрдиҳанда; - қоидаҳои идоракунии булдозер ҳангоми дидашавандагии нокифоя ва дидашавандагии маҳдуд дар шароитҳои номусоиди метериологӣ ва роҳӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - эҳтиёткор; - сарфакор; - меҳнатдӯст.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамой (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омӯхтани қоидаҳои ҳаракат дар роҳ											
1.1. Гузаштани дастур оид ба қоидаҳои ҳаракат дар роҳ, ҳангоми идора кардани булдозер				√							
1.2. Омӯхтани вазифаҳои умумии мошиначии булдозер, ҳангоми ҳаракат дар роҳ				√							
1.3. Омӯхтани хусусиятҳои қоидаи ҳаракат дар роҳ ва идоракунии булдозер				√							

Элементи 2: Риоя намудани қоидаҳои ҳаракат дар роҳ											
2.1. Риоя намудани қоидаи истифодабарии сигналдиҳии садамавӣ ва аломатҳои таваққуфи садамавӣ	√			√							
2.2. Риоя намудани қоидаҳои гузоштани булдозери тасмачарх (гусеничный бульдозер) дар роҳ	√			√							
2.3. Риоя намудани қоидаҳои гузариш, пеш гузаштан, роҳ додан ба воситаҳои аз пешомада	√			√							
2.4. Риоя намудани қоидаҳои нигоҳдорӣ, истгоҳ ва гузаштани чорраҳа	√			√							
2.5. Риоя намудани қоидаҳои ҳаракат, ҳангоми гузаштан аз роҳҳои оҳан	√			√							
2.6. Риоя намудани қоидаи ҳаракат дар минтақаи истиқоматӣ	√			√							
2.7. Риоя намудани қоидаҳои истифодаи асбобҳои берунаи равшанидиҳанда ва сигнали садоҳо	√			√							
2.8. Риоя намудани қоидаҳои интиқоли булдозер бо тасмачарх	√			√							
Элементи 3: Иҷро намудани талаботи аломатҳои роҳ											
3.1. Иҷро намудани талаботи аломатҳои огоҳкунанда ва афзалиятнок	√			√							
3.2. Иҷро намудани талаботи аломатҳои маънкунанда ва амрдиҳанда	√			√							
3.3. Иҷро намудани талаботи аломатҳои махсуси амрдиҳанда ва иттилоотӣ	√			√							
3.4. Иҷро намудани талаботи аломатҳои иттилоотии иловагӣ (лавҳачаҳо)	√			√							
3.5. Истифода бурдани аломатҳои сервисӣ (хизматрасонӣ)	√			√							
Элементи 4: Риоя намудани қоидаҳои суръати бехатар											
4.1. Интихоб кардани ***реҷаи суръати мувофиқ***	√			√							

4.2. Интихоб кардани суръати бехатар, ҳангоми тағйир додани самти ҳаракат дар анбуҳи нақлиёт	√			√							
4.3. Пешбинӣ намудани вусъатёбии ҳолатҳои роҳию нақлиётӣ	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Речаи суръати мувофиқ ин:	- суръате, ки аз ҷониби мошиначии булдозер чунон таъмин карда шавад, ки назорати доимии ҳаракати булдозерҳоро тибқи қоидаҳои роҳ назорат карда тавонад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ	**CI 8342-02-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гирифтани супориш, гузаштани дастур оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, иҷозат ба кор, роҳхат ва аз ҷониби мошиначии булдозер гузаронидани муоинаи ҳарбастаи/ ҳаррузаи техникиро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гирифтани вазифа аз ҷониби мошиначии булдозер.	
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-01-3/01 Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Гирифтани иҷозат барои кор	1.1. Гирифтани роҳхат ба кор. 1.2. Гузаштани дастур оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.
2. Гузаронидани муоинаи назоратӣ, ҷиҳати муайян намудани ҳолати умумии техникии булдозер пеш аз оғози кор	2.1. Омода намудани асбоб ва таҷҳизоти корӣ. 2.2. Гузаронидани ***муоинаи назоратии*** коршоямии агрегатҳо. 2.3. Гузаронидани муоинаи назоратии панели идоракунии булдозер. 2.4. Аз назар гузаронидани равғани муҳаррик ва системаҳо. 2.5. Санҷидани равғани муҳаррик ва системаҳо. 2.6. Санҷидани системаи сардкунӣ. 2.7. Аз назар гузаронидани полояи ҳаво. 2.8. Аз назар гузаронии коршоямии тасмаҳо. 2.9. Санҷидани силиндрҳои бел. 2.10. Санҷидани пуррии сузишворӣ ва таъмини булдозер бо сузишвории иловагӣ, равған, моеъҳои сардкунанда ва махсус.
3. Иҷро намудани хизматрасонии техникии ҳамабаста/ҳамарӯза	3.1. Тоза намудани ҷузъҳо ва механизмҳо аз гил ва чанг. 3.2. Гузаронидани хизматрасонии агрегатҳои системаи гидравликӣ ва ҳавотайёркунандаҳо. 3.3. Иҷро кардани мустаҳкамкунии ҷузъҳо ва механизмҳои булдозер. 3.4. Гузаронидани равғанмолии пайвастагиҳои даврзананда ва механизмҳо, тибқи ҷадвали равғанмолӣ. 3.5. Гузаронидани санҷиши нишондодҳои асбобҳои назоратӣ. 3.6. Гузаронидани танзимкунии механизмҳои фрикционӣ (соишдиҳанда).

	3.7. Бартараф намудани носозиҳои қисмҳои ҷиҳозоти суккон (идоракунии рулӣ) ва қисмҳои барандаи булдозер.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани тартиботи дохилӣ ва талаботи шартномаи меҳнатӣ; қабул кардани булдозер тибқи номгуй ва ҳуҷҷатҳои техникӣ дар ҳузури шахсони масъул; - гузаронидани муоинаи умумии ҳолати техникии булдозер; - гузаштани дастур оид ба техникаи бехатарӣ ва қоидаҳои гузаронидани корҳо оид ба ҷудокунӣ ва васлкунии воҳидҳои алоҳидаи васлшаванда ва механизмҳо; - ҷудо ва насб намудани асбобҳои равшанидиҳанда ва сигналдиҳанда; - назорат намудани мавҷудияти пуррагии асбобҳо; - гузаронидани хизматрасонии техникии ҳамабаста дар оғози баст; - гузаронидани хизматрасонӣ ба агрегатҳои системаҳои гидравликӣ ва ҳавотаъминкунӣ; - санҷидани миқдори равғанҳои молидашуда, пур кардани он дар интиқолдиҳандаҳои занҷирӣ ва равған молидан ба пайвастагиҳои даврзананда тибқи ҷадвали равғанмолӣ (ҳангоми кор кардани миқдори муайяни соатҳо); - аз назар гузаронидан ва ҳангоми ифлос шудани сӯрохиҳои ҳавогузаранда дар сарпӯши элементҳо, таҳшин ва конденсатро (моеи ҳосилшударо) аз системаи ҳавотайёркунанда партофтан; - санҷидани нишондодҳои асбобҳои назоратӣ, кори дастгоҳҳои назоратӣ, кори сигнал ва равшандиҳӣ; - бартараф намудани ҷоришавии моеи корӣ, об ё равған; - санҷидани ҳолати тасмачархҳои булдозер ва бартараф намудани носозиҳои онҳо; - дар ҳаракати озод (бидуни сарборӣ) санҷидани силиндрҳои гидравликӣ; - муоина намудани пайвастагии қубурҳо, бартараф намудани ҷоришавии равған, сӯзишворӣ; - иҷро кардани хизматрасонии техникии ҳамабаставии муҳаррик, компрессор, насосҳо, муҳаррикҳои гидравликӣ, тақсимкунандаҳои гидравликӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- талаботи қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - талаботи санадҳои меъёрӣ- ҳуқуқӣ; - қоидаҳои тартиботи дохилии корхона; - сохти булдозер; - қоидаҳои гузаронидани корҳои ҷудокунӣ ва васлкунии булдозер; - қоидаҳои гирифтани иҷозат барои кор; - конструксияи муҳаррики дарунсӯз; - сохтори муҳаррики дизелӣ; - принсипи кори интиқолдиҳандаи механикӣ ва гидромеханикӣ; - сохтори механизми даврзананда, таҷҳизоти такягоҳӣ-даврзананда, фарқияти механизмҳои ҳаракат дар булдозерҳои тасмачарх; - сохтори таҷҳизоти пешбарандаи булдозерҳои тасмачарх; - конструксияи таҷҳизоти барандаи булдозери тасмачарх; - нақши системаҳои идоракунӣ: чанбараки идоракунӣ, фашангӣ,

	боздоранда (тормоз), системаҳои пневматикӣ; - нақши манбаи ҷараёни барқ ва истеъмолкунандагони он дар булдозер: батареяҳои аккумуляторӣ, генератор, стартер; - таҷҳизоти рӯшноидиҳанда ва равшанӣ, сигналдиҳанда; - - нақши таҷҳизоти гидравликии булдозер: чанаки (бак), гидравликӣ, филтрҳо, насосҳои гидравликӣ, насоси дандоначарх, насоси аксеалӣ- поршенӣ, муҳаррики гидравликӣ, силиндрҳои гидравликӣ, системаҳои идоракунии интиқоли гидравликӣ, тақсимкунандаи гидравликӣ, қулфҳои гидравликӣ, коллектор, рӯдаҳо (шлангҳо) ва қубурҳо; - ишораҳои схемаи гидравликии булдозер; - схемаи технологии ҷудокунӣ ва васлнамоии асбобҳои равшанидиҳанда ва сигналдиҳанда; - усулҳои санҷиш ва ташхиси вазъи ноқилҳои печон.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Гирифтани иҷозат барои кор											
1.1. Гирифтани роҳхат ба кор				√							
1.2. Гузаштани дастур оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ			√	√							
Элементи 2: Гузаронидани муоинаи назоратӣ ҷиҳати муайян намудани ҳолати умумии техникии булдозер пеш аз оғози кор											
2.1. Омода намудани асбоб ва таҷҳизоти корӣ	√			√							
2.2. Гузаронидани ***муоинаи назоратии*** коршоямии агрегатҳо	√			√							
2.3. Гузаронидани муоинаи назоратии панели идоракунии булдозер	√			√							
2.4. Аз назар гузаронидани равғани муҳаррик ва системаҳо	√			√							

2.5. Санҷидани равғани муҳаррик ва системаҳо	√			√							
2.6. Санҷидани системаи сардкунӣ	√			√							
2.7. Аз назар гузаронидани полояи ҳаво	√			√							
2.8. Аз назар гузаронии коршоямии тасмаҳо	√			√							
2.9. Санҷидани силиндрҳои бел	√			√							
2.10. Санҷидани пуррии сузишворӣ ва таъмини булдозер бо сузишвории иловагӣ, равған, моеъҳои сардкунанда ва махсус	√			√							
Элементи 3: Иҷро намудани хизматрасонии техникии ҳамабаста/ҳамарӯза											
3.1. Тоза намудани ҷузъҳо ва механизмҳо аз гил ва чанг	√			√							
3.2. Гузаронидани хизматрасонии агрегатҳои системаи гидравликӣ ва ҳавотайёркунандаҳо	√			√							
3.3. Иҷро кардани мустаҳкамкунии ҷузъҳо ва механизмҳои булдозер	√			√							
3.4. Гузаронидани равғанмолии пайвастагиҳои даврзананда ва механизмҳо, тибқи ҷадвали равғанмолӣ	√			√							
3.5. Гузаронидани санҷиши нишондодҳои асбобҳои назоратӣ	√			√							
3.6. Гузаронидани танзимкунии механизмҳои фриксионӣ (соишдиҳанда)	√			√							
3.7. Бартараф намудани носозиҳои қисмҳои ҷиҳозоти суккон (идоракунии рулӣ) ва қисмҳои барандаи булдозер	√		√								

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

***Муоинаи назоратӣ** - ин:*	- маҷмӯи амалиётҳо/чорабиниҳое, ки аз ҷониби мошиначии булдозер ё сардори баст бо мақсади муайян намудани дараҷаи омодагии булдозер барои иҷрои кори додашуда, гузаронида мешаванд. Ҳангоми ошкор намудани носозиҳо барои бартараф намудани онҳо, фавран чораҳо дида мешаванд.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Қабул намудани супориш	**CI 8342-03-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди қабул ва иҷро кардани супоришҳои асосӣ ва иловагии бригадирон ва фармоишгарон, ҳамчунин, бурдани ҳуҷҷатгузориро дар ҷойи кор тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми қабули супориш.	
Шартҳои қаблӣ: - ТС 03-1/01 Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/ фармоишгарон; - СВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-01-3/01 Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Гирифтани супориш	1.1. Гирифтани супориш барои иҷрои корҳо аз бригадир ё роҳбар. 1.2. Гузаштани дастурдиҳӣ дар ҷои кор бо баҳисобгирии хусусиятҳои корҳои иҷрошаванда. 1.3. Гирифтани роҳхат ба кор.
2. Иҷро кардани супориш	2.1. Омода кардани ***воситаҳои зарурии ҳимояи инфиродӣ.*** 2.2. Гузаронидани хизматрасонии техникии ҳармоҳа, мувофиқи дастур оид ба истифодабарии булдозер. 2.3. Тартиб додани санад оид ба қабули кори иҷрогардида.

Малакаҳои талабшаванда:	риоя намудани техникаи бехатарӣ ҳангоми иҷрои корҳо; риоя намудани тартиботи дохилии корхона; риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва муҳити зист; - тоза нигоҳ доштани ҷои корӣ; - супоридани булдозер ба шахси масъул; - қабули дархост ва тайёрӣ дидан барои баромадан ба ҷои таъинот; - омода намудани воситаҳои зарурии инфиродии ҳимоя; - иҷро намудани супориш, сари вақт ва босифат.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор; - қоидаҳои тартиботи дохилии корхона/ташкилот; - хизматрасонии техникӣ, мувофиқи дастури истифодабарии булдозер; - навъҳои булдозер ва шартҳои истифодабарии онҳо; - намуд ва тарзҳои ҳаракати булдозерҳо; - тартиби иҷрои кор; - тартиби супоридани басти корӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - ташаббускор; - меҳнатдӯст; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Гирифтани супориш											
1.1. Гирифтани супориш барои иҷрои корҳо аз бригадир ё роҳбар	√			√							
1.2. Гузаштани дастурдиҳӣ дар ҷои кор бо баҳисобгирии хусусиятҳои корҳои иҷрошаванда	√			√							
1.3. Гирифтани роҳхат ба кор	√			√							
Элементи 2: Иҷро кардани супориш											
2.1. Омода кардани воситаҳои зарурии ҳимояи инфиродӣ	√			√							
2.2. Гузаронидани хизматрасонии техникии ҳармоҳа, мувофиқи дастур оид ба истифодабарии булдозер	√			√							
2.3. Тартиб додани санад оид ба қабули кори иҷрогардида	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Воситаҳои ҳимояи инфиродӣ – инҳоянд:	- корҷома ё костюм аз матоъҳои омехта; - музаҳои резинӣ ва ё пойафзори чармӣ; - дасткашҳои омехта ва ё дастпӯшакҳои бо полимер рӯйкаш; - гӯшмонакҳои зиддисадо (ки дар тоскулоҳ насб карда шудаанд) ва ё варақаи иловагӣ; - камзӯлчаҳои огоҳкунандаи ҳимояи дараҷаи 2-юм.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Омода намудани булдозер барои иҷрои кор	**CI 8342-04-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди шиносоиро бо ҷой/ҳаҷми корҳо ва омодагии булдозерро мувофиқи супориши техникӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар вақти интихоб намудани булдозер.	
Шартҳои қаблӣ:	

- CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-01-3/01 Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ; - CI 8342-03-3/01 Қабул намудани супориш.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Шинос шудан бо ҷой/ҳаҷми корҳо.	1.1. Муайян кардани намуди кор. 1.2. Шинос шудан бо шароити гузаронидани кор. 1.3. Муайян кардани сарфаи сӯзишворӣ мувофиқи супориш.
2. Омода намудани булдозер, мувофиқи ***супориши техникӣ.***	2.1. Санҷидани коршоямии ҳамаи механизм ва қисмҳои булдозер. 2.2. Санҷидани коршоямии таҷҳизоти равшаннамой, таҷҳизоти сигналдиҳанда (бимоводиҳанда), боздоракҳои фриксионҳои бортӣ. 2.3. Аз назар гузаронидани батареяи аккумулятор. 2.4. Рехтани сӯзишворӣ ба булдозер. 2.5. Аз назар гузаронидани булдозер бо мақсади дарёфти ашёҳои бегона.

Малакаҳои талабшаванда:	- санҷидани ҳолати техникии булдозер; - омода намудани булдозер барои иҷрои корҳои махсусан мураккаб; - санҷидани коршоямии чароғҳо, таҷҳизоти бимоводиҳанда, боздоракҳои фриксионии бортӣ; - муътақид будан, ҷиҳати набудани ашёҳои бегона дар ҷӯзъҳои гардишхурандаи муҳаррик, суръаткуттӣ, интиқоли лабавӣ ва тири ақиб; - гирифтани сӯзишворӣ, мувофиқи ҳаҷми корҳо; - рехтани маводи равғанҳои молиданӣ ва моеъҳои махсус, бо риоя кардани талаботи экологӣ ва бехатарӣ; - пур кардани ҳуҷҷатҳо оид ба додан (қабули) сӯзишворӣ ё маводи равғанҳои молиданӣ; - санҷидани маҳкамии қисмҳо ва механизмҳои булдозер; - бартараф кардани камбудиҳо дар маҳкамкунии ҷузъҳо, механизмҳои булдозерҳо.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва чорабиниҳои зидди сӯхтор, ҳангоми кор бо булдозер; - қоида ва меъёрҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми кор бо моеъҳои сӯзишворӣ; - дастур оид ба истифодабарии булдозер; - қоидаҳои хизматрасонии техникии булдозерҳо; - талабот ба сӯзишворӣ, равғанҳои молиданӣ ва моеъҳои махсус; - хусусият, қоидаи нигаҳдорӣ ва истифодаи маводи сӯзишвории молиданӣ ва сӯзишвориҳои техникӣ; - қоидаҳои истифодабарӣ ва хизматрасонии техникии дастгоҳҳои анборҳои нафтӣ; - усулҳои кам кардани сарфаи маводи сӯзишворӣ ва равғанҳои молиданӣ; - навъи булдозерҳо ва шартҳои истифодаи онҳо; - намуд ва тарзи ҳаракати булдозерҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - меҳнатдӯст; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Шинос шудан бо ҷой/ҳаҷми корҳо											
1.1. Муайян кардани намуди кор	√			√							
1.2. Шинос шудан бо шароити гузаронидани кор	√			√							
1.3. Муайян кардани сарфаи сӯзишворӣ, мувофиқи супориш	√			√							
Элементи 2: Омода намудани булдозер мувофиқи супориши техникӣ											
2.1. Санҷидани коршоямии ҳамаи механизм ва қисмҳои булдозер	√			√							
2.2. Санҷидани коршоямии таҷҳизоти равшаннамоӣ, таҷҳизоти сигналдиҳанда (бимcodeводиҳанда), боздоракҳои фриксионҳои бортӣ	√			√							
2.3. Аз назар гузаронидани батареяи аккумулятор	√			√							
2.4. Рехтани сӯзишворӣ ба булдозер	√										
2.5. Аз назар гузаронидани булдозер бо мақсади дарёфти ашёҳои бегона	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Супориши техникӣ – ин:	- ҳуҷҷат бо нишондоди ҳаҷми кор, ки ба бригадир/роҳбар ва ё фармоишгар пешниҳод шудааст.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Ба ҳаракат даровардани булдозер	**CI 8342-05-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ташкили ҷои кор, азхуд намудани бакордарории пайдарпай ва идоракуниро бо фишангҳо ва педалҳо ҳангоми кор бо намудҳои асосии таҷҳизоти кории булдозер бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми аз худ намудани малакаҳои кор дар булдозер.	

Шартҳои қаблӣ: - СВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - СІ 8342-01-3/01 Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ; - СІ 8342-03-3/01 Қабул намудани супориш; - СІ 8342-04-3/01 Омода намудани булдозер барои иҷрои кор.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Гирифтани иҷозат, барои кор.	1.1. Гирифтани дастур оид ба ташкили ҷои кор ва бехатарии кор. 1.2. Гузаштани дастури муқаддимавӣ оид ба идоракунии бехатари булдозер. 1.3. Санҷидани ҳолати кории булдозер ва ба кор омода кардани (обкатка) он.
2. Шиносоӣ бо узвҳои идоракунии булдозер.	2.1. Танзим намудани курсии нишаст ва узвҳои идоракунанда барои муқаррар намудани ҳолати кории мувофиқ. 2.2. Омӯхтани ***узвҳои идоракунӣ*** ва функсияи онҳо. 2.3. Омӯхтани нишондодҳои ***асбобҳои назоратӣ-ченкунанда.***
3. Аз худ намудани пайдарпайии ба кор даровардани фишангҳо ва педалҳо, ҳангоми кор бо намудҳои асосии таҷҳизоти корӣ.	3.1. Аз худ намудани фишангҳо ва педалҳои таъминкунандаи ҳаракати таҷҳизотҳои корӣ. 3.2. Аз худ намудани пайдарпайии ба кор даровардани фишангҳо ва педалҳо дар узвҳои идоракунӣ.
4. Омода кардани (обкатка) булдозер.	4.1. Иҷро намудани амалиётҳои тайёрӣ пеш аз ба кор омодакунӣ (обкатка). 4.2. Гузаронидани ба кор омодакунии муҳаррик дар ҳаракати ғайрикорӣ. 4.3. Гузаронидани ба кор ***омодакунии (обкаткаи) муҳаррик*** бо сарборӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя кардани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - иҷро кардани талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ; - иҷро кардани қоидаҳои дохили корхона; - гузаштани дастур оид ба ташкили ҷои кор, идоракунии бехатарии булдозер, иваз намудани таҷҳизоти корӣ ва ба кор омодакунӣ (обкатка); - гирифтани иҷозат барои кор; - кор кардан дар зери назорати бевоситаи роҳбарият/сардор; - омӯхтани сохтори кабина; - танзим намудани курсӣ ва таҷҳизоти идоракунӣ барои - ташкил намудани ҳолати кории мувофиқ; - шинос шудан бо асбобҳо ва функсияҳои узвҳои идоракунандаи булдозер; - санҷидани сатҳи равған дар картери муҳаррик, дар танапояи (корпуси) насоси равған ва ҳавотозакунак, дар чанаки системаи гидравликӣ, редуктори интиқоли платформаи даврзананда, редуктори гашт; - иҷро намудани талабот оид ба таъмин намудани бехатарӣ ҳангоми кор бо булдозер.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои омодакунии (обкаткаи) муҳаррики гашти озод дар тӯли дақиқа;

	- қоидаҳои омодакунии (обкатка) муҳаррик бо сарборӣ, яъне системаҳои гидравликӣ дар тӯли 20 дақиқа; - қоидаҳои ҳаракат дар роҳ; - дастур оид ба бехатарӣ аз зиддисӯхтор; - тартиби ташкили шароит барои иҷрои кор; - талабот барои гирифтани иҷозат барои кор; - таъиноти узвҳои идоракунӣ, асбобҳо ва индикаторҳо; - амалҳое, ки ҳангоми ба кор даромадани сигналдиҳандаҳои садамавӣ, нишондиҳандаҳои садамавии асбобҳо; - фишангҳо ва педалҳои таъминкунандаи ҳаракати таҷҳизоти корӣ; - тартиби пайдарпай ба кор андохтани фишангҳо ва педалҳо дар панели идоракунӣ; - тартиби пайдарпай ба кор андохтани фишангҳо ва педалҳо ҳангоми кор бо намудҳои асосии таҷҳизоти корӣ; - тартиби амал, ҳангоми идора кардани булдозер.
Муносибати талабшаванда ба кор:	- Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - ташаббускор; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Гирифтани иҷозат барои кор											
1.1. Гирифтани дастур оид ба ташкили ҷои кор ва бехатарии кор	√		√								
1.2. Гузаштани дастури муқаддимавӣ оид ба идоракунии бехатари булдозер	√							√			
1.3. Санҷидани ҳолати кории булдозер ва ба кор омода кардани (обкатка) он	√						√				
Элементи 2: Шиносоӣ бо узвҳои идоракунии булдозер											
2.1. Танзим намудани курсии нишаст ва узвҳои идоракунанда, барои муқаррар намудани ҳолати кории мувофиқ	√			√							

2.2. Омӯхтани ***узвҳои идоракунӣ*** ва функсияи онҳо	√			√							
2.3. Омӯхтани нишондодҳои ***асбобҳои назоратӣ-ченкунанда***	√			√							
Элементи 3: Азхуд намудани пайдарпайии ба кор даровардани фишангҳо ва педалҳо, ҳангоми кор бо намудҳои асосии таҷҳизоти корӣ											
3.1. Аз худ намудани фишангҳо ва педалҳои таъминкунандаи ҳаракати таҷҳизотҳои корӣ	√		√								
3.2. Аз худ намудани пайдарпайии ба кор даровардани фишангҳо ва педалҳо дар узвҳои идоракунӣ	√			√							
Элементи 4: Омода кардани (обкатка) булдозер											
4.1. Иҷро намудани амалиётҳои тайёрӣ пеш аз ба кор омодакунӣ (обкатка)	√		√								
4.2. Гузаронидани ба кор омодакунии муҳаррик дар ҳаракати ғайрикорӣ	√		√								
4.3. Гузаронидани ба кор ***омодакунии (обкаткаи) муҳаррик*** бо сарборӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

***Узви идоракунӣ*:**	- дар кабинаи булдозер ҷойгир аст ва ҳаракатҳои асосии булдозер ва таҷҳизоти кориро тавассути фишангҳо ё ҷойстикҳо, педалҳо, тугмачаҳо/пайвасткунандаҳо/интиқолдиҳандаҳо, дастакҳо, чамбараки рулӣ, тамба, идора мекунад.
Асбоби назоратӣ-ченкунанда – ин:	- таҷҳизоте, ки барои гирифтани нишондиҳандаҳои ченаки андозаи физикавӣ дар доираи муқарраргардида ва коркарди сигнали иттилоотии ченшаванда дар шакли дастрас барои қабули бевоситаи оператор муқаррар шудааст. Асбоби назоратӣ-ченкунандаи булдозер барои назорат ва тасвир намудани иттилоот оид ба андозаҳои ҷории нишондодҳои дизел, системаи гидравликӣ ва таҷҳизотҳои барқӣ, инчунин барои сабти ин иттилоот дар хотираи озоди нерӯбар барои таҳлили минбаъдаи компютерӣ, пешбинӣ шудааст.
Омодакунии (обкатка) муҳаррик:	- муҳаррики нав ё аз таъмири пурра гузашта шударо фавран истифода бурдан зуд мумкин нест. Барои он, ки ҷузъҳо бо ҳам совиш хӯранд омодакунии хунуки муҳаррик зарур мебошад. Омодакунӣ барои ҳама гуна механизмҳое, ки дар онҳо қисмҳои ҳаракаткунанда, соиши байнииякдигарии ҷузъҳо мавҷуд мебошанд, тавсия дода мешавад. Ин кор ба онҳо тадриҷан ёрӣ мерасонад, ки бидуни шиддати зиёдатӣ ҳолати идеалии худро ишғол намоянд, шакли дурустро гиранд, чунки ҳамаи ҷузъҳо ноҳамвориҳои микроскопиро доранд. Дар раванди соишхӯрӣ ҳангоми ҳарорати баланд ин ноҳамвориҳо тоза мешаванд, ҳиссачаҳои хурдтарини фулуз ба равған меафтанд, ба кори муҳаррик таъсири манфӣ мерасонанд. Бо девораи силиндрҳо ҳалқаҳои компрессионӣ ва равғанӣ васл мебошанд. Ба онҳо қувваи зиёд таъсир

	мекунад ва пас аз омодакунӣ (обкатка), онҳо ба сатҳ совиш хӯрда, бештар шакли муҷмалро мегиранд. Омодакунӣ дар речаи эҳтиётона ба ҷузъҳо имкон медиҳад, ки ба меъёр оянд, қувваи таъсиркунандаро (сарбориро) паст намояд. Муҳаррики омодакардашуда (обкатка карда шуда) дуру дароз хизмат мекунад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Бартараф кардани носозиҳо дар вақти истифодабарии булдозер	**CI 8342-06-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муайянкунӣ ва бартараф намудани носозиҳоро, ки ҳангоми мавҷудияти онҳо истифодабарии булдозер манъ карда мешавад, тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми идора кардани булдозер.	
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-01-3/01 Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ; - CI 8342-02-3/01 Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ; - CI 8342-04-3/01 Омода намудани булдозер барои иҷрои кор; - CI 8342-05-3/01 Ба ҳаракат даровардани булдозер.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Бартараф намудани носозиҳои техникии механизмҳо	1.1. Гузаронидани муоинаи датчики сатҳи сӯзишворӣ. 1.2. Гузаронидани муоинаи сатҳи равғани муҳаррик бо воситаи шуп ва пур кардани он ҳангоми зарурат. 1.3. Гузаронидани муоинаи сатҳи яхзудо (антифриз) ва пур кардани он, ҳангоми зарурат. 1.4. Иҷро кардани корҳои равғанмолӣ.
2. Бартараф намудани носозиҳои системаи боздорӣ (тормоз)	2.1. Аз назар гузаронидани системаи боздории булдозер. 2.2. Гузаронидани муоинаи сатҳи моеи боздориш (тормоздиҳӣ) ва пур кардани он дар силиндри асосии боздориш (тормоздиҳӣ), ҳангоми зарурат. 2.3. Танзим намудани фосилаи байни колодкаҳои боздориш (тормоздиҳӣ). 2.4. Иваз намудани кафи боздориш (колодкаҳои тормоздиҳӣ).
3. Бартараф намудани носозиҳои чанбарак (рул)-и идоракунӣ	3.1. Гузаронидани муоинаи кори гидропурзӯркунандаи идоракунии чанбарак (рул). 3.2. Бартараф намудани носозиҳои трапетсияи чанбарак (рул). 3.3. Маҳкам кардани печмила (болт)-ҳои ***сошкаи трапетсияи чанбарак (рул).***
4. Бартараф намудани носозиҳои қисми баранда	4.1. Гузаронидани муоинаи хӯрдашавии тасмачарх. 4.2. Мустаҳкам кардани печмила (болт)-ҳои тасмачарх.

Малакаҳои талабшаванда:	- гузаронидани муоинаи ҳолати техникии булдозер бо чашм ҳангоми ҳар як боздорӣ; - назорат намудани сатҳи равғани муҳаррик бо шуп (равғансанҷак), ҳангоми зарурат илова ё иваз намудани равған; - муайян намудани ҳаракати озоди пойафшораи боздорак (педали тормоз); - гузаронидани ҳавокашӣ аз рӯдаҳои (шлангҳои) боздори (тормози)-и системаи гидравликии боздориш (тормоздиҳӣ); - интихоб намудани моеи боздориш (тормоздиҳӣ) вобаста ба сохтор

	(конструксия) ва намуди мағзиҳои ҷафскунанда; - илова кардан моеи боздориш (тормоздиҳанда) ҳангоми зарурат; - муайян намудани ҳолати тасмачархҳо бо чашм (визуалӣ); - иваз намудани болтҳои мустаҳкамкунандаи тасмачархҳо; - муайян намудани хӯрдашавии тасмачархҳо ва иваз намудани онҳо; - интихоб намудани яхзудо (антифриз) вобаста ба ҳарорати муҳити атроф; - муайян намудани сатҳи яхзудо (антифриз) ва мунтазам илова намудани он мувофиқ ба зарурат; - хабар додан ба роҳбарияти ширкат оид ба вайрониҳо дар вақти иҷрои корҳо.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва муҳити зист; - қоидаҳои техникаи бехатарӣ, ҳангоми пур кардани сӯзишворӣ ва моеъи сардкунанда; - намудҳои масолеҳҳои равғанмолӣ ва моеъи сардкунанда, тартиби истифодабарии онҳо; - сохти булдозер; - ҳолати техникии булдозер; - нишондодҳои асбобҳои дохилӣ ва нишонсанҷ (индикатор)-ҳои он; - тартиби истифодаи ҳуҷҷатҳои меъёрии техникӣ; - тамғаҳои масолеҳҳои сӯзишворӣ-молиданӣ ва яхзудо (антифриз); - роҳҳои муайянкунии сатҳи равғани муҳаррик бо шуп (равғансанҷак); - дарозии меъёрии ҳаракати озоди роҳи боздориш (тормоздиҳӣ); - омилҳое, ки ба вақти аксуламал (таассур)-и мошиначии булдозер таъсир мерасонанд; - тасвири хадамотрасони нақлиёти (автосервиси)-и дар маҷмӯъ харита (атлас)-и роҳ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - меҳнатдӯст; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Бартараф намудани носозиҳои техникии механизмҳо											
1.1. Гузаронидани муоинаи датчики сатҳи сӯзишворӣ	√			√							

1.2. Гузаронидани муоинаи сатҳи равғани муҳаррик бо воситаи шуп ва пур кардани он, ҳангоми зарурат	√			√							
1.3. Гузаронидани муоинаи сатҳи яхзудо (антифриз) ва пур кардани он, ҳангоми зарурат	√			√							
1.4. Иҷро кардани корҳои равғанмолӣ	√			√							
Элементи 2: Бартараф намудани носозиҳои системаи боздорӣ (тормоз)											
2.1. Аз назар гузаронидани системаи боздории булдозер	√			√							
2.2. Гузаронидани муоинаи сатҳи моеи боздориш (тормоздиҳӣ) ва пур кардани он дар силиндри асосии боздориш (тормоздиҳӣ), ҳангоми зарурат	√			√							
2.3. Танзим намудани фосилаи байни колодкаҳои боздориш (тормоздиҳӣ)	√			√							
2.4. Иваз намудани кафи боздориш (колодкаҳои тормоздиҳӣ)	√			√							
Элементи 3: Бартараф намудани носозиҳои идоракунии чанбарак (рул)											
3.1. Гузаронидани муоинаи кори гидропурзӯркунандаи идоракунии чанбарак (рул)	√			√							
3.2. Бартараф намудани носозиҳои трапетсияи чанбарак (рул)	√			√							
3.3. Маҳкам кардани печмила (болт)-ҳои ***сошкаи трапетсияи чанбарак (рул)***	√			√							
Элементи 4: Бартараф намудани носозиҳои қисми баранда											
4.1. Гузаронидани муоинаи хӯрдашавии тасмачарх	√			√							
4.2. Мустаҳкам кардани печмила (болт)-ҳои тасмачарх	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Сошкаи трапетсияи чанбарак (рул) – ин:	- интиқоли қувва аз наварди сектор ба фишанги қадакӣ. Наварди втулка ҳаракати даврзаниро дар ду втулка, ки дар картери механизми чанбарак (рул) фишурда маҳкам карда шудааст, ба вуҷуд меоварад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Аз назар гузаронидани ҳолати коршоямии системаи барқӣ	**СІ 8342-07-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди санҷиши ҳолати коршоямии системаи барқӣ/таҷҳизоти барқии булдозерро бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми санҷиши ҳолати коршоямии системаи барқӣ/таҷҳизоти барқии булдозер.	
Шартҳои қаблӣ: - СВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - СІ 8342-02-3/01 Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ; - СІ 8342-04-3/01 Омода намудани булдозер барои иҷрои кор; - СІ 8342-05-3/01 Ба ҳаракат даровардани булдозер; - СІ 8342-06-3/01 Бартараф кардани носозиҳо дар вақти истифодабарии булдозер.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Омода намудани асбобу таҷҳизоти корӣ.	1.1. Интихоб намудани асбобу таҷҳизоти зарурӣ. 1.2. Санҷидани коршоямии асбобу таҷҳизоти интихобшуда. 1.3. Аз назар гузаронидани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ.
2. Санҷидани ҳолати коршоямии системаи барқӣ/таҷҳизоти барқии булдозер.	2.1. Санҷидани барқмахзан (аккумулятор)-и барқӣ. 2.2. Санҷидани генератор. 2.3. Санҷидани ***релеи танзим.*** 2.4. Санҷидани корандозак (стартер). 2.5. Санҷидани ***асбобҳои равшандиҳӣ, огоҳкунакҳои назоратӣ ва ченкунанда.*** 2.6. Санҷидани ноқилҳои барқии булдозер.
3. Ба анҷом расонидани раванди корӣ.	3.1. Тоза намудани кабинаи булдозер. 3.2. Супоридани баст (сменаи корӣ).

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани техникаи бехатарӣ, ҳангоми иҷрои корҳо; - риоя намудани тартиботи дохилии корхона; - риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва муҳити зист; - истифода намудани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ; - аз назар гузаронидани батареяҳои аккумуляторӣ, агар дар сатҳи батарея электролит дида шавад, онро тоза карда, сабабҳои рехтани онро бартараф намудан; - муайян намудани корношоямии генератор ва релеи танзим; - муайян намудани корношоямии корандозак (стартер), асбобҳои равшандиҳӣ, огоҳкунакҳои назоратӣ ва ченкунанда; - тоза нигоҳ доштани ҷои корӣ; - супоридани булдозер ба шахси масъул.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор; - қоидаҳои тартиботи дохилии корхона/ташкилот; - намудҳои асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ ва тартиби истифодабарии онҳо; - намудҳои аккумулятор (барқмахзан)-и барқӣ ва тартиби муайянкунии коршоямии онҳо; - схемаи технологии ҷудокунӣ ва васлкунии генератор ва батареяҳои аккумуляторӣ;

	- схемаи технологии ҷудокунӣ ва васлкунии релеи контактӣ-транзисторӣ, стартер, муҳофизаткунандаҳои ҳароратӣ фулузӣ; - тартиби супоридани басти корӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - ташаббускор; - меҳнатдӯст; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намудани асбобу таҷҳизоти корӣ											
1.1. Интихоб намудани асбобу таҷҳизоти зарурӣ	√			√							
1.2. Санҷидани коршоямии асбобу таҷҳизоти интихобшуда	√			√							
1.3. Аз назар гузаронидани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ	√			√							
Элементи 2: Санҷидани ҳолати коршоямии системаи барқӣ/таҷҳизоти барқии булдозер											
2.1. Санҷидани барқмахзан (аккумулятор)-и барқӣ	√			√							
2.2. Санҷидани генератор	√			√							
2.3. Санҷидани ***релеи танзим***	√			√							
2.4. Санҷидани корандозак (стартер)	√			√							
2.5. Санҷидани ***асбобҳои равшандиҳӣ, огоҳкунакҳои назоратӣ ва ченкунанда***	√		√								
2.6. Санҷидани ноқилҳои барқии булдозер	√		√								
Элементи 3: Ба анҷом расонидани раванди корӣ											
3.1. Тоза намудани кабинаи булдозер	√			√							
3.2. Супоридани баст (сменаи корӣ)	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Релеи-танзима – ин:	- ба таври автоматикӣ (худкорона) чараёнро дар шабака, ҳудудҳои додашуда нигоҳ медорад ва қисми танзимкунанда танзима-транзисторро дар речаи садамавӣ аз гармивайроншавӣ эмин нигоҳ медорад. Ин лавозимот дар баданаи гидроқувватфизои чанбараки идоракунӣ насб карда шудааст.
Асбобҳои равшандиҳӣ ва огоҳкунакҳо (сигналҳо) – ин:	- чароғҳои (пеш ва қафо), чароғҳои қафо, нишондиҳандаҳои гардиш (поворотники), чароғи аломати рақам, чароғҳои равшаннамоии лавҳаи таҷҳизот, чароғсарпӯши кабина, қатъкалиди «масса», равшаннамоии дур, чароғ ва нишондиҳандаҳои гардиш, ҳамчунин дастгоҳи пайвасткунӣ-қатъкалидҳо ва таъвиздиҳакҳои ҳамаи ин асбобҳо.
Асбобҳои назоратӣ ва ченкунанда – ин:	- асбобҳои дар кабина, дар рӯи сипараки асбобҳо насбкардашуда: тахоспидометр бо ҳисобкунаки мотосоат, нишондиҳаки равған дар системаи равғанмолии муҳаррик, нишондиҳандаи ҳаво дар пневмосистемаи боздоракҳои ядак, нишондиҳандаи ҳарорати об дар системаи хунуккунӣ, амперметр ва нишондиҳандаи сатҳи сӯзишворӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иваз намудани равғани муҳаррик ва системаҳо	**CI 8342-08-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди иҷрои корҳои омодагӣ ҷиҳати иваз намудани равғани муҳаррик ва системаҳо бо назардошти риояи талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар вақти ивази равғани муҳаррик ва системаҳои булдозер.	
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-02-3/01 Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ; - CI 8342-04-3/01 Омода намудани булдозер барои иҷрои кор; - CI 8342-05-3/01 Ба ҳаракат даровардани булдозер; - CI 8342-06-3/01 Бартараф кардани носозиҳо дар вақти истифодабарии булдозер.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Иҷро намудани корҳои омодагӣ, ҷиҳати иваз намудани равғани муҳаррик ва системаҳо	1.1. Интихоб намудани асбобҳои зарурӣ. 1.2. Муайян кардани сарфаи равғанҳо, мувофиқи супориш. 1.3. Интихоб намудани равғани муҳаррик. 1.4. Интихоб намудани полояи равғани муҳаррик.
2. Иваз намудани равғани муҳаррик	2.1. Дохил кардани ***маводи кимиёвӣ*** дар равғани муҳаррик. 2.2. Кушодани мурват ва гирифтани равған дар зарфи махсус. 2.3. Шустани системаи равғани дизелӣ. 2.4. Иваз намудани полояи равғани муҳаррик. 2.5. Рехтани равғани нав дар муҳаррик ва санҷидани сатҳи он.
3. Ба анҷом расонидани раванди кор	3.1. Сабт намудани мото соати муҳаррики булдозер дар дафтари (журнал) бақайдгирии равғани муҳаррик. 3.2. Тоза кардани ҷои кор ва ҷобаҷо намудани асбобҳои корӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани техникаи бехатарӣ, ҳангоми истифодаи асбобу

	таҷҳизоти корӣ; - омода намудани булдозер бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ; - интихоб намудани равғанҳои муҳаррик; - истифода намудани маводи кимиёвӣ, барои шустани муҳаррики булдозер; - интихоб намудани полояи равғани муҳаррик; - тоза нигоҳ доштани ҷои корӣ; - интихоб намудани сӯзишворӣ ё маводи равғанҳои молиданӣ; - санҷидани маҳкамии қисмҳо ва механизмҳои булдозер; - бартараф кардани камбудиҳо дар маҳкамкунии ҷузъҳо, механизмҳои булдозерҳо.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва чорабиниҳои зидди сӯхтор, ҳангоми кор бо булдозер; - қоида ва меъёрҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми кор бо маводи равғанмолӣ ва сӯзишворӣ; - дастур оид ба истифодабарии равғанҳои муҳаррик; - қоидаҳои хизматрасонии техникии булдозерҳо; - талабот ба сӯзишворӣ, равғанҳои молиданӣ ва моеъҳои махсус; - хусусият, қоидаи нигоҳдорӣ ва истифодаи маводи сӯзишвории молиданӣ ва сӯзишвориҳои техникӣ; - намудҳои полоя ва равғанҳои муҳаррик; - усулҳои кам кардани сарфаи маводи сӯзишворӣ ва равғанҳои молиданӣ; - навъи булдозерҳо ва шартҳои истифодаи онҳо; - намуд ва тарзи ҳаракати булдозерҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - ташаббускор; - меҳнатдӯст; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро намудани корҳои омодагӣ ҷиҳати иваз намудани равғани муҳаррик ва системаҳо											
1.1. Интихоб намудани асбобҳои зарурӣ	√			√							

1.2. Муайян кардани сарфаи равғанҳо, мувофиқи супориш	√			√							
1.3. Интихоб намудани равғани муҳаррик	√			√							
1.4. Интихоб намудани полояи равғани муҳаррик	√			√							
Элементи 2: Иваз намудани равғани муҳаррик											
2.1. Дохил кардани маводи кимиёвӣ дар равғани муҳаррик	√			√							
2.2. Кушодани мурват ва гирифтани равған дар зарфи махсус	√			√							
2.3. Шустани системаи равғани дизелӣ	√			√							
2.4. Иваз намудани полояи равғани муҳаррик	√										
2.5. Рехтани равғани нав дар муҳаррик ва санҷидани сатҳи он	√		√								
Элементи 3: Ба анҷом расонидани раванди кор											
3.1. Сабт намудани мото соати муҳаррики булдозер дар дафтари (журнал) бақайдгирии равғани муҳаррик	√			√							
3.2. Тоза кардани ҷои кор ва ҷобаҷо намудани асбобҳои корӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Маводи кимиёвӣ – ин:	- маводи махсусе, ки дар дохили равғани муҳаррик дохил карда мешавад ва баъди 5-10 дақиқа муҳаррики булдозер хомӯш ва равғани он пурра аз муҳаррик холӣ мешавад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иваз намудани моеъи сардкунанда	**СI 8342-09-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди иҷрои корҳои омодагӣ ҷиҳати иваз намудани моеъи сардкунанда бо назардошти риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар вақти ивази моеъи сардкунандаи булдозер.	
Шартҳои қаблӣ: - СВ 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - СI 8342-02-3/01 Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ; - СI 8342-04-3/01 Омода намудани булдозер, барои иҷрои кор; - СI 8342-06-3/01 Бартараф кардани носозиҳо дар вақти истифодабарии булдозер; - СI 8342-08-3/01 Иваз намудани равғани муҳаррик ва системаҳо.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Иҷро намудани корҳои омодагӣ, ҷиҳати иваз	1.1. Интихоб намудани асбобҳои зарурӣ. 1.2. Муайян кардани сарфаи ***моеъи сардкунанда***.

намудани моеъи сардкунанда	1.3. Интихоб намудани моеъи сардкунанда.
2. Иваз намудани моеъи сардкунанда	2.1. Хомӯш намудани муҳаррики булдозер. 2.2. Хунук кардани муҳаррик ва кушодани мурват ва даҳанаи радиатор. 2.3. Тоза кардани радиаторҳои булдозер. 2.4. Рехтани моеъи сардкунанда ва санҷидани сатҳи он.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани техникаи бехатарӣ, ҳангоми истифодаи асбобу таҷҳизоти корӣ; - омода намудани булдозер бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ; - интихоб намудани моеъи сардкунанда; - истифода намудани маводи кимиёвӣ, барои тоза кардани радиатор; - тоза нигоҳ доштани ҷои корӣ; - санҷидани таровиши радиатори булдозер; - бартараф кардани камбудиҳо дар радиатори булдозерҳо.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми кор бо булдозер; - қоида ва меъёрҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми кор бо моеъи сардкунанда; - дастур оид ба истифодабарии моеъи сардкунанда; - қоидаҳои хизматрасонии техникии булдозерҳо; - талабот ба моеъи сардкунанда; - хусусият, қоидаи нигаҳдорӣ ва истифодаи моеъи сардкунанда; - намудҳои моеъи сардкунанда; - навъи булдозерҳо ва шартҳои истифодаи онҳо; - системаи сардкунандаи муҳаррики булдозерҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро намудани корҳои омодагӣ, ҷиҳати иваз намудани моеъи сардкунанда											
1.1. Интихоб намудани асбобҳои зарурӣ	√		√								

1.2. Муайян кардани сарфаи моеъи сардкунанда	√							√			
1.3. Интихоб намудани моеъи сардкунанда	√						√				
Элементи 2: Иваз намудани моеъи сардкунанда											
2.1. Хомӯш намудани муҳаррики булдозер	√			√							
2.2. Хунук кардани муҳаррик ва кушодани мурват ва даҳанаи радиатор	√			√							
2.3. Тоза кардани радиаторҳои булдозер	√			√							
2.4. Рехтани моеъи сардкунанда ва санҷидани сатҳи он	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Моеъи сардкунанда – ин:	- моеъе, ки дар системаи муҳаррики сӯзиши дохилӣ ва дигар мошинҳо нақши сардкунандаро мебозад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иваз намудани полояҳо	**CI 8342-10-3/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур, раванди иҷрои корҳои омодагӣ, ҷиҳати иваз намудани полояҳои булдозер бо назардошти риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар вақти ивази полояҳои булдозер.	
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-02-3/01 Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ; - CI 8342-06-3/01 Бартараф кардани носозиҳо дар вақти истифодабарии булдозер; - CI 8342-08-3/01 Иваз намудани равғани муҳаррик ва системаҳо; - CI 8342-09-3/01 Иваз намудани моеъи сардкунанда.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Иҷро намудани корҳои омодагӣ, ҷиҳати иваз намудани полояҳои булдозер	1.1. Интихоб намудани асбобҳои корӣ. 1.2. Интихоб намудани полояҳо, мувофиқи тамға. 1.3. Омода намудани ҷои кор бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ.
2. Иваз намудани ***полояҳои*** булдозер	2.1. Иваз намудани полояи ҳаво (воздушный фильтр). 2.2. Иваз намудани полояи равған (масляный фильтр). 2.3. Иваз намудани сепаратори ҳавоӣ-равғанӣ (воздушно-масляный сепаратор). 2.4. Иваз намудани тозакунандаи ҳаво (воздухоочиститель). 2.5. Иваз намудани полояи сӯзишворӣ, сепаратор (топливный фильтр, сепаратор). 2.6. Иваз намудани полояи гидравликӣ (гидравлический фильтр). 2.7. Иваз намудани полояи трансмиссионӣ (трансмиссионный фильтр). 2.8. Иваз намудани полояи моеъи сардкунанда (фильтр

	охлаждающей жидкости). 2.9. Иваз намудани полояи коалессионӣ (коалесцирующий фильтр).

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ; - риоя намудани талаботи ҳифзи муҳити зист; - истифода намудани асбобҳои корӣ; - санҷидани коршоямии асбобу таҷҳизоти корӣ; - муаян намудани намуд/тамғаи полоя; - иваз намудани равғани муҳаррик; - тоза нигоҳ доштани ҷои корӣ; - омода намудани булдозер бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ; - интихоб намудани моеъи сардкунанда; - истифода намудани маводи кимиёвӣ барои тоза кардани полояҳо; - интихоб намудани равғани муҳаррик.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми кор бо булдозер; - қоида ва меъёрҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми ивази полояҳо; - дастур оид ба истифодабарии равғанҳои муҳаррик; - қоидаҳои хизматрасонии техникии булдозерҳо; - намудҳои полояҳо ва тартиби муаян намудани тамғаи онҳо; - қоидаҳои иваз ва шустани полояҳои булдозер; - усулҳои муайянкунии корношоямии қисмҳои булдозер; - сохти булдозер; - хусусиятҳо, қоидаҳои нигоҳдорӣ ва истифодаи маводи сӯзишворӣ ва равғанҳои молиданӣ; - тартиб ва қоидаҳои ивази полояҳои булдозер.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамой (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро намудани корҳои омодагӣ, ҷиҳати иваз намудани полояҳои булдозер											
1.1. Интихоб намудани асбобҳои корӣ	√		√								
1.2. Интихоб намудани полояҳо, мувофиқи тамға	√							√			

1.3. Омода намудани ҷои кор бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ	√						√				
Элементи 2: Иваз намудани полояҳои булдозер											
2.1. Иваз намудани полояи ҳаво (воздушный фильтр)	√			√							
2.2. Иваз намудани полояи равған (масляный фильтр)	√			√							
2.3. Иваз намудани сепаратори ҳавоӣ-равғанӣ (воздушно-масляный сепаратор)	√			√							
2.4. Иваз намудани тозакунандаи ҳаво (воздухоочиститель)	√			√							
2.5. Иваз намудани полояи сӯзишворӣ, сепаратор (топливный фильтр, сепаратор)	√		√								
2.6. Иваз намудани полояи гидравликӣ (гидравлический фильтр)	√			√							
2.7. Иваз намудани полояи трансмиссионӣ (трансмиссионный фильтр)	√			√							
2.8. Иваз намудани полояи моеъи сардкунанда (фильтр охлаждающей жидкости)	√			√							
2.9. Иваз намудани полояи коалессионӣ (коалесцирующий фильтр)	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Полояҳо – ин:	- дастгоҳе, ки барои тоза кардани ифлосшавӣ аз муҳаррикҳо, трансмиссионӣ, равғанҳои молиданӣ ва моеъҳои гидравликӣ инчунин, барои аз байн бурдани зарраҳои хок ва занг пешбинӣ шудааст.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба кори мошиначии булдозер, коргари сину соли на камтар аз 18 сола, ки тайёрии зарурии назариявӣ ва амалӣ дорад, аз муоинаи тиббӣ гузаштааст, ҳолати саломатиаш хуб аст, дастури муқаддимавӣ ва ибтидоиро оид ба ҳифзи меҳнат дар ҷойи корӣ гузаштааст, инчунин аз аттестатсия гузаронида шудааст ва шаҳодатномаи ҳуқуқи идора кардани булдозерро дорад, роҳ дода мешавад.

Ҳангоми кор баъзе омилҳо таъсири мусбӣ расонида метавонанд:

- ҷойгиршавии минтақаи корӣ дар гармӣ ва хунукӣ (масалан кор дар майдончаи ҷойи холии кушода, дар чоҳ ва ғайра);

- ҷараёни барқ, ки дар ҳолати расиши кӯтоҳ метавонад ба бадани одам таъсир расонад;

- шароити ғайриқаноатбахши иқлим, мавҷудияти бодғар.

Мошиначии булдозер бояд донад, ки булдозер то ба истифодабарӣ додан бояд аз қайди хадамоти назорати техникӣ гузарад, ҳамчунин ташхиси техникии булдозер бояд дар ҳолатҳои зайл гузаронида шавад:

- баъди хизматрасонии техникӣ ва қайди вай дар хадамоти назорати техникӣ;

- даврӣ, баъди ҳар 12 моҳ;

- баъди таъмиру таҷдиди механизмҳои булдозер.

Мошиначии булдозер бояд донад, ки ташхиси техникии булдозер аз ҷониби назоратчии мақомоти маҳалии назорати техникӣ бо иштироки намояндаи корфармо ва шахсоне, ки барои дар ҳолати дурустӣ ва бехатар амал кардани булдозер масъул мебошанд, гузаронида шавад.

Барои пешгирии имконоти рӯх додани сӯхтор мошиначии булдозер бояд худаш талаботи бехатарӣ аз сӯхторро риоя кунад ва нагузорад, ки дигарон ин талаботро вайрон кунанд аз ҷумла, кашидани тамоку дар кабина манъ аст.

Мошиначии булдозер вазифадор аст, ки интизоми меҳнат, интизоми истеҳсолӣ ва қоидаҳои тартиботи меҳнатии дохиларо риоя кунад.

Мошиначии булдозер бояд реҷаи корӣ ва вақти истироҳати муқарраргардидаро риоя намояд.

Талаботи ҳифзи меҳнат пеш аз оғози кор

Пеш аз оғози кор мошиначии булдозер барои ҳимоя аз таъсиррасонии омилҳои хатарнок ва моддаҳои зараррасони истеҳсолӣ, бояд либоси махсус пӯшад. Либоси махсус бояд тоза буда, андозаи мувофиқ дошта бошад ва ҳангоми ҳаракат монеа эҷод накунад.

Пеш аз оғози кор ба мошиначии булдозер лозим меояд, ки асбоб ва лавозимот барои хизматрасонӣ, ки минбаъд дар кор истифода мебарад, аз назар гузаронад ва ба коршоямии онҳо бовар дошта бошад.

Мошиначии булдозер набояд ба кор шурӯъ кунад, агар мӯтақид бошад, ки бехатарӣ дар ҷойи кор барои иҷрои супоришҳои додашуда таъмин карда нашудааст.

Талаботи ҳифзи меҳнат ҳангоми кор

Мошиначии булдозер бояд донад, ки мақсади азназаргузаронии булдозер муайян ва бартараф кардани носозиҳо ва ҳолати бехатарии кори онро таъмин месозад.

Ҳангоми азназаргузаронии кабина ва дигар қисмҳои булдозер, бояд ҳатман қоидаҳои техникаи бехатарӣ риоя карда шаванд.

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба тахассус, гузаронидани дастурдиҳии таълимгирандагон талаботи худро дорад. Мисол, омӯзгори таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ пеш аз ҳар машғулиятҳои амалӣ ба таълимгирандагон дастурдиҳии ҷориро оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ мегузаронад ва дар дафтари қайди техникаи

бехатарӣ оид ба гузаронидани он сабт мекунад. Ғайр аз ин, намудҳои махсуси дастурдиҳӣ мавҷуд аст, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ гузаронида мешаванд. Ба шахсоне, ки аз дастурдиҳӣ, омӯзиш ва санҷиши дониш оид ба ҳифзи меҳнат нагузаштаанд, барои баромадан ба таҷрибаомӯзӣ иҷозат дода намешавад.

Талабот ба довталабон

Хоҳишмандоне, ки мехоҳанд касби «Мошиначии булдозер»-ро омӯзанд ва салоҳияти сатҳи 3- юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро азхуд кунанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- маҳорати ба таври шифоҳӣ ва хаттӣ муошират кардан;
- пешниҳод кардани ҳуҷҷатҳо мувофиқи талаботи муассисаи таълимӣ;
- гузаштан аз муоинаи тиббӣ.

Талабот ба омӯзгорон

Омӯзгороне, ки сатҳи 3-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи касби «Мошиначии булдозер» меомӯзонанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС доштан;
- методикаи таълими салоҳиятҳоро доро будан;
- на кам аз 5 соли таҷрибаи кории мошиначии булдозер доштан;
- ҷисмонӣ ва равонӣ солим будан;
- паст набудани сатҳи тахассусии омӯзгор аз сатҳи 4 - уми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон барои дарсдиҳӣ дар муассисаи таълимии ТИКТО;
- аз муоинаи тиббӣ гузаштан.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ

Номгӯйи асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Асбобҳо	Миқдор	**Таҷҳизот**	Миқдор	**Мавод/дигар лавозимот**	Миқдор
Калидҳо (печмухрагӣ, бозшаванда)	5 даста	Таҷҳизот барои санҷидани фарсункаҳо	1 адад	Сӯхторхомӯшкунак	∞
Асбобҳои асосӣ		Тренажер барои булдозер	2 адад	Дорукуттӣ	
Калидҳои махсус барои булдозер	5 даста	Таҷҳизот барои санҷидани тасмаҳо	1 адад	Таноби кашанда	∞
Дастгоҳи борбардорӣ (домкрат)	5 даста	Таҷҳизот барои гузаронидани ташхис	1 адад	Сӯҳон	∞
Асбоб барои равғанмолӣ	5 даста			Аломатҳои огоҳикунанда	∞
Монтировка	5 даста			Аломатҳои бозист	∞
Асбобҳои ченкунанда (индикатор, тестр)	5 даста			Сӯзишвории дизелӣ	∞

Путк (Кувалда)	5 адад			Равғанҳои дизелӣ	∞
Лом	5 адад			Равғанҳои молиданӣ	∞
Чутка (щётка) – и оҳанин	5 адад			Маводи сардкунӣ (антифриз)	∞
Сёмник барои кушодани катокҳо	5 адад			Равғанҳои тарансмиссионӣ	∞
				Равғанҳои гидравликӣ	∞
				Маводи шустушӯӣ	∞
				Матоъ барои тозакунӣ	∞
				Мавод барои системаи боздорӣ	∞
				Либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ	25 адад
Мавод		**Таҷҳизоти таълимӣ**		**Лавозимоти дафтардорӣ**	
Сӯзишвории дизелӣ	∞	Проектор	1 адад	Коғази А4	1 баст
Равғанҳои дизелӣ	∞	Флипчарт	1 адад	Дафтар (журнал)	25 адад
Равғанҳои молиданӣ	∞	Тахта	10 адад	Маркер	1 баст
Маводи сардкунӣ (антифриз)	∞	Компютерҳо	25 адад	Флипчарт	4 адад
Равғанҳои гидравликӣ	∞	Экран	1 адад	Қалам	25 адад
Равғанҳои тарансмиссионӣ	∞	Тахтаи электронӣ/ интерактивӣ	1 адад	Блокнот	25 адад
Маводи шустушӯӣ	∞			Маводи таълимӣ	
Матоъ барои тозакунӣ	∞			Стандарти салоҳиятҳо	5 адад
Мавод барои системаи боздорӣ	∞			Барномаи таълимии модулӣ	5 адад
				Дастур	∞
				Китобҳо	25 адад
				Видео (CD)	∞

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Сохтмон**

Касб: **Мошиначии булдозер**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **CI 8342**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **6**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **4**

Тафсир: **01/соли 2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМӮЗИШ

ТАҶРИБА

Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер» сатҳи 4-уми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯйи воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
CI 8342-11-4/01	Иваз намудани қисми корношоями техникаи барқии булдозер
CI 8342-12-4/01	Иваз намудани қисмҳои корношоями кории булдозер
CI 8342-13-4/01	Интиқол додани булдозер тавассути трайлер
CI 8342-14-4/01	Иҷро намудани кор аз рӯи ишораҳои шахси масъул
CI 8342-15-4/01	Идора кардани булдозер дар шароитҳои гуногуни ҳаракат
CI 8342-16-4/01	Супоридани булдозер ба шахси масъул барои азназаргузаронии техникӣ

Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Мошиначии булдозер», сатҳи 4-уми Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Малакаҳои бокортаъминкунӣ	**Малакаҳое, ки корфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунанд**
Муошırате, ки ба самаранок ва мутаносиб (мавзун) будани муносибатҳо, байни ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон мусоидат менамояд	- муошират бо ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон барои мушаххас, муайян кардани талаботи онҳо; - пешниҳоди иттилооти мушаххас ва аниқ ба мизоҷон/фармоишгарон барои бадаст овардани ҳамдигарфаҳмӣ; - мубодилаи иттилоот бо ҳамкорон; - тафсир (интерпретатсия)-и шарҳи иттилооти шифоҳӣ ва хаттӣ оид ба талаботи мизоҷ барои таъмини кори самаранок.
Кор дар даста, ки ба муносибатҳои кории самаранок ва дастоварди натиҷаҳо мусоидат менамояд	- кор бо менеҷерони корхона ва таъминкунандагон; - фаҳмиши мақсадҳо барои бадастории сифати хизматрасонӣ; - фаҳмиши нақши шахсӣ дар даста барои қонеъ гардонидани талаботи ҳамкорон ва мизоҷон; - кор кардан ба сифати аъзои даста, барои бадастории мақсадҳои гузошта.
Маҳорати ҳал намудани мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок, мусоидат менамояд	- пешбинӣ ва мушаххас кардани мушкилот, ки метавонанд дар раванди фаъолият бавуҷуд оянд; - ҳал кардани мушкилот бо роҳи тасҳеҳи қобили қабул, мутобиқ ба талабот ва дархости мизоҷон; - масъулият аз ҳалли мустақилонаи мушкилот ё муроҷиат ба менеҷерон ва роҳбарони корхона бо ин мақсад; - муайянкунии қаблии мушкилоти баҳрабардории пояи моддӣ-техникӣ.
Ташаббус ва уҳдаборӣ, ки барои бадастоварии натиҷаҳои инноватсионӣ (навоварона) мусоидат менамояд	- зоҳир намудани ташаббускории зарурӣ дар хизматрасонии ҳамкорон ва мизоҷон, барои таъмин намудани кори самаранок; - мутобиқшавӣ ба вазъият ва мушкилоти бавуҷудомада бо роҳи ташаббускорӣ ва амалӣ кардани қарорҳои эҷодӣ; - беҳтар кардани сифати маҳсулот ва хизматрасонӣ барои корхона ва мизоҷони он.
Банақшагирӣ ва ташкили фаъолияте, ки банақшагирии стратегии дарозмуҳлат ва	- ҷамъи иттилоот оид ба мизоҷон, маҳсулот ва таъминкунандагон бо таҳлили минбаъда барои таъмини кори самаранок; - ҷамъ, ҷудо, таҳлил ва ҷамъбаст кардани иттилооти махсуси мувофиқ, барои қонеъ гардонидани дархост/талаботи дастаи

кӯтоҳмуддатро таъмин менамояд	муайяни мизоҷон; - иштирок барои мунтазам беҳтар кардан ва ташаккул додани фаъолият бо дарназардошти муваффақият ва норасоиҳои маҳсулот/хизматрасониҳои пешниҳодшуда.
Худидоракуние, ки ба қаноатмандӣ ва рушди кормандон мусоидат менамояд	- дарк кардани уҳдадориҳои худ ва нақши шахсӣ; - ташкили самараноки вақти кории худ; - муқаррар ва ҷобаҷокунии афзалиятҳо дар фаъолияти худ; - таҳлили натиҷаҳои кори худ оид ба хизматрасонӣ, нисбат ба талаботи мизоҷон/фармоишгарон ва ҳамкорон; - робитаи мутақобила бо роҳбарият.
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти кормандон/ширкатҳо ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ, мусоидат менамояд	- дарккунии дониш ва малакаҳои шахсӣ, паҳлӯҳои қавӣ ва заифи худ, ҳамчун мутахассис; - масъулият барои рушди шахсии касбӣ; - ҷустуҷӯи иттилоот ва имкониятҳои таълим бо истифодаи як қатор воситаҳо барои мунтазам ва фаъолона, нав кардани донишҳои умумӣ ва махсус, оид ба хизматрасонӣ.
Технологияе, ки барои ҳалли самараноки вазифаҳо мусоидат менамояд	- дарки имконияти технологияҳои муосир, барои омодагӣ ва пешниҳоди хизматрасонии сифатноки мизоҷон; - маҳорати интихоб ва истифодаи технологияҳои самаранок мувофиқи мақсад ва вазифаҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иваз намудани қисми корношоями техникаи барқии булдозер	**CI 8342-11-4/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур, раванди омода намудани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ, барои ивази қисми корношоями техникаи барқии булдозер ва бартараф намудани сабабҳои корношоямии системаи барқӣ/таҷҳизоти барқии булдозерро бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: ҳангоми ивази қисми корношоями системаи барқӣ/таҷҳизоти барқии булдозер.	
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-02-3/01 Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ; - CI 8342-07-3/01 Аз назар гузаронидани ҳолати коршоямии системаи барқӣ.	

Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Омода намудани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ	1.1. Интихоб намудани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ. 1.2. Аз назар гузаронидани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ.
2. Иваз намудани қисми корношоями техникаи барқии булдозер	2.1. Иваз намудани электролити аккумулятор (барқмахзан)-и барқӣ. 2.2. Иваз намудани генератори корношоями булдозер. 2.3. Иваз намудани ***релеи танзим.*** 2.4. Иваз намудани қисмҳои корношоями корандозак (стартер). 2.5. Иваз намудани асбобҳои равшандиҳӣ, огоҳкунакҳои назоратӣ ва ченкунанда. 2.6. Иваз намудани ноқилҳои барқии булдозер.
3. Ба анҷом расонидани раванди корӣ	3.1. Тартиб додани санади васлкунии қисмҳои эҳтиётӣ. 3.2. Супоридани баст (сменаи корӣ).

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани техникаи бехатарӣ, ҳангоми иҷрои корҳо; - риоя намудани тартиботи дохилии корхона; - риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва муҳити зист; - истифода намудани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ; - аз назар гузаронидани батареяҳои аккумуляторӣ, агар дар сатҳи батарея электролит дида шавад, онро тоза карда, сабабҳои рехтани онро бартараф намудан; - санҷидани корношоямии генератор ва релеи танзим; - санҷидани корношоямии корандозак (стартер), асбобҳои равшандиҳӣ, огоҳкунакҳои назоратӣ ва ченкунанда; - тоза нигоҳ доштани ҷои корӣ; - супоридани булдозер ба шахси масъул.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор; - қоидаҳои тартиботи дохилии корхона/ташкилот; - намудҳои асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ ва тартиби истифодабарии онҳо; - намудҳои аккумулятор (барқмахзан)-и барқӣ ва тартиби муайянкунии коршоямии онҳо; - схемаи технологии ҷудокунӣ ва васлкунии генератор ва батареяҳои аккумуляторӣ; - схемаи технологии ҷудокунӣ ва васлкунии релеи контактӣ-транзисторӣ, стартер, муҳофизаткунандаҳои ҳароратӣ фулузӣ; - тартиби супоридани басти корӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - ташаббускор; - меҳнатдӯст; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намудани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ											
1.1. Интихоб намудани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ	√			√							

1.2. Аз назар гузаронидани асбобу таҷҳизоти назоратӣ-ченкунандаи барқӣ	√			√							
Элементи 2: Иваз намудани қисми корношоями техникаи барқии булдозер											
2.1. Иваз намудани электролити аккумулятор (барқмахзан)-и барқӣ	√			√							
2.2. Иваз намудани генератори корношоями булдозер	√			√							
2.3. Иваз намудани ***релеи танзим***	√			√							
2.4. Иваз намудани қисмҳои корношоями корандозак (стартер)	√			√							
2.5. Иваз намудани асбобҳои равшандиҳӣ, огоҳкунакҳои назоратӣ ва ченкунанда	√		√								
2.6. Иваз намудани ноқилҳои барқии булдозер	√		√								
Элементи 3: Ба анҷом расонидани раванди корӣ											
3.1. Тартиб додани санади васлкунии қисмҳои эҳтиётӣ	√			√							
3.2. Супоридани баст (сменаи корӣ)	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Релеи-танзима – ин:	ба таври автоматикӣ (худкорона) ҷараёнро дар шабака, ҳудудҳои додашуда нигоҳ медорад ва қисми танзимкунанда танзима-транзисторро дар реҷаи садамавӣ аз гармивайроншавӣ эмин нигоҳ медорад. Ин лавозимот дар баданаи гидроқувватфизои чанбараки идоракунӣ насб карда шудааст.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Иваз намудани қисмҳои корношоями кории булдозер	**CI 8342-12-4/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омода намудани асбобу таҷҳизоти корӣ ва ивази қисмҳои корношоями кории булдозер бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми ивази қисмҳои корношоям.	
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-02-3/01 Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ; - CI 8342-06-3/01 Бартараф кардани носозиҳо дар вақти истифодабарии булдозер.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС
1. Омода намудани асбобу таҷҳизоти зарурӣ, барои иваз намудани қисмҳои кории булдозер	1.1. Интихоб намудани асбобу таҷҳизоти зарурӣ. 1.2. Аз назар гузаронидани асбобу таҷҳизот.

2. Иваз намудани ***воситаҳои кории булдозер***	2.1. Иваз намудани хокгардон (отвал). 2.2. Иваз намудани рамаи теладиҳанда (толкающая рама). 2.3. Иваз намудани механизмҳои идоракунандаи булдозер. 2.4. Молидани равған ба қисмҳои кории булдозер.
3. Ба анҷом расонидани раванди корӣ	3.1. Ҷамъбасти иҷрои ҳаҷми басти корӣ. 3.2. Қайд намудани ҳаҷми кор дар роҳхат. 3.3. Омода намудани ҳисобот вобаста ба корҳои иҷрошуда.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани техникаи бехатарӣ, ҳангоми иҷрои корҳо; - риоя кардани меъёр ва қоидаҳои сохтмонӣ (МҚС/СНИП); - гузаштани дастур оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми коркарди хок; - гузаштани дастур оид ба қоидаҳои зиддисухторӣ ва амнияти экологӣ; - омода кардани булдозер ва таҷҳизоти корӣ мувофиқ ба усулҳои интихобкардаи коркарди хок: таинот, андозаҳо, технологияи марҳилаи коркард; - тавора гирифтани майдонча ва гузоштани аломатҳои огоҳкунанда, маънкунанда дар минтақаи кори булдозер; - нишон додани қитъаи кори булдозер; - иҷро кардани таҷзия ё кандани иморатҳои кӯҳна бо истифода аз таҷҳизоти кории мувофиқ; - бор кардани партов ва шикастапораҳо ба воситаҳои нақлиёт бо истифода аз таҷҳизоти кории мувофиқ; - супоридани булдозер ба шахси масъул.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор; - дастур оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои зиддисухторӣ ва амнияти экологӣ; - қоидаҳои гирифтани иҷозат барои кор; - таркиб, ишораҳо дар ҳуҷҷатҳои техникӣ, нақшаҳои корҳои иҷрошаванда; - меъёрҳои сохтмонӣ ва қоидаҳои корҳои (МҚС/СНИП) иҷрошаванда; - аломатҳои огоҳкунанда, маънкунанда, ишоракунанда ва таиноти онҳо; - қоидаҳои нишонагузории минтақаи кории булдозер; - тартиби супоридани санади иҷрои корҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - ташаббускор; - меҳнатдӯст; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намудани асбобу таҷҳизоти зарурӣ, барои иваз намудани қисмҳои кории булдозер											
1.1. Интихоб намудани асбобу таҷҳизоти зарурӣ	√			√							
1.2. Аз назар гузаронидани асбобу таҷҳизот	√			√							
Элементи 2: Иваз намудани воситаҳои кории булдозер											
2.1. Иваз намудани хокгардон (отвал)	√			√							
2.2. Иваз намудани рамаи теладиҳанда (толкающая рама)	√			√							
2.3. Иваз намудани механизмҳои идоракунандаи булдозер	√			√							
2.4. Молидани равған ба қисмҳои кории булдозер	√		√								
Элементи 3: Ба анҷом расонидани раванди корӣ											
3.1. Ҷамъбасти иҷрои ҳаҷми басти корӣ	√			√							
3.2. Қайд намудани ҳаҷми кор дар роҳхат	√			√							
3.3. Омода намудани ҳисобот вобаста ба корҳои иҷрошуда	√		√								

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Воситаҳои кории булдозер – ин:	- хокгардон; - рамаи теладиҳанда; - механизми идоракунанда; - дандонакҳои нармкунанда, нишебиҳо, васеъшавӣ, кушодаҳо (таҷҳизоти иловагӣ).
Хусусиятҳои булдозерҳо:	- дарозии хокгардон - то 5500 мм; - дарозии хокгардон - то 32 т; - андозаҳои хокгардон: васей - то 7400 мм, баландӣ - то 3250 мм; - баландӣ бо бартарии - 2300 мм; - бардоштани хокгардон - т 1780 мм;

	- амиқии хокгардон - то 800 мм; - масофаи ҳаракат - то 200 м; - бузургии муҳаррик - то 603 кВт; - вазн - то 155 тонн.

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Интиқол додани булдозер, тавассути трайлер		**CI 8342-13-4/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур, раванди иҷрои корҳои омодагӣ, ҷиҳати иваз намудани полояҳои булдозер бо назардошти риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: дар вақти ивази полояҳои булдозер.		
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-01-3/01 Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ; - CI 8342-03-3/01 Қабул намудани супориш; - CI 8342-05-3/01 Ба ҳаракат даровардани булдозер.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС	
1. Иҷро намудани корҳои омодагӣ, ҷиҳати интиқол додани булдозер	1.1. Муайян намудани иқтидори борбардории трайлер/трал. 1.2. Муайян намудани ***вазни булдозер.*** 1.3. Омода намудани маводи мустаҳкамкунии булдозер дар трайлер.	
2. Интиқол додани булдозер	2.1. Санҷидани мустаҳкамии трайлер. 2.2. Бардоштани булдозер дар трайлер. 2.3. Пайваст кардани булдозер дар трайлер. 2.4. Бастабандӣ кардани гиреҳҳо ва механизмҳои булдозер. 2.5. Бастабандӣ кардани қисмҳои булдозер. 2.6. Санҷидани сифати мустаҳкамкунӣ.	

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ, ҳангоми боркунӣ ва борфарорӣ; - риоя намудани талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми интиқоли булдозер; - риоя намудани талаботи дохилии ташкилот/корхона; - бор кардани булдозер бо муҳаррики то 73,6 кВт (100 л.с.) ба платформаи роҳи оҳан ва трайлер; - санҷидани мустаҳкамии булдозер, баъди ҳар як 50км; - ҳамкорӣ бо ширкатҳои интиқолдиҳандаи мошинҳои калонҳаҷм; - муайян намудани сифати мустаҳкамкунии қисмҳои булдозер ба трайлер.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми кор бо булдозер; - қоидаҳои интиқоли булдозер бо муҳаррики то 73,6 кВт (100л.с.) тавассути нақлиети роҳи оҳан ва трайлер; - тартиби истифодаи аломатҳои огоҳкунанда, ҳангоми интиқоли булдозер; - хусусиятҳои интиқоли булдозер дар трайлер; - талаботи умумӣ ба интиқоли булдозер дар трайлер; - тартиби муайянкунии сифати мустаҳкамкунӣ; - маводи мустаҳкамкунӣ ва тартиби истифодабарии онҳо.
Муносибати талабшаванда	Чунин бояд буд:

ба кор:	- бодиққат; - масъул; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии махсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Иҷро намудани корҳои омодагӣ ҷиҳати интиқол додани булдозер											
1.1. Муайян намудани иқтидори борбардории трайлер	√		√								
1.2. Муайян намудани ***вазни булдозер***	√							√			
1.3. Омода намудани маводи мустаҳкамкунии булдозер дар трайлер	√						√				
Элементи 2: Интиқол додани булдозер											
2.1. Санҷидани мустаҳкамии трайлер	√			√							
2.2. Бардоштани булдозер дар трайлер	√			√							
2.3. Пайваст кардани булдозер дар трайлер	√			√							
2.4. Бастабандӣ кардани гиреҳҳо ва механизмҳои булдозер	√			√							
2.5. Бастабандӣ кардани қисмҳои булдозер	√		√								
2.6. Санҷидани сифати мустаҳкамкунӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Трайлер/трал - ин:	- трайлерҳо махсус барои интиқоли борҳои калонҳаҷм сохта мешаванд, то баландии боркуниро кам кунанд. Трайлерҳо метавонанд бо дастгоҳҳои боркунии техникаи худгарди калонҳаҷм, таъмин карда шаванд.
Вазни булдозерҳо:	- вазни сабук, аз 0,6 то 3 тонна; - миёна, аз 3 то 9 тонна; - вазнин, аз 9 то 35 тонна; - аз ҳад вазнин, зиёда аз 35 тонна.

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Иҷро намудани кор аз рӯи ишораҳои шахси масъул		**CI 8342-14-4/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди шиносоӣ бо ишораҳои строполчӣ, ҳангоми идора кардани булдозер бо назардошти риояи техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми идора кардани булдозер аз рӯи ишораҳои строполчӣ.		
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-01-3/01 Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ; - CI 8342-03-3/01 Қабул намудани супориш; - CI 8342-05-3/01 Ба ҳаракат даровардани булдозер; - CI 8342-13-4/01 Интиқол додани булдозер, тавассути трайлер.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ) ВС	
1. Шинос шудан бо ишораҳои строполчӣ, ҳангоми идора кардани булдозер	1.1. Гузаштан аз дастурдиҳии техникаи бехатарӣ. 1.2. Шинос шудан бо ишораҳои ***строполчӣ,*** ҳангоми кор дар шароити гуногун.	
2. Идора кардани булдозер аз рӯи ишораҳои строполчӣ	2.1. Риоя намудани реҷаи корӣ, вобаста ба таркиби хок. 2.2. Идора кардани булдозер, мувофиқи ишораҳои строполчӣ.	

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани техникаи бехатарӣ, ҳангоми иҷрои корҳо; - гузаштани дастур оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ҳангоми коркарди хок; - идора кардани булдозер, мувофиқи ишораҳои строполчӣ; - тавора гирифтани майдонча ва гузоштани аломатҳои огоҳкунанда, маънкунанда дар минтақаи кори булдозер; - нишон додани қитъаи кори булдозер; - бор кардани партов ва шикастапораҳо ба воситаҳои нақлиёт бо истифода аз таҷҳизоти кории мувофиқ; - супоридани булдозер, ба шахси масъул.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор; - дастур оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои гирифтани иҷозат барои кор; - таркиб, ишораҳо дар ҳуҷҷатҳои техникӣ, нақшаҳои корҳои иҷрошаванда; - иҷрошаванда; - ишораҳои строполчӣ ва тартиби иҷрои кор, мувофиқи фармони он; - аломатҳои огоҳкунанда, маънкунанда, ишоракунанда ва таиноти онҳо; - қоидаҳои нишонагузории минтақаи кории булдозер; - тартиби супоридани санади иҷрои корҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - масъул; - меҳнатдӯст; - эҳтиёткор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Шинос шудан бо ишораҳои строполчӣ, ҳангоми идора кардани булдозер											
1.1. Гузаштан аз дастурдиҳии техникаи бехатарӣ	√			√							
1.2. Шинос шудан бо ишораҳои ***строполчӣ***, ҳангоми кор дар шароити гуногун	√			√							
Элементи 2: Идора кардани булдозер аз рӯи ишораҳои строполчӣ											
2.1. Риоя намудани реҷаи корӣ вобаста ба таркиби хок	√			√							
2.2. Идора кардани булдозер, мувофиқи ишораҳои строполчӣ	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Строполчӣ – ин:	- шахсест, ки ба омодасозӣ, роҳнамоӣ ва насби чангак (строп)-ҳо, ки барои бардоштан ва интиқоли борҳо дар майдончаҳои сохтмонӣ зарур аст, машғул аст.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Идора кардани булдозер дар шароитҳои гуногуни ҳаракат	**CI 8342-15-4/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур, раванди идоракунии булдозерро дар шароити роҳҳои кӯҳӣ, дар торикӣ, ҳолатҳои номусоиди обу ҳаво бо риояи қоидаҳои ҳаракат дар роҳ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми идоракунии булдозер дар шароити гуногун.	
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-01-3/01 Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ; - CI 8342-03-3/01 Қабул намудани супориш; - CI 8342-05-3/01 Ба ҳаракат даровардани булдозер; - CI 8342-14-4/01 Иҷро намудани кор аз рӯи ишораҳои шахси масъул.	
Элементҳои ВС	Меъёри иҷро (МИ) ВС
1. Идора кардани булдозер, дар шароити	1.1. Риоя кардани дастур оид ба идоракунии булдозер дар шароити роҳҳои куҳӣ.

роҳҳои кӯҳӣ	1.2. Риоя кардани реҷаи суръати бехатарии булдозер. 1.3. Ба назар гирифтани радиуси гардиши роҳҳои кӯҳӣ. 1.4. Ба назар гирифтани нишебҳо ва кӯталҳо. 1.5. Ба назар гирифтани минтақаҳои хатарноки роҳҳои автомобилӣ. 1.6. Ба назар гирифтани ҳолати роҳҳои куҳӣ дар фаслҳои баҳор ва тирамоҳ. 1.7. Истифода бурдани сигналҳои огоҳкунанда ва сигналҳои равшандиҳанда, ҳангоми ҳаракат дар минтақаҳои роҳҳои таъмиршаванда.
2. Идора кардани булдозер, дар шароити номусоиди обу ҳаво	2.1.Таъмин намудани коршоямии шишатозакунакҳо, сигналҳои равшанидиҳанда ва системаи гармидиҳӣ. 2.2. Ба назар гирифтани ***хусусиятҳои ҳаракат дар туман.*** 2.3. Назорат намудани ҳолати шинаҳо ва кори системаи боздоранда (тормозӣ).

Малакаҳои талабшаванда:	- гузаштани техникаи бехатарӣ ва гирифтани иҷозат барои идоракунӣ то иштирок дар ҳаракати роҳ; - риоя кардани қоидаи ҳаракат дар роҳ; - риоя кардани дастур оид ба идоракунии булдозер дар шароити роҳҳои куҳӣ; - истифода бурдани сигналҳои огоҳкунанда ва равшандиҳанда, ҳангоми ҳаракат дар минтақаҳои роҳҳои таъмиршаванда; - таъмин намудани коршоямии шишатозакунакҳо, сигналҳои равшанидиҳанда ва системаи гармидиҳии кабина; - риоя кардани коршоямии чароғакҳои андозавӣ ва кори чароғи тормоз (стоп –сигналҳо); - санҷидани кори огоҳкунандаи садамавӣ (аварийной сигнализации); - истифода бурдани усули ҳаракат дар вақти туман дар роҳҳои куҳӣ; - истифода бурдани чароғакҳои зиддитуман ва сигнали садамавӣ, ҳангоми зарурият; - назорат намудани кори системаи боздорӣ (системаи тормоздиҳӣ); - истифода бурдани усули боздорӣ бо муҳаррик, ҳангоми зарурият.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои идоракунии ҳаракати булдозер дар ҳолатҳои номусоиди обу ҳаво, инчунин шабона ва ҳангоми туман; - қоидаҳои истифода бурдани чароғакҳои зиддитуман ва сигнали садамавӣ; - дастури ҳаракат дар минтақаҳои роҳҳои кӯҳӣ; - дастур оид ба идоракунии булдозер дар ҳолатҳои фавқулодда; - амали сигналҳои муқарраршуда дар вақти кор ва ҳаракат; - қоидаҳои истифодаи сигналҳои огоҳкунанда ва равшанидиҳанда, ҳангоми ҳаракат дар минтақаҳои таъмиршудаи роҳ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - эҳтиёткор; - ташабускор; - бофарҳанг.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Идора кардани булдозер дар шароити роҳҳои кӯҳӣ											
1.1. Риоя кардани дастур оид ба идоракунии булдозер, дар шароити роҳҳои кухӣ	√			√							
1.2. Риоя кардани реҷаи суръати бехатарии булдозер	√			√							
1.3. Ба назар гирифтани радиуси гардиши роҳҳои кӯҳӣ	√			√							
1.4. Ба назар гирифтани нишебҳо ва кӯталҳо	√			√							
1.5. Ба назар гирифтани минтақаҳои хатарноки роҳҳои автомобилӣ	√			√							
1.6. Ба назар гирифтани ҳолати роҳҳои кухӣ дар фаслҳои баҳор ва тирамоҳ	√			√							
1.7. Истифода бурдани сигналҳои огоҳкунанда ва сигналҳои равшандиҳанда, ҳангоми ҳаракат дар минтақаҳои роҳҳои таъмиршаванда	√			√							
Элементи 2: Идора кардани булдозер дар шароити номусоиди обу ҳаво											
2.1.Таъмин намудани коршоямии шишатозакунакҳо, сигналҳои равшанидиҳанда, системаи гармидиҳӣ	√			√							
2.2. Ба назар гирифтани хусусиятҳои ҳаракат дар туман	√			√							
2.3. Назорат намудани ҳолати шинаҳо ва кори системаи боздоранда (тормозӣ)	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Хусусиятҳои ҳаракат дар туман:	- ҳангоми идора кардани булдозер дар ҳолатҳои номусоиди обу ҳаво (туман) қоидаҳои зерин риоя карда мешаванд:

	- фаъол намудани чароғҳои равшандиҳанда/зидди туман; - фаъол намудани чароғҳои садамавӣ; - бо суръати пас ҳаракат намудан; - таваққуф накардан дар шоҳроҳ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Супоридани булдозер ба шахси масъул барои азназаргузаронии техникӣ	**CI 8342-16-4/01**
Воҳиди салоҳияти мазкур, раванди омода намудани булдозер барои азназаргузаронии техникӣ (хизматрасонии техникии ХТ-2, ХТ-3) ва шустани ҷузъҳо ва қисмҳои онро бо назардошти риояи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми гузаронидани хизматрасонии техникӣ.	
Шартҳои қаблӣ: - CB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - CI 8342-01-3/01 Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ; - CI 8342-02-3/01 Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ; - CI 8342-05-3/01 Ба ҳаракат даровардани булдозер; - CI 8342-06-3/01 Бартараф кардани носозиҳо дар вақти истифодабарии булдозер.	

Элементҳои ВС	Меъёри иҷро (МИ) ВС
1. Омода намудани булдозер, барои азназаргузаронии техникӣ (хизматрасонии техникии ХТ-2, ХТ-3)	1.1. Гузаштани дастур оид ба қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, барои гузаронидани ***хизматрасонии техникӣ ХТ-2, ХТ-3.*** 1.2. Шинос шудан ба ҷадвали гузаронидани хизматрасонии техникии ХТ-2, ХТ-3. 1.3. Омода кардани асбобҳо ва таҷҳизот барои хизматрасонии техникӣ. 1.4. Қайд намудани ҳолати техникии булдозер дар дафтари (журнал) бақайдгирӣ.
2. Шустани булдозер, ҷузъҳо ва қисмҳои он	2.1. Истифода намудани дастгоҳи шустушӯкунанда. 2.2. Истифода намудани воситаҳои кимёвии шустушӯӣ. 2.3. Хушк кардани булдозер, ҷузъҳо ва қисмҳои он.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - риоя намудани талабот ва қоидаҳои техникаи бехатарӣ, ҳангоми истифодабарии воситаҳои кимёвии шустушӯӣ; - истифода намудани асбобҳо, таҷҳизоти пневматикӣ, барқӣ, челонгарӣ-механикӣ; - тоза кардани узвҳои кории булдозер; - истифода намудани таҷҳизот ва дастгоҳи ташхискунанда; - тоза кардани асбобҳои равшанидиҳӣ ва сигналҳо (бимовоҳо); - муайян намудани коршоямии асбобҳо, таҷҳизот ва дастгоҳи ташхискунанда; - интихоб намудани дастгоҳҳои шустушӯкунанда; - тоза нигоҳ доштани ҷойи корӣ; - иҷрои босифати супоришҳо, ҳангоми басти корӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;

	- қоидаи тартиб додани ҳисобот оид ба хизматрасонии техникии ХТ-2 ва ХТ- 3; - дастур оид ба ташкили ҷои кор, барои гузаронидани хизматрасонии техникии ХТ-2 ва ХТ-3; - тартиб ва қоидаҳои омодакунии техника барои ташхис; - намудҳои асбоб, таҷҳизот ва дастгоҳи зарурии ташхискунанда; - намуд ва сохти дастгоҳи шустушӯкунанда; - воситаҳои кимёвии шустушӯӣ ва қоидаҳои истифодабарии онҳо; - қоидаҳои истифодабарии таҷҳизот ва дастгоҳи ташхискунанда; - қоидаҳои тозакунӣ ва ба навъҳо ҷудокунии партовҳо; - қоида ва тартиби супоридани баст (смена).
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиққат; - эҳтиёткор; - ташабускор; - ташкилотчӣ; - бофарҳанг.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намудани булдозер барои азназаргузаронии техникӣ (хизматрасонии техникии ХТ-2, ХТ-3)											
1.1. Гузаштани дастур оид ба қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, барои гузаронидани хизматрасонии техникӣ ХТ-2, ХТ-3.	√			√							
1.2. Шинос шудан ба ҷадвали гузаронидани хизматрасонии техникии ХТ-2, ХТ-3.	√			√							
1.3. Омода кардани асбобҳо ва таҷҳизот, барои хизматрасонии техникӣ.	√			√							
1.4. Қайд намудани ҳолати техникии булдозер дар дафтари (журнал) бақайдгирӣ.	√			√							
Элементи 2: Шустани булдозер, ҷузъҳо ва қисмҳои он											

2.1. Истифода намудани ***дастгоҳи шустушӯкунанда.***	√			√							
2.2. Истифода намудани воситаҳои кимёвии шустушӯӣ.	√			√							
2.3. Хушк кардани булдозер, ҷузъҳо ва қисмҳои он.	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Хизматрасонии техникӣ (ХТ-2):	- пас аз ҳар як 240 соати кори муҳаррик гузаронида мешавад. Таиноти асосии ХТ-2 паст кардани шиддати хурдашавии ҷузъҳо ва нигоҳдории булдозер дар ҳолати коршоямӣ мебошад. Хизматрасонии техникии №2 булдозер пеш аз истифодабарии он дар давраи омодакунӣ оғоз мегардад. Ҳангоми тайёр намудани он ба омодакунӣ механизмҳоро равған менамоянд, сатҳи моеъи корӣ дар чанаки гидравликӣ ва равған дар картери муҳаррик санҷида мешавад, танзимкунандаи насоси сӯзишворӣ, редуктори муҳаррики ба кордарорӣ ва насоси гидравликӣ, сатҳӣ электролит ва сатҳи камшавии қувваи батареяи аккумуляторӣ бо зичии электролит санҷида мешавад, чанакро (бакро) бо сузишворӣ пур мекунанд, системаи сарднамоии муҳаррикро бошад бо об ё антифриз (бо тасол) пур мекунанд, сохтори такягоҳӣ-гардишхӯранда муоина карда мешавад, эътимоднокии кори тормозҳои асосӣ ва таваққуфӣ санҷида мешаванд. Дар вақти омодакунии (обкатка) муҳаррик бо гашти озод бояд таҷҳизоти қуввадиҳанда (муҳаррик ва насос) гуш карда шаванд, оё ҷоришавӣ дар пайвастагиҳои беруна дида мешавад, хатогиҳо дар пайдарҳамии омодакунии фишангҳои идоракунӣ (бидуни гузаронидани амалиётҳои корӣ) санҷида мешаванд.
Хизматрасонии техникӣ (ХТ-3):	- пас аз ҳар як 480 соати кории муҳаррик, гузаронида мешавад. Таиноти асосии ХТ-3 паст кардани шиддати хурдашавии ҷузъҳо ва нигоҳдории булдозер дар ҳолати коршоямӣ мебошад.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба кори мошиначии булдозер коргари синусоли на камтар аз 18 сола, ки тайёрии зарурии назариявӣ ва амалӣ дорад, аз муоинаи тиббӣ гузаштааст, ҳолати саломатиаш хуб аст, дастури муқаддимавӣ ва ибтидоиро оид ба ҳифзи меҳнат дар ҷойи корӣ гузаштааст, инчунин аз аттестатсия гузаронида шудааст ва шаҳодатномаи ҳуқуқи идора кардани булдозерро дорад, роҳ дода мешавад.

Ҳангоми кор баъзе омилҳо таъсири мусбӣ расонида метавонанд:

- ҷойгиршавии минтақаи корӣ дар гармӣ ва хунукӣ (масалан кор дар майдончаи ҷойи холии кушода, дар чоҳ ва ғайра);
- ҷараёни барқ, ки дар ҳолати расиши кӯтоҳ метавонад ба бадани одам таъсир расонад;
- шароити ғайриқаноатбахши иқлим, мавҷудияти бодғар.

Мошиначии булдозер бояд донад, ки булдозер то ба истифодабарӣ додан бояд аз қайди хадамоти назорати техникӣ гузарад, ҳамчунин ташхиси техникии булдозер бояд дар ҳолатҳои зайл, гузаронида шавад:

- баъди хизматрасонии техникӣ ва қайд дар хадамоти назорати техникӣ;
- даврӣ, баъди ҳар 12 моҳ;
- баъди таъмиру таҷдиди механизмҳои булдозер.

Мошиначии булдозер бояд донад, ки ташхиси техникии булдозер аз ҷониби назоратчии мақомоти маҳалии назорати техникӣ бо иштироки намояндаи корфармо ва шахсоне, ки барои дар ҳолати дурустӣ ва бехатар амал кардани булдозер масъул мебошанд, гузаронида шавад.

Барои пешгирии имконоти рӯх додани сӯхтор мошиначии булдозер бояд худаш талаботи бехатарӣ аз сӯхторро риоя кунад ва нагузорад, ки дигарон ин талаботро вайрон кунанд аз ҷумла, кашидани тамоку дар кабина манъ аст.

Мошиначии булдозер вазифадор аст, ки интизоми меҳнат, интизоми истеҳсолӣ ва қоидаҳои тартиботи меҳнатии дохиларо, риоя кунад.

Мошиначии булдозер бояд реҷаи корӣ ва вақти истироҳати муқарраргардидаро риоя намояд.

Талаботи ҳифзи меҳнат пеш аз оғози кор

Пеш аз оғози кор мошиначии булдозер барои ҳимоя аз таъсиррасонии омилҳои хатарнок ва моддаҳои зараррасони истеҳсолӣ, бояд либоси махсус пӯшад. Либоси махсус бояд тоза буда, андозаи мувофиқ дошта бошад ва ҳангоми ҳаракат монеа эҷод накунад.

Пеш аз оғози кор ба мошиначии булдозер лозим меояд, ки асбоб ва лавозимот барои хизматрасонӣ, ки минбаъд дар кор истифода мебарад, аз назар гузаронад ва ба коршоямии онҳо бовар дошта бошад.

Мошиначии булдозер набояд ба кор шурӯъ кунад, агар мӯтақид бошад, ки бехатарӣ дар ҷойи кор барои иҷрои супоришҳои додашуда таъмин карда нашудааст.

Талаботи ҳифзи меҳнат ҳангоми кор

Мошиначии булдозер бояд донад, ки мақсади азназаргузаронии булдозер муайян ва бартараф кардани носозиҳо ва ҳолати бехатарии кори онро таъмин месозад.

Ҳангоми азназаргузаронии кабина ва дигар қисмҳои булдозер, бояд ҳатман қоидаҳои техникаи бехатарӣ, риоя карда шаванд.

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба тахассус, гузаронидани дастурдиҳии таълимгирандагон талаботи худро дорад. Мисол, омӯзгори таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ пеш аз ҳар машғулиятҳои амалӣ ба таълимгирандагон дастурдиҳии ҷориро оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ мегузаронад ва дар дафтари қайди техникаи бехатарӣ оид ба гузаронидани он сабт мекунад. Ғайр аз ин, намудҳои махсуси дастурдиҳӣ мавҷуд аст, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ гузаронида мешаванд. Ба шахсоне, ки аз дастурдиҳӣ, омӯзиш ва санҷиши дониш

оид ба ҳифзи меҳнат нагузаштаанд, барои баромадан ба таҷрибаомӯзӣ иҷозат дода намешавад.

Талабот ба довталабон

Хоҳишмандоне, ки мехоҳанд касби «Мошиначии булдозер»-ро омӯзанд ва салоҳияти сатҳи 4-уми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро азхуд кунанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- маҳорати ба таври шифоҳӣ ва хаттӣ муошират кардан;
- пешниҳод кардани ҳуҷҷатҳо мувофиқ ба талаботи муассисаи таълимӣ;
- ҳуҷҷат (сертификат) дар бораи аз худкунии салоҳияти сатҳи 3-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон дошта бошад;
- гузаштан аз муоинаи тиббӣ.

Талабот ба омӯзгорон

Омӯзгороне, ки сатҳи 4-уми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи касби «Мошиначии булдозер» меомӯзонанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС доштан;
- методикаи таълими салоҳиятҳоро доро будан;
- на кам аз 5 соли таҷрибаи кории мошиначии булдозер доштан;
- ҷисмонӣ ва равонӣ солим будан;
- сатҳи тахассусии омӯзгор на бояд аз сатҳи 5-уми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон паст бошад;
- аз муоинаи тиббӣ гузаштан.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ

Номгӯйи асбоб, таҷҳизот ва масолеҳҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Асбобҳо	Миқдор	**Таҷҳизот**	Миқдор	**Мавод/дигар лавозимот**	Миқдор
Калидҳо (печмухрагӣ, бозшаванда)	5 даста	Таҷҳизот барои санҷидани фарсункаҳо	1 адад	Сӯхторхомӯшкунак	∞
Асбобҳои асосӣ		Тренажер барои булдозер	2 адад	Доруқуттӣ	
Калидҳои махсус барои булдозер	5 даста	Таҷҳизот барои санҷидани тасмаҳо	1 адад	Таноби кашанда	∞
Дастгоҳи борбардорӣ (домкрат)	5 даста	Таҷҳизот барои гузаронидани ташхис	1 адад	Сӯҳон	∞
Асбоб барои равғанмолӣ	5 даста			Аломатҳои огоҳикунанда	∞
Монтировка	5 даста			Аломатҳои бозист	∞
Асбобҳои ченкунанда (индикатор, тестр)	5 даста			Сӯзишвории дизелӣ	∞

Путк (Кувалда)	5 адад			Равғанҳои дизелӣ	∞
Лом	5 адад			Равғанҳои молиданӣ	∞
Чутка (щётка) – и оҳанин	5 адад			Маводи сардкунӣ (антифриз)	∞
Сёмник барои кушодани катокҳо	5 адад			Равғанҳои таренсмиссионӣ	∞
				Равғанҳои гидравликӣ	∞
				Маводи шустушӯӣ	∞
				Матоъ барои тозакунӣ	∞
				Мавод барои системаи боздорӣ	∞
				Либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ	25 адад
Мавод		**Таҷҳизоти таълимӣ**		**Лавозимоти дафтардорӣ**	
Сӯзишвории дизелӣ	∞	Проектор	1 адад	Коғази А4	1 баст
Равғанҳои дизелӣ	∞	Флипчарт	1 адад	Дафтар (журнал)	25 адад
Равғанҳои молиданӣ	∞	Тахта	10 адад	Маркер	1 баст
Маводи сардкунӣ (антифриз)	∞	Компютерҳо	25 адад	Флипчарт	4 адад
Равғанҳои гидравликӣ	∞	Экран	1 адад	Қалам	25 адад
Равғанҳои таренсмиссионӣ	∞	Тахтаи электронӣ/ интерактивӣ	1 адад	Блокнот	25 адад
Маводи шустушӯӣ	∞			Маводи таълимӣ	
Матоъ барои тозакунӣ	∞			Стандарти салоҳиятҳо	5 адад
Мавод барои системаи боздорӣ	∞			Барномаи таълимии модулӣ	5 адад
				Дастур	∞
				Китобҳо	25 адад
				Видео (CD)	∞

Рӯйхати адабиёт

- Машинист бульдозера. Учебное пособие. Гриф Экспертного совета по профессиональному образованию МО РФ. Л. И. Селевцов. Москва 2011;
- машинист бульдозера : учебное пособие, Ронинсон, Э. Г. Москва 2011;
- Машинист бульдозера. Учебное пособие Эдуард Ронинсон, Митрофан Полосин, Москва 2014;
- Обслуживание и эксплуатация бульдозера, В. Ф. Замышляев, В. Ф. Сандалов, М. Р. Хромой, Москва 2011.

ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОҶИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Funded by the European Union

ХАРИТАИ ФУНКСИОНАЛӢ

Соҳа: **Сохтмон**

Касб: **Мошиначии булдозер**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **CI 8342**

Замимаи 1

Харитаи функсионалии касби «Мошиначии булдозер»

УҲДАДОРИҲО		ВАЗИФАҲО				
A	**Такмил додани малакаҳои бокортаъминкунӣ**	**A-1.** Кор кардан дар даста ва бо мизоҷон/ фармоишгарон	**A-2.** Такмил додани тахассуси касбӣ	**A-3.** Истифода бурдани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ	**A-4.** Муоширaт кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ	**A-5.** Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи миёна
		A-6. Ҳал намудани ваъиятҳои мунокишавӣ				
B	**Риоя кардани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ**	**B-1.** Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	**B-2.** Истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ	**B-3.** Гузаштан аз дастурдиҳии техникаи бехатарӣ	**B-4.** Риоя намудани қоидаҳои зидди сӯхтор	**B-5.** Риоя намудани қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ
		B-6. Истифода намудани аломатҳои огоҳикунанда	**B-7.** Расонидани ёрии аввалияи тиббӣ			
C	**Санҷидани ҳолати коршоямии булдозер**	**C-1.** Омода намудани асбоб ва таҷҳизоти корӣ	**C-2.** Иҷро кардани корҳои челонгарӣ	**C-3.** Аз назар гузаронидани ҳолати коршоямии системаи барқӣ	**C-4.** Аз назар гузаронидани системаи боздории булдозер	**C-5.** Аз назар гузаронидани равғани муҳаррик ва системаҳо
		C-6. Санҷидани равғани муҳаррик ва системаҳо	**C-7.** Санҷидани системаи сардкунӣ	**C-8.** Аз назар гузаронидани полоияи ҳаво	**C-9.** Азназаргузаронии коршоямии тасмаҳо	**C-10.** Санҷидани силиндрҳои бел
D	**Гузаронидани хизматрасонии техникӣ**	**D-1.** Иҷро кардани корҳои равғанмолӣ	D-2. Иваз намудани равғани муҳаррик ва системаҳо	**D-3.** Иваз намудани моеъи сардкунанда	**D-4.** Иваз намудани полояҳо	**D-5.** Тоза кардани радиаторҳои булдозер

		D-6. Иваз намудани қисми корношоями техникаи барқии булдозер	**D-7.** Иваз намудани колодкиҳои боздошт	**D-8.** Иваз намудани қисмҳои корношоями ҳаракаткунанда	**D-9.** Иваз намудани қисмҳои корношоями корӣ	**D-10.** Тартиб додани санади васлкунии қисмҳои эҳтиётӣ
E	**Иҷро намудани кор аз рӯи харитаи технологӣ**	**E-1.** Қабул намудани супориш	**E-2.** Гирифтани роҳхат ба кор	**E-3.** Интиқол додани булдозер, тавассути трейлер	**E-4.** Ба ҳаракат даровардани булдозер	**E-5.** Иҷро намудани кор аз рӯи ишораҳои шахси масъул
		E-6. Риоя намудани реҷаи корӣ вобаста ба таркиби хок				
F	**Анҷом додани раванди кор**	**F-1.** Ҷамъбаст намудани ҳаҷми басти кори иҷрошуда	**F-2.** Қайд намудани ҳаҷми кор дар роҳхат	**F-3.** Омода намудани ҳисобот вобаста ба корҳои иҷрошуда	**F-4.** Тоза намудани кабина	**F-5.** Супоридани булдозер ба шахси масъул барои азназаргузаронии техникӣ
		F-6. Қайд намудани ҳолати техникии булдозер дар дафтари (журнал) бақайдгирӣ				

(green)	Сатҳи 3 - 29
(blue)	Сатҳи 4 - 16
Ҳамагӣ: 45 вазифа	

Талаботи умумӣ ба касби «Мошиначии булдозер»	
Сифатҳои касбӣ/салоҳиятнокӣ	**Дониш, малака ва маҳорати умумӣ**
1. Хушмуомила 2. Меҳнатдӯст 3. Мушоҳидакор 4. Тоқатпазир 5. Бомасъулият 6. Покизакор 7. Боэҳтиёт 8. Ростқавл 9. Сарфакор 10. Дурандеш 11. Бодиққат 12. Устувории ахлоқӣ 13. Ба бемориҳои аллергӣ устувор 14. Поквиҷдон 15. Боинсоф	1. Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон 2. Қоидаҳои санитарияи истеҳсолӣ ва беҳдоштӣ 3. Ҳуҷҷатҳои меъёрӣ - техникӣ 4. Асосҳои маводшиносӣ 5. Асосҳои механикаи техникӣ 6. Қоидаҳои истифодабарии техникӣ 7. Қоидаҳои тартиботи дохилии корхона 8. Сохт ва хизматрасонии техникии булдозер 9. Принсипи кори қисмҳои булдозер 10. Қоидаҳои техникаи бехатарӣ, ҳангоми кор бо булдозер 11. Талаботи ҳифзи меҳнат ва муҳити зист 12. Дастур оид ба расонидани ёрии аввалия 13. Истифода намудани харитаи техникӣ 14. Гузаронидани муоинаи техникии давлатӣ 15. Истифодаи дурусти равғанҳои молиданӣ ва сӯзишворӣ 16. Истифода бурдани таҷҳизот ва асбобҳои корӣ 17. Риоя намудани қоидаҳои бакордарории муҳаррик

Таҷҳизот, асбобҳо, масолеҳи асосӣ ва сарфшаванда		
1. Маҷмӯӣ калидҳо (баста) 2. Дастгоҳи борбардорӣ (домкрат) 3. Лом 4. Монтировка 5. Асбоб барои равғанмолӣ (шприц) 6. Асбобҳои ченкунанда	1. Сёмник барои кушодани катокҳо 2. Таҷҳизот барои санҷидани фарсункаҳо 3. Таҷҳизот барои санҷидани тасмаҳо 4. Таҷҳизот барои гузаронидани ташхис	1. Либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ 2. Маводи сӯзишвории дизелӣ 3. Маводи равғанҳои дизелӣ 4. Равғанҳои молиданӣ 5. Маводи сардкунӣ (антифриз) 6. Равғанҳои гидравликӣ 7. Равғанҳои таронсмиссионӣ 8. Маводи шустушӯӣ

Харитаи функсионалии бо усули DACUM таҳияшуда, барои касби

«Мошиначии булдозер»

Иштирокчиёни таҳлили функсионалӣ:

1. **Қурбонов Қодир** - мошиначии булдозери ҶДММ «Ободонии шаҳри Душанбе»;
2. **Хуҷамуродов Хуршед** - мошиначии булдозери ҶДММ «Маданият»;
3. **Сафаров Алимаҳмад** - мошиначии булдозери МД «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Айнӣ»;
4. **Одинаев Аюб** - мошиначии булдозери МД «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Рудакӣ»
5. **Ҳасанов Абдусамад** - мошиначии булдозер;
6. **Сафаралиев Исмоил** – мошиначии булдозери МД «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Рудакӣ».

Модераторон*:*

Данило Анишенко – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиҳа
Сангин Бобоев - коршиноси маҳаллии ғайрикалидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиҳа
Бахтиёров Озар - супервайзер оид ба методологияи ТАС

Фасилитаторон:

1. Назарзода Ҷамолиддин
2. Норбобоев Тоштемир

<table>
<tr>
<td>(индикатор, тестр)
7. Путк (Кувалда)
8. Калидҳои махсус барои булдозер
9. Чутка (щётка) – и оҳанин</td>
<td></td>
<td colspan="2">9. Мавод, матоъ барои тозакунӣ
10. Мавод, барои системаи боздорӣ</td>
<td rowspan="3"></td>
<td rowspan="3">Дар доираи лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон»
таҳия шудааст.
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон
17-18 ноябри соли 2023</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="4">Дурнамои оянда ва хусусиятҳо/мушкилоти касб</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">1. Мубодилаи таҷриба байни мошинчиёни булдозер, беҳтар мегардад.
2. Нуфӯзи касб баланд мешавад.
3. Сифати корҳо беҳтар мегарданд.
4. Ихтисоси омӯхташаванда ба талаботи бозори меҳнат, мувофиқ мегардад.
5. Хатар ва таввакалнамоиҳо дар роҳҳо пешгирӣ карда мешавад.</td>
<td colspan="2">6. Рақобатпазирии мутахассисон баланд мешавад.
7. Шароити вазнини меҳнат.
8. Дастгоҳҳои гаронарзиш.
9. Мушкилот дар ба даст овардани баъзе қисматҳои эҳтиётӣ.</td>
</tr>
</table>

Funded by
the European Union

ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОҶИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ХУЛОСАҲОИ СОҲА
(экспертиза)

Замимаи 2

ВАЗОРАТИ НАҚЛИЁТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

734042, ш. Душанбе, к. Айнӣ 14, Тел: (372) 221-17-13, 221-20-03, E-mail: info@mintrans.tj, веб: www.mintrans.tj

23. 05. 2024с. №4(6.2) 1017

Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Вазорати нақлиёт мактуби №3/13-531, аз 18 апрели соли 2024 "Оид ба баррасии лоиҳаи стандарти салоҳиятҳои касби "Мошиначии булдозер""-ро баррасӣ намуда, дар пайваст ба он чунин иттилоъ медиҳад.

Дар раванди таҳияи стандарти салоҳиятҳои касби "Мошиначии булдозер" ихтисоси мутахассис дар маддӣ аввал гузошта, баъдан баҳодиҳии он ба роҳ монда шавад.

Инчунин, Вазорат пешниҳод менамояд, ки стандарти салоҳиятҳои касби "Мошиначии булдозер" дар шакли содда ва фаҳмо таҳия карда шавад, чунки истифодабарандаи он ҳамчун як ҳуҷҷати тасдиққунанда аз рӯи он корбарӣ намояд.

Новобаста аз ин, дар саҳифаи 47 банди 2-и лоиҳа Гузаронидани муоинаи ҳаррӯзаи техникӣ пеш аз оғози кор аз зербанди 2.1 то 2.10 мазмунан дар як шакл ифода меёбанд, ки таҷдиди назар карда шавад.

Бо баинобатгирии пешниҳодҳои болозикр Вазорат лоиҳаи стандарти салоҳиятҳои касби "Мошиначии булдозер""-ро мувофиқи мақсад мешуморад.

Муовини вазир — Неъматзода Ф.

ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОҶИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ВОРИДОТ № 3\1118
«23» 05 24

Иҷрокунанда: Амонзода Э.
тел: 2222232

ВАЗОРАТИ НАҚЛИЁТИ ҶУМХУРИИ ТОҶИКИСТОН
МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ ИДОРАИ ХОҶАГИИ РОҲҲОИ АВТОМОБИЛГАРДИ
МИНТАҚАИ ҲИСОР
МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ НИГОҲДОРИИ РОҲҲОИ АВТОМОБИЛГАРДИ НОҲИЯИ РӮДАКӢ

Суроға: 735100 шаҳраки Сомониён кӯчаи И. Сомони – 323, тел: 831-37-22-6-48

№ 44 аз «27» 04 2024 сол

Ба Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва Меҳнати Тоҷикистон»

Муассисаи давлатии «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Рӯдакӣ» мактуби Шуморо аз 17 апрели соли 2024, №67 оид ба гузаронидани экспертизаи стандарти салоиятҳои касби «Мошиначии булдозер» мавриди омӯзиш ва баррасӣ қарор дода, ба маълумот мерасонад, ки стандарти касби мазкур тибқи талаботҳои харитаи функсионалии касби «Мошиначии булдозер» таҳия гардидааст ва дар таҳияи харитаҳои функсионалии касби мазкур, мутахасисони МД «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгарди ноҳияи Рӯдакӣ бевосита ширкат варзида буданд.

Қайд кардан ба маврид аст, ки дар Лоиҳаи стандарти мазкур воҳидҳои салоҳият дар алоҳидагӣ гирдоварӣ карда шудааст, ки ба таълимгиранда имкон медиҳад, ки ҳамчун мутахассис оид ба «Мошиначии булдозер» малакаҳои худро дар ин соҳа беҳтар намуда, дар бозори меҳнати дохилӣ ва хориҷӣ мавқеи худро пайдо намоянд. Илова ба ин стандарти салоҳияти касби «Мошиначии булдозер» барои таҳияи таълимии модулӣ мувофиқат менамояд.

Дар экспертизаи стандарти салоиятҳи касби «Мошиначии булдозер» кормандони зерин иштирок намуданд:

1. Сардори МДНРА-и ноҳияи Рӯдакӣ Ҳалимзода И.
2. Сардори минтақаи №1 Қазоқов С.
3. Муҳандиси бехатарӣ Ашуров П.
4. Мошиначии бӯлдозер Сафаралиев И.

Сардор Ҳалимзода И

ВАЗОРАТИ НАҚЛИЁТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Муассисаи давлатии «Идораи хоҷагии роҳҳои автомобилгард»-и вилояти Суғд

Муассисаи давлатии «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгард»-и ноҳияи Айнӣ

Нишона: Индекс 735520. нохияи Айни, ш. Айни. **Тел.** 2-22-26: 2-23-18. **Факс:** 8347922226 суроғаи электронӣ info.aini@mdnra.tj с/х 20204972921034200135 СРХМ Вазорати молия . ИНН 520000153. МФО 350101800.

№ 46
аз 25.04.2024с.

Ба Лоиҳаи "Кумаки Иттиҳоди
Аврупо ба соҳаҳои маориф ва
меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Муассисаи давлатии «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгард»-и ноҳияи Айнӣ мактуби Шуморо аз 17.04.2024с. №67 оид ба гузаронидани экспертизаи стандарти салоҳиятҳои касби "Мошиначии булдозер" мавридӣ омӯзиш ва баррасӣ қарор дода, ба маълумот мерасонад, ки стандарти касби мазкур тибқи талаботҳои харитаи функсионалии касби "Мошиначии булдозер"таҳия гардидааст ва дар таҳияи харитаҳои функсионалии касби маскур, мутахассисони Муассисаи давлатии «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгард»-и ноҳияи Айнӣ бевосита ширкат варзида буданд.

Қайд кардан ба маврид аст, ки дар лоиҳаи стандарти касби "Мошиначии булдозер" руйхати воҳидҳои салоҳият, донишу малака ва ва муносибати талабшаванда вобаста ба ҳар як воҳидҳои салоҳиятҳо, махсусан ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ки барои касбомуз муҳим арзёби мегардад оварда шудааст, ки ба меъёрҳои байналмилалӣ мутобиқат мекунад.

Пешниҳод карда мешавад, ки дар доираи Лоиҳа тариқи пилотӣ хонандагони литсейҳои касби – техники аз рӯи касби "Мошиначии булдозер" барои гузаронидани таҷрибаомӯзи ба корхонаҳои истеҳсолии хориҷи кишвар ҷалб намояд.

Муассисаи давлатии «Нигоҳдории роҳҳои автомобилгард»-и ноҳияи Айнӣ лоиҳаи стандарти салоҳиятҳои касби "Мошиначии булдозер"-ро қобили дастгирӣ меҳисобад.

Дар экспертизаи стандарти салоҳияти касби "Мошиначии булдозер" корманд Сафаров А иштирок намуд.

Бо эҳтиром,
Сардори муассиса Азимзода Х.А.

ҶАМЪИЯТИ ДОРОИ МАСЪУЛИЯТИ МАХДУДИ

«Маданият-75»

ш.Вахдат д.Чарбоши ИНН 050001614

«30» апрел 2024 с. № 06 Ш.Вахдат

Ба Лоиҳаи Кумаки Иттиҳоди Аврпо
ба Соҳаҳои маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Ҷамъияти дорои масъулияташ махдуди «Маданият-75» мактуби Шуморо аз 17 апрели соли 2024, № 67 оид ба гузаронидани ташхиси стандарти салоҳиятҳои касби «Мошиначии булдозер» мавриди омӯзиш ва баррасӣ қарор дода, ба маълумот мерасонад, ки стандарти касби мазкур фарогири дониш, малака ва маҳорат буда, ба талаботи бозори меҳнат ҷавобгӯ мебошад.

Воҳидҳои салоҳияти дар стандарти салоҳияти касби "Мошиначии булдозер" дуруст муайян карда шуда, ба сатҳи таснифори миллии тахассусҳо чавобгӯ мебошад.

Илова ба ин, стандарти салоҳиятҳои касби "Машиначии булдозер" барои таҳияи барномаи таълимии модулӣ мувофиқат менамояд.

Дар экспертизаи стандарти салоҳияти касби "Мошиначии булдозер" кормандони зерин иштирок намуданд:

1. Раис Зайдуллоев Ш.Т.
2. Инжинер Зайдуллоев М.Ш.
3. Механик Қурбонов М.С.
4. Булдозерчӣ Хуҷамуродов Х.К.

МАҚОМОТИ ИҶРОИЯИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТИИ
ШАҲРИ ДУШАНБЕ
КОРХОНАИ ВОҲИДИ ДАВЛАТИИ «ОБОДОНӢ»

734060, Ҷумхурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, н. Фирдавсӣ, к. Доҳотӣ. Тел:(+992) 37 234-21-21. E-mail: kvd_obodoni@mail.ru

№ 86 аз « 24 » 04 соли 2024
Ба №_____аз «____» _______ соли 2024

Лоиҳаи “Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон”

Корхонаи воҳиди давлатии “Ободонӣ” – и Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Душанбе барои ҳамкории дуҷониба изҳори миннатдорӣ баён намуда, вобаста ба мактуби Шумо аз 17 апрели соли 2024, №67 оид ба гузарондани ташхиси (экспертиза)- и стандарти салоҳиятҳои касби “Мошиначии булдезер” чунин маълумот пешниҳод менамояд:

Қайдкардан ба маврид аст, ки дар лоиҳаи стандарти касби (Мошиначии булдозер) меъёрҳои соҳа, руйхати воҳидҳои салоҳият, меъёрҳои иҷроиш, донишу малака ва муносибати талабшаванда вобаста ба ҳар як воҳидҳои салоҳиятҳо, махсусан ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, ки барои касбомӯз муҳим арзёби мегардад гирдовари гардидааст, ки фарогири меъёрҳои байналмилалӣ мебошад.

Бо назардошти талаботи бозори дохилии кишвар, мутахасисони касби “Мошиначии булдозер” дар корхонаи давлати хусусӣ накши асосиро мебозад.

Корхонаи воҳиди давлатии “Ободонӣ” – и Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Душанбе, лоиҳаи стандарти салоҳиятҳои касби “Мошиначии булдозер” – ро қобили дастгири меҳисобад.

Дар экспертизаи стандарти салоҳияти касби “Мошиначии булдозер”, булдозерчӣ Қурбонов Қодир Раҳмонович иштирок намуд:

Сардори шуъбаи кадрҳо: Шарипов Б. Ғ